

קובץ

עמק הנחל

באורים והדושים בספרי ארמז"ר אהרן האהודות

נהל נובע מקד חכמה רבינו נחמן מברסלב דע"א

בעמיה בספרי לקוטי מזהרין ושאר ספרים

המתבארים ומתחדשים אצל אנ"ש ההוגים בספריו הק'

בעומק העיון כאשר נצטוינו מפיו הק' לעיין ולהעמיק

בספריו הק' ולסלסל ולהחדש בהם כ"א כפי אשר יד שכלו מגעת

ומובאים הדברים בדפוס כדי להפיץ דעתו הק' בעולם

שעי"ז נמשך ונתגלה אורו הקדוש ונחשב כאילו הוא עצמו

ממש קיים ונמצא בעולם. (כמובן בלק"ת סי' ז'). זכותו הק'

יעמוד לכלל ישראל להוושע תשועת עדלמים בב"א

הועתק והוכנס לאינטרנט

www.hebrewbooks.org

ע"י חיים תשס"ח

דל קי תהי ברסלב

מעידוק ירושלים תובביא

שנת שלה תשבי לטענה לפק

במקום הקדמה נביא בזה כמה קטעים מדברי אדמו"ר ז"ל

אודות גדל המעלה לחדש חדושי תורה בכלל ובדברי תורותיו בפרט.

*****

מוהרנ"ת ז"ל כותב: שמעתי מאחד שהזהיר אותו שישתדל לעיין בתורתו איזה דבר (כאשר הזהיר ע"ז לכמה וכמה מאנשיו) ואמר לו, אם תזכה לכוון אל תוכן כוונתי בתורתך מה טוב, ואפילו אם לא תוכל לכוין כוונתי, אעפ"כ טוב מאד כשזוכין לחדש איזה דבר בתורה, כי הוא תיקון גדול להרהורים כי כל ההרהורים באים ע"י כח המדמה, וע"י שמחדשים איזה דבר בתורה, שזה בחי' מדמה מילתא למילתא, ע"ז מתקנים פגם ההרהורים שבאים ע"י המדמה. - גם אנכי בעצמי שמעתי מפיו הק' כו"כ פעמים שהזהיר מאד לחדש בתורה, ואמר שהוא תיקון גדול מאד מאד על העבר ואמר שאפי' דיבור אחד לבד כשזוכים לחדש הוא ג"כ טוב מאד, כי הוא תיקון גדול מאד. - גם אמר שהוא טובה לנשמת אבותיו שכבר נסתלקו. (לקו"כ ח"ב סי' ק"ה)

הרב ר' אהרן ז"ל מברסלב נכנס פ"א לרבינו ז"ל, אמר לו הביז"ל (קצה בלשון תוכחה) למה לא תקח את ספרי ותעיין בו היטב עד שיעלה על דעתך איזה קשיא, ואח"כ תוסיף ותעיין בו עד שתבין ותדע התיירץ שע"ז, וכשמוע הרב את דבריו חזר לביתו ופתח את הספר לקו"מ והתחיל לעיין בו עד שעלה על דעתו קשיא ופליאה בדבריו ואח"כ הוסיף ללמוד ולעיין בו עד שעלה על דעתו התיירץ והתשובה שעל הקשיא הזאת, וחזר אח"כ לרביז"ל ואמר לפניו את הקשיא והתיירץ והוטבו דבריו בעיני רביז"ל (א"ה, ע"י בס' פרפראות להבמה על מאמר תהלה לדוד לקו"א סי' י"ב, באות ב' שם) וא"ל (רביז"ל) אני יודע מאחד שחיבר פירוש על הזוהר ולא ברה"ק ואעפ"כ כיוון אל האמת. (שיחות וסיפורים אות מ"ג).

בס' חילי מוהר"ן סיפורים חדשים אות ג', אחר שמוהרנ"ת ז"ל מסלסל שם בדבריו ז"ל הוא כותב: ודוק היטב מאד בהתורה הנ"ל ובהמעשה ותבין עוד רמזים נפלאים ותראה נפלאות ה' לפי השגתך מה מאד עמקו מחשבותיו, אם אמנם אחר כ"ז אף אם מוצאים איזה רמזים בעלמא עדיין הדברים סתומים ותתומים עד עת קץ. עם כל זה מה שאפשר לנו להשיג איזה רמז בעלמא וכו' מה טוב להנשמה, כי הוא זכות גדול להאדם כשזוכה שיהיו מחשבותיו משוטטות בדברי רביז"ל הקדוש והנורא מאד אשר אין ערוך אליו וכו'. (וע"ע בס' המדות בערך ספר ובערך חידושי דאורייתא).

ה ת ו כ ז

ע מ ו ד

שיר ידירות

מאמר מגודל חיוב השמחה שחידש רביז"ל.....א
ביאור במעשה מהז' בעטלערס.....י
הערה במסילה לימוד העיון שבספר לקוטי מוהר"ן הק"י ג
ביאורים בתורה י"ג לקו"א.....יז
ביאור על המעשה מבן מלך ובן השפחה שנתחלפו.....יט
חידושים במאמר חקעו ממשלה לקוטי תנינא ס"א.....לז
ביאור במדרש ע"פ מאמר י"ב בלק"ח.....מב
ביאורים וחידושים בליקוטי מוהר"ן הק"י.....מב
ביאור בלק"ח ס"א מ"ט.....נ
רמזים וחידושים ע"פ מאמר "כי תצא".....נא
ביאור וחידושים בליק"ח ס"א ז'.....נג
רמזים במאמרים הק"י בליקוטי מוהר"ן.....נה
שיחה חברים.....נח
מכתבי חברים.....סה
הגהות על הסה"ק לקוטי עצות מהרב מטשעריץ ז"ל.....עה

שיר הכבוד

(מיוסד על ק"ש אדמו"ר נחמן בן שמחה ז"ל)

ג ועם זיו עליון במקום נורא

ח דושי תורותיו כנבואת אספקלריא המאירה

מ עדני נפש לטהרנו ולקדשנו

נ כסוף נכספנו לראות תפארתנו בביאת גואלנו

ב נאות דשא ירביצנו בעצה כלליות שיחת התפלה

ג חלי אמונה מים עמוקים ידלם איש חבונה

ש מחת עולם על ראשו בא יבא ברנה

מ ראש אמנה להשמיע שיר לדעת מי מנה

ח ייתנו מרדת בור בדברי התחזקות לדור ודור

ה פך מספדנו למחול לנו אשרינו מה טוב חלקנו

א ב י ר ירושלים ת"ו

מאמר מגודל חיוב השמחה שחידש רביז"ל

בחיי מוהר"ן במעלות תורתו וספריו הקדושים סעיף ל"ב, כותב רבינו ר' נתן ז"ל את השיחה, "אמר לי האחה תהי' במרה שחורה אתה מחויב להיות בשמחה תמיד (בפירוש אמר לי כן) (דו זאלסט נאך זיין אין דער מרה שחורה די ביסט מחויב משונה פריילאך צו זיין)". רבינו הדגיש לר' נתן שגודל חיוב השמחה הוא משונה פריילאך צו זיין, כי כח השמחה הוא -אמר רבינו בתורה כ"ב- שעל ידה זוכה האדם לבא לעזות דקדושה, כמו שרבינו כותב בסעיף ט' "ולבא לעזות דקדושה הנ"ל הוא ע"י שמחה בבחי' כי חדות ה' היא מעוזכם". והעזות דקדושה הוא התנאי הראשון להתקרב לצדיק האמת, כשם שכותב רבינו בסעיף ד' "וא"א לבא לאלו הרועים שהם כלליות של הקדושה אלא ע"י עזות". וכשרבינו מדגיש שאי אפשר עלינו לדעו שאין עצה אחרת כי עצותיו של רבינו הם חוק ולא יעבור, ורבינו מדגיש שהדרך היחידה להתקרב לצדיק האמת זה רק ע"י עזות דקדושה, היות - ומסביר רבינו בהמשך הסעיף - "כי יש רועים של הסט"א והם גם כן מפורסמי הדור וכופין אנשים לתחוח שעבודייהו ועיקר מלכותם הוא ע"י עזות כי עזות מלכותא בלא חגא והם ככלבים בעזותם בבחי' והכלבים עזי נפש המה רועים והן פני הדור כפני הכלב, ועל כן כדי להבצל מהם מחתת ממלתם א"א רק ע"י עזות לעמוד נגד עזותם ואז נהלת בעזן אל נוה קדשיך שנכנס לתוך הקדושה" כלומר שהדרך היחידה להנצל מהשפעתם של המפורסמים של שקר הנעשית בין כיוודעים ובין שלא כיוודעים הוא רק ע"י עזות דקדושה. אשר עזות זאת מקבלים רק ע"י שמחה. כמו שרבינו חוזר ומדגיש בסוף סעיף י' "ולהרועים א"א להתקרב כ"א ע"י עזות הנ"ל" * היות וחיוב השמחה של רבנו איננו בבחי' הדור או קישוט למצוה, אלא חיוב השמחה לפי רבינו זהו חנאי ראשון בכל דבר ודבר. ולכן רבינו צוה על רבינו ר' נתן "דו ביסט מחויב משונה פרייליך צו זיין" אשר חיוב השמחה הוא, שאדם מחויב להיות "משונה פרייליך", שחיה' שמחה בוקעה ועולה כמו שכתוב "לב שמח יטיב פנים", ובעיקר שאנו נמצאים כעת בשפל המדריגה ורחוקים מצדיקים אמתיים בחלית הריחוק, כמו שכותב רבינו בחיי מוהר"ן נסיעתו וישיבתו * ולעזות זוכיך ע"י שמחה כנ"ל.

כאומן סעיף י"א "ענה ואמר הנה אנחנו עתה אצל הקצה והסוף של ישראל במקום שגבול ישראל כלה כי לכל דבר יש קץ וסוף" ונכתב פרושו בסוגריים "פירוש וא"כ גם לנו ישראל עם קדוש יש איזה סוף גם כן, היינו שיש מקום ששם מסיים קדושת ישראל שמשם ולהלאה אין מתפשט קדושת ישראל ובזה המקום היו רחוקים מאד מהשי"ת, וע"כ אמר שאנו עתה במקום ששם מסיים קדושת ישראל" וממשיך רבינו לאכר, "ועל כן צריכין שמירה גדולה שלא נכשל ה"ו". אך הדרך הראשונה והעיקרית להנצל משם היא דוקא ע"י גודל השמחה כמו שממשיך רבינו לכתוב באותו מקום שהבאנו לעיל (במעלות חורתו וספריו הקדושים סעיף ל"ב) "שאמר לר' נ' כבר טוב לו כל כך שרשאי להיות במרה שחורה ר"ל". רואים אנו שעצם העובדא שלא טוב לנו, עצם הדבר שכל אחד מרגיש את מרירות נפשו ושברון לבו זה עצמו הגורם הראשון המחייב את האדם להיות "משונה פרייליך" ולשבר את כל מסכי העצבות ומרה שחורה התופפים עליו כמו שכוח רבינו בלקוטי מוהר"ן סימן כ"ד ה"ב "והכלל שצריך להתחזק מאד בכל הכוחות להיות אך שמח חמיד כי טבע האדם למשוך עצמו למרה שחורה ועצבות מחמת פגעי ומקרי הזמן וכל אדם מלא יסורים על כן צריך להכריח את עצמו בכח גדול להיות בשמחה חמיד ולשמח את עצמו בכל אשר יוכל ואפילו במילי דשטוחא" רואים אנו עד כמה קשה היא עבודת השמחה ועד כמה מזהיר רבינו וחוזר ומזהיר על גודל החיוב להכריח את עצמו בכח גדול ובכל הכוחות ואפילו לעשות את עצמו כאלו הוא שמח ומתוך זה יבא לידי שמחה. ואין בזה חשש צביעות וכד', או חסרון עבודה, אחר שהוא מכוון אל האמת ולהגיע לנקודה השמחה באמת, כמו שמחפיל רבינו אברהם ב"ר נחמן ז"ל כספרו ששון ושמחה המובא בספר כוכבי אור בתפלה ג' "והם מרבים להלעזז ולהתלוצץ מכל מצוה ומצוה ומכל עבודה ועבודה של ישראל ומכ"ש וכ"ש ממצוה שאדם דש בעקב כזאת אשר הבע"ד מזלזב עצמו במצוה היראה ומכניס ומביא גם בלב הכשרים שחלילה לבלות זמן על המחאה כף ורקודיין ושמחה בה". הצילני ברחמיך מכל מיני מבוכות וסעיות שבעולם והי' בעזרי שגם בעת שליבי אסום ומבולבל מלהרגיש היטב את השמחה האמתית הי' בעזרי שאמשיכה עלי ע"י מילי דשטוחא וע"י

רקודין ושאר תנועות בגוף וע"י שאעשה עצמי כאלו אני שמה וע"י קול הנגינה המביאה את השמחה בלב וע"י דיבור שאדבר הרבה את דברי השמחה בפה שגם זה מביא את זכרון השמחה בלב חמיד". רואים אנו שרבינו ר' אברהם ב"ר נחמן זצ"ל מדגיש בחפלתו את גודל חיוב השמחה עד שיש לאדם להמשיכה עליו בכל העצות שיכול להמצא ולהשוב עליהם אף על ידי "שאעשה עצמי כאלו אני שמח". "יען - כותב רבינו ר' אברהם ב"ר נחמן זצ"ל - כי השמחה היא כלליות דכלליות של כל המדות כמובן מדברי אדמו"ר ומהרנ"ה ז"ל" (תפלה ה' בששון ושמחה) ולכן מדגיש רבינו ר' אברהם בר' נחמן זצ"ל שיש לקיים את המאמר שאין רגע בלא פגע בפרושו בלא פגע ובקשה ובפרט בענין רפואת השמחה "אשר אין רפואה טובה ומהוקה כמה, רפואה נוחה וקלה" (באותה תפלה ה' ששון ושמחה). רואים אנו עובדא למעשה עד כמה ראה רבינו ר' אברהם ב"ר נחמן ז"ל לחפש את ענין השמחה ולחזקה עד שהשאיר לנו את ספרו ששון ושמחה עם תפלותיו ויסודותיו המיוסדים על אדני פז של רבינו וחלמידיו.

ובמיוחד נפלא הוא חדושו של רבינו ר' אברהם ב"ר נחמן זצ"ל בתפלה ג' בהגהה באות ח' על התורה קס"ס בלקוטי מוהר"ן המדברת על הפסוק והי' עקב חשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם, שאומר על זה רבינו שיש לזכות לשמחה כזאת בחי' והי', עד שהעקביים שהם הרגלים ישמעו השמחה. וידוע הכלל שכל דברי רבינו מחישובים תמיד עם הפשט, דבור דבור על אופניו כמשבצוח זהב במלואתם, ובמיוחד עם פשט דברי חז"ל על הפסוקים, וידוע הדרש של חז"ל שמביא רש"י "אם המצוות קלות שאדם דש בעקביו חשמעון" ומחרץ רבינו ר' אברהם ב"ר נחמן ז"ל "ונראה לפענ"ד שבזה מכוון הפרוש בדרך סוד שמפרש אדמו"ר ז"ל את הפ' והי' עקב חשמעון שמרמו על שמחה ורקודין להפירוש בדרך פשוט ודרש המובא ברש"י ז"ל שמרמו על המצוות שאדם דש בעקב. והיא היא, כי אין לך מצוה שאדם דש בעקב כמו מצות השמחה והרקודין". ובזה מתישב בצורה נהדרת פשט חז"ל בפסוק כיון שכשאדם לומד את הפסוק מטבע הדור לחשוב שהכוונה היא על החומרות היתרות שאדם יש לו לדקדק בהן ביותר, שרבינו

כותב עליהם שהם רק מביאים את האדם למרה שחורה מרוב דקדוקי עניות שאינם מתישבים בשובה ונחת עם דעתו של אדם, שעליהם מפרש אדמו"ר ר' נתן בלקוסי הלכות הלכות הודאה הלכה י' את הוידוי שאנו מחודים אשר החמרת הקלתי ואשר הקלח החמרת, שזה הולך כנגד החומרות היחרות שאדם מחמיר בהם במקום שאין לו צורך, ומצד שני יוצא מדבריו שאת החומרא העקרית שהיא מצות השמחה שהיא התנאי הראשון בכל עבודה ועבודה אותה הקלתי, וכעה רואים אנו איך שרק על פי דעת רבינו מתישב הפסוק והי' עקב השמעון כמין חומר, כיון שאם נתבונן כאמת בפשט הכתובים כפי שנבונן נראה שהכתוב בא להגיד שכל הברכות והברית והחסד תזכו רק בזכות זה שחשמרו את אדם המצוות שהם בחי' עקב.

והנה בפרשת כי תבא מזהיר ואומר משה רבינו שכל הקללות באו "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל", כלומר שאם הייתם עובדים את ה' בשמחה רבה ועצומה הרי רק אז הייתם זוכים לכל הברכות. והנה טבע האדם כשהוא מתחיל לחשוב כיצד להכנס לעבודה ה', הסבע שלו שתיכף נופל במרה שחורה ועצבון נוראה מחמת גודל עול המצוות שרואה לפניו דקדוקיהן פרטיהן וכל תומרוניהן שהוא רוצה לקבל עליו בלב שלם כדי להתחיל בשלמות מהיום והלאה, ועל זה אמר רבינו בלקוסי תנינא תורה מ"ח "ודע שתיכף כשאתם רוצה להתקרב להש"י הוא עבירה גדולה כשיש לו עצבות" וכיצד אדם יזכה לזה כשמוחו מבובל ואינו יודע כיצד לגשח לפשט של המצוות הקלות שאדם דש בעקביו. אבל כעה על ידי דבריו של רבינו הרי זה מוכרח להיות שהפשט של רבינו הוא הפשט האמתי ובלעדו בכלל אי אפשר להבין כיצד נלמד פשט בכתוב אחר שהמצוות הקלות הללו הם דווקא המצוות השיכות לפסוק שנפרשת כי תבא תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל כיון ששני הפסוקים מדברים על ענין אחד על התנאי כיצד תזכו לברכות כיון שרבינו מסביר חמיד שכל התנאי לברכות בגאולה ולצאת מכל מיני חושך וגלות בכלליות ובפרטיות הוא רק על ידי עבודת השמחה. ואם יקשה אדם אבל בכל זאת הרי כתוב מצוות קלות שאדם דש בעקביו ומה ענינם לשמחה הרי מדגיש ואומר רבינו

ר' אברהם ב"ר נחמן זצ"ל בששון ושמחה חפלה ג' הגהה ה' שאין לך מצוה שאדם דש בעקביו כמו מצות השמחה והרקודין והיא היא המצוה שהכתוב מכוון עליה כיון שהיא המצוה שמחטרונה באו כל הצרות והגליות כמו שנאמר חחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה וכו' ורק על פי רבינו אפשר ללמוד פשט אמתי בפסוק והי' עקב חשמעון אלו המצוות שאדם דש בעקב ואם לא פרוש רבינו הרי אדם לומד פשט הפוך לגמרי בפסוק ומשיג את ההיפוך הגמור מהמטרה של הפסוק והכתובים ונתרחק - לא עלינו - מדרך הישר והמצוות ורק בכח רבינו אנו יכולים ללמוד פשט אמתי ונכון בכל מאמר ומאמר פסוק ופסוק של חז"ל והכתובים.

אך נפלא מכל וכל הוא החדוש העצום של רבינו בתורה י' בהחללה "שכשיש ח"ו דינים על ישראל ע"י רקודים והמחאת כף אל כף נעשה המחקה הדינין" וכאן נפלא ואיום ונורא החדוש של רבינו שאפילו בשעת צרה וגזירה ח"ו - ל"ע - כמו שהיתה הגזירה הנוראה של חסיפת ילדי ישראל לצבא, וכמו שעומדים לגזור עלינו כעת אז באותה שעה נוראה ואיומה עומד רבינו הצדיק האמתי של הדור וצועק ואומר שדוקא ע"י רקודים והמחאת כף נוכל לבטל גזירה נוראה זו, גם בזמנו גם בזמנינו ובכל דור ודור. וידוע שרבינו כבר אמר שאע"פ שאני הולך בדרך חדש לגמרי שעדיין לא הלך בו אדם מעולם, הרי אני הולך אע"פ כן בדרך שכולו ישן, וכל כח רבינו הוא שחדש כאלה חדושים נוראים שלא שמעתם אדן ולא העלה אותם אדם על דעתו, ואע"פ כן כולם ישנים וכולם נמצאים בכחוקים בתורה ובדברי חז"ל. והיכן נשמע כזו, והיכן ראינו בחז"ל שבשעה שיוצאת גזירה נוראה על כלל ישראל יש לשמוח היכן היא הדרך שכולה ישנה וכולה חדשה גם כאן. אך אם נתבונן בדברי חז"ל נמצא במסכת חענית ב"ב כ"א במעשה של נחום איש גם זו בשעה שהביא את הארגז מלא העפר למלך ופתחו את הארגז ונזדעזעו כל בני המלוכה על הבזיון הנורא שנעשה למלך ואומרת הגמרא "בעא מלכא מלקטלינהו לכולהו אמר מחייכו בי יהודאי אמר גם זו לטובה אחא אליהו וכו'" ואף אחד לא יוכל להסביר כאן הפשט כיצד מלאו לבו של נחום איש גם זו בשעה נוראה ואיומה זו כשכל שרי

המלוכה והמלך החליטו להשמיד ולהרוג ולאבד את כל היהודים בכל העולם שהי' נתון אז תחת שלטונה של רומי כיצד מלאו לבו של נחום איש גם זו לאמר גם זו לטובה? הרי מגלה לנו רבינו שדוקא ענין זה של גם זו לטובה דוקא ענין זה של השמחה והאמונה בה' גם בשעת צרה, לשמוח בכל משפטיו יתברך ולדעת שהכל זה רק מעין הסחרות לנסיים נפלאים העומדים להתרחש וה' רוצה בסובתינו וה' לא מתכוון אף פעם לעשות לנו רעה אלא דבר ראשון צריך להתחזק באמונה עצומה של שמחה הבאה ע"י רקודיך והמחאה כף דוקא בכח שמחה זו, ואמונה זו, דוקא בכחה להמתיק דינים ולבטל את הגזירה. ובודאי אם היו כל בני ישראל מתאחדים - כמו שאמר רבינו - בתפלה, היו בוודאי מבטלים את הגזירה לגמרי, ובודאי אם היו מתחזקים גם בעצה של רקודים והמחאה כף גם כן היו מצליחים לבטל את כל הגזירות. וכל יהודי ויהודי כשהוא מתחזק בעצה הזאת - כמו שכתב רבינו בשבחי הר"ן שהוא מתכוון בעצה זו לכל יהודי ויהודי - וודאי כל יהודי עושה רבות ומציל הרבה מבני עמינו על ידי הרקודיך והמחאה כף ודוחה את הגזירה כמו שרבינו הצליח לדחות את הגזירה לעשרים וחמש שנים. וכל אחד ואחד - מגלה לנו רבינו - יש לו כח לדחות את הגזירה על איזה זמן ולהציל הרבה מאחינו בני ישראל מהגזירה הנוראה שהיתה ועדיין מרחפת עלינו בכל יום ויום.

אך אם יגיד אדם מאין לי שהמאמר של נחום איש גם זו מתכוון ממש להמחאה כף ורקודים, הרי יש לנו להביא ראיה ממש מהכתובים שגם שם נרמזים דברי רבינו. והם גם יכריעו לנו בעוד שאפשר לשאול מאין נדע באיזה עבודה לנקוט, אם לנקוט בעבודה של מרדכי היהודי שלבש שק ואפר בשעה שיצאה הגזירה הנוראה של להרוג ולהשמיד ולאבד, או לנקוט בדרכו של נחום איש גם זו שאמר גם זו לטובה והאמין שיש כאן נסחרות עצומות, ועומדים להיות כאן נסים עצומים, ואמר בשמחה עצומה גם זו לטובה, עד שבאמת הופיע אליהו הנביא זכור לטוב ונהי' מה שנהי'. אך על כל השאלות הללו, גם השאלה מאין שמעש עלינו לנקוט את הדרך של המחאה כף ורקודיך, ומאין שזה באמת נמצא גם כן בחז"ל ובכתובים, הרי

נביא כאן אח מאמר חז"ל על ארבעה המלכים דוד, אסא, יהושפט ויחזקיהו ומובא באיכה רבתי וילקוט שמעוני שמואל ב' כ"ב רמז קס"ג, ארבעה מלכים מה שחבצ זה לא תבע זה ואלו הם דוד ואסא ויהושפט ויחזקיהו, דוד אמר ארדוף אויבי אשיגם ולא אשוב עד כלותם וכו'. אמר לו הקב"ה אני עושה כן שנאמר ויכס דוד מהנשף ועד הערב. עמד אסא ואמר אין בי כח להרוג אלא אני רודף ואתה עושה, אמר הקב"ה אני עושה כן שנאמר וירדפם אסא והעם אשר עמו וכו', כי נשברו לפני אסא אין כתיב כאן, אלא כי נשברו לפני ה'. עמד יהושפט ואמר אין בי כח לא להרוג ולא לרדוף אלא הריני אומר שירה ואתה עושה אמר לו הקב"ה אני עושה כן, שנאמר ובעת החלו ברנה נתן ה' מארבים וכו' (דברי הימים ב' כ' כ"א כ"ט), ואומר ויעמד משררים לה' ומהללים להדרת קדש בצאת לפני החלוצ ואומרים הודו לה' כי לעולם חסדו וכו'. עמד חזקיהו ואמר, אין בי כח לא להרוג ולא לרדוף ולא לומר שירה אלא הריני ישן במסתי ואתה עושה, א"ל הקב"ה אני עושה כן, שנאמר ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשור. והמדרש עצמו מדרש פליאה, הרי ידוע שדוד הי' גדול מכולם, וכן זה סדר הדורות דוד אסא יהושפט ויחזקיהו, וזה גם סדר בדרגות, אם כן למה האחרון געשה לו נס יותר גדול מכולם, כי אצל דוד כתוב שיצא למלחמה ונלחם, אצל אסא כתוב שרק רדף, אצל יהושפט כתוב שרק יצא בשמחה ושירים ורנה, ואצל חזקיהו כתוב שאף לא יצא ולא אמר שירה אלא אמר הריני ישן במסתי ואתה עושה. ועוד שאלה, כיצד עשה ה' נס על ידי שישן ולא עשה שום פעולה,

כותבים הספרים פירוש על אותו מדרש פליאה ואומרים שדוד המלך שהי' כולו קדש קדשים טהור בתכלית הטהרה לא ראה שום דבר גשמי בעולם וכמו שאומר רבינו בשבת הבעטליר הראשון שלא העיף מבט בעולם הזה ממילא בכל מעשה ומעשה הוא רק ראה את נפלאות וגדולת ה' וכמה שהרבה במעשים כן הי' רואה יותר את נסי ונפלאות ה', אבל גדולי הדורות שאחריו לא העזו להכנס כמוהו למעשים גשמיים כיון שלא הי' בכחם רק לראות את מעשי ה' בלא שום סרך ולכן נמנעו כבר ממעשים גשמיים של ממש

ולכן גם כן כחוב בספרים שלמרות שמצוה לספר בנסי יציאת מצרים וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח, הרי אע"פ כן ידוע שאין מצוה לספר במלחמות חנוכה וכד' היות וכעה אין לנו בכח לראות בכל דבר את מעשה ה' ולכן אין לנו מצוה לספר במלחמות שנעשו ע"י אדם אף שרק ה' הוא אשר נלחם וברור שהכל זה מעשי ה'. ולכן גם אסא ויהושפט נמנעו מלהלחם אלא אסא רק רדף ויהושפט נמנע מלרדוף אלא בשעת המלחמה עמד הוא וצבאו ואמרו שירות וחשבחות ורנה לה'. והוא הדין לרקודין והמחאת כף. אך, נפלאה יותר מכל הוא הנהגתו של חזקיהו המלך שאמר אין בי כח לא להרוג ולא לרדוף ולא לומר שירה אלא הריני ישן במטתי ואחה עושה ומדוע באמת חזקיהו המלך החנהג כן ולמה כן עשה לא לעשות שום דבר, ורואים אנו שבאמת צדק בהנהגה זו כיון שבלילה ההוא יצא מלאך ה' ויך במחנה אשור וכו'. אם כן הקב"ה הסכים להנהגה זו ומדוע באמת. אלא ידוע כמה שרבינו מזהיר מכל סרך וטפה של גאווה וכמעט בכל לקוטי חפלות בכל חפלה וחפלה היכן שרבינו נתן מחפלה על כל דרגה ודרגה ועל כל מדריגה ומדריגה מכניס אדמו"ר רבינו ר' נתן מיד בכל חפלה וחפלה שהקב"ה יציל אותנו מגסות ורמות רוחא וכל מיני גבהות וגאווה שהפה יכול לדבר והמח לחשוב, וחצילני מכל סרך וכל שהוא ומשהו דמשהו דגאווה כי תועבת ה' כל גבה לב. וידוע מאמרו של הבעש"ט שאדם יכול לעבוד כל ימיו עד שיזכה לגילוי אליהו הנביא ובשביל משהו של גאווה יכול להפסיד הכל ולאבד הכל. אם כן חזקיהו המלך בגודל קדושתו וצדקתו פחד אף לומר שירה שמא יכנס שם איזהו סרך של משהו דמשהו של מחשבה עצמית כיון שגם השירה מזהיר אותנו רבינו לזכור שהיא מתנה מאת ה' הבאה ע"י הצדיק האמתי, אם כן חזקיהו המלך בגודל טהרתו וקדושתו שרצה לשמור ע"ע, פחד שמא לא יצליח לשמור על גודל הקדושה והטהרה ולכן אמר הריני ישן ואחה עושה, ובאמת קבל הקב"ה את בקשתו ועשה לו נסים ונפלאות כיון שידע את מחשבתו הטהורה וכונתו האמתית. אך אנו יחמי דיתמי, אשר צריכים לעשות ולפעול ואין אנו יכולים להסתפק בשנה ולאמר רבש"ע תעשה, הרי לנו לא נשארה אלא עבודה אחת ויחידה לא להלחם ולא לרדוף אלא העבודה של לאמר

שירה, שירוח ותשבחות למלך קל חי וקים, ולהרבות בקודין והמחאת כף בכל יכולתו ומאודנו, כמו שכוח רבינו בשבחי הר"ן ומדיש שעבודה זו שייכת לכל יהודי ויהודי מהקטן שבקטנים ועד הגדול שבגדולים וממילא רואים אנו שבדברי רבינו מיוסדים ומבוררים על הכתובים המדרש והגמרא, וזה דרך שכולו ישן וכולו חדש, אך כדי לזכות גם לעבודה של חזקיהו המלך שלא יכנס ח"ו שום הרהור או מחשבה שאינה זכה, לזאת אומר רבינו בסיום החזרה "והנה כלל הדברים אלו שע"י הצדיק שהוא בחי' הרוח וכו' וע"י הרוח באים רקודים והמחאת כף כי ע"י הצדיק שהוא בחי' הרוח נתעלו הרגלין ונתגלה הארת הידים ונתרבה האמונה כמובא למעלה".

רואים אנו שהעיקר מכל הוא לזכור שהכל בכח הצדיק שהוא המיעוץ והוא העושה והוא הנוהג כח לקיים את עצותיו הנפלאות שהם חדושים נוראים ונפלאים הממתיקים את הגזירות שעל ישראל בכל אחר ואחר ובכל דור ודור, ונזכה אף בדורינו אנו לבטל את הגזירות שנגזרו עלינו ר"ל בכח הרקודים והמחאת כף ובכח השמחה העצומה אשר באה רק על ידי הצדיק האמת, ואשרי המאמין בו והזוכה לקיים את כל דבריו להיות בשמחה עצומה ונפלאה עד מאד, עד כדי לקיים את כל צויו "דו כיסט מחויב משונה פרייליך צו זיין" ואז גם כן נבין שבאמת הדרך של גם זו לסובה היא הדרך העקריה בימינו, בזמן שמרדכי לבש שק ועפר אז, כעת העיקר עלינו לנהוג בדרכו של יהושפט לשיר ולשמח אף בעת צרה ופורענות כיון שהעיקר היא האמונה כפי שכתב רבינו בחזרה זו שע"י רקודין והמחאת כף בכח הצדיק זוכין לאמונה אשר האמונה בה' ובנסיו ובנפלאותיו היא הממתיקה את כל הדינים ואת הגזירות ובכחה הכל משתנה לסובה, ונזכה בכח הצדיק האמת להתחזק בעבודה זו של רקודין והמחאת כף עד שנזכה לגאולה השלמה בביאת גואל צדק ורבינו במהרה בימינו.

אליעזר בן עטיא

ביאור במעשה מהו בעטלערס

פעם אחת היה מלך, והיה לו בן יחיד ורצה למסור המלוכה לבנו בחייו, ועשה משחה גדול וכו' בוודאי הי' שמחה גדולה מאד וכו' וכשנעשו שמחים מאד עמד המלך ואמר לבנו, היות שאני חוזה בכוכבים, ואני רואה שאתה עתיד לירד מן המלוכה, בכך תראה שלא יהיה לך עצבות כשחרד מן המלוכה, רק תהיה בשמחה, וכשתהיה בשמחה גם אני אהיה בשמחה, גם כשיהי' לך עצבות, אעפ"כ אני אהיה בשמחה על שאין אתה מלך כי אינך ראוי למלוכה מאחר שאינך יכול להחזיק עצמך בשמחה כשאתה יורד מן המלוכה, אבל כשתהי' בשמחה, אזי אהיה בשמחה יתירה מאד (משונה פרייליך) וכו'.

ויש לרדקך למה אמר המלך לבנו שהוא חוזה בכוכבים דייקא, הי' די לומר שהוא חוזה עתידות, יהיה איך שיהיה, ברוה"ק או בנבואה, למאי נ"מ לומר בכוכבים שהוא ענין טבעי, ולא ברוה"ק ונבואה שהוא ענין של קדושה, בפרט שחז"ל בפסחים (דף קי"ג ע"ב) אמרו שאסור לשאול בכלדאים (חוזים בכוכבים) שנאמר תמים תהיה וכו'. וא"ת בשביל שהוא ענין הנצרך למלך לראות עתידות, ולא כ"א ראוי לנבואה ורוה"ק, וא"כ כשמסרו המלוכה הי"ל ללמדו ג"כ ענין זה לחזות בכוכבים, אלא ודאי שלא נצרך ענין זה לצורך המלוכה, וא"כ יש איסור אף לשאול בכלדאים משום שנאמר תמים תהיה וכו', מכ"ש להיות נשאל ללא נדרש? וא"ת דבכדי להצילו מן העצבות מותר, למה לו לומר לו זאת בעת השמחה להעציבו, די לצרה בשעתה.

ועוד, מה זה שאמר לו שיהיה בשמחה, ולא אמר לו במה ישמח, ולשמחה זו מה היא עושה, בשלמא המלך בעצמו יהיה בשמחה בשביל שבנו אינו ראוי למלוכה מאחר שאינו יכול להחזיק עצמו בשמחה כשיורד מן המלוכה, אבל בנו במה יחזיק עצמו בעת ירידתו מהמלוכה בלי תרופה למכחו.

אמנם יש לומר כפי הידוע שהמלך רומז למלך מה"מ הקב"ה. ורצה למסור המלכות לבני ישראל ע"י קיום החורה הק' בבחי' צדיק מושל כו'

(מו"ק ד' ט"ז) ישראל ממשלותיו כו' (לקוטי מוהר"ן ח"א סי' ל"ד).
וידוע שהקב"ה בעצמו הא"ס ב"ה אין לו שום שם וכנוי, רק כפי לבושו
וספירותיו ומדותיו ית' שהוא מלובש בהם נקרא בשמה של הספירה הק'.

בכן כשמוטר המלוכה לישראל נקרא אז מלך בחי' ספירת המלכות,
וידוע שנקרא בחי' לבנה דלית לי' מגרמה וכו'. וע"י שנחמטטה ונפגמה
נחץ לה הקב"ה אח הכוכבים להפיס דעתה, כדאי' במדרש וברש"י שם, ופל
חיזוק המלכות בחי' לבנה הוא ע"י הכוכבים, ולכן במזמור תהלים (קמ"ז)
כחוב שם מונה מספר לכוכבים וכו' וסמיך לי' גדול אדונינו ורב כח
בחי' המלכות שהשם שלה היא אדנ' כידוע.

והענין הוא ע"פ מש"כ בלקוטי הלכות השכמת הבוקר ה"א בענין פ'
קידוש החודש שזה הוא בחי' מילוי הלבנה מפגימתה עיי"ש, כי ע"י
קטרוג הירח נחמטטה ומשם באים כל החטאים ח"ו רק ע"י הנקודות טובות
שזוכין למצוא כו' עיי"ז נחלקנין ונכנסין באמח לכף זכות (כמבואר
כ"ז במאמר אזמרה לקוטי ח"א סי' רפ"ב), וזהו ענין קידוש החודש בעת
שהיא קטנה מאד בסוף החודש צריכין לבקשה עד שמוצאין כו' ואומרים
מקודש מקודש וכו', והכוכבים שנחננו לה מרמזין על הנקודות טובות
שבכ"א מישראל בחי' מצדיקי הרבים ככוכבים וכו' ועיי"ז כל החיקון
והמילוי וכו' עיי"ש.

וזה הסוד ה' ליראיו שהמלך בחי' מלכות מוטר לבנ"י עם קרובו
שהוא חוזה בכוכבים כנ"ל שההכרח להיות עליות וירידות בבחי' המלכ'
מחמת קטרוג הירח שמשם כל החטאים והפשעים שמכניסים ח"ו מפירה
(כמ"ש בס' המדות הפשע מכניס כפירה באדם) והאמונה בחי' המלכות
כנודע נחמטטה ונפגמה ח"ו, רק עיקר החיקון ע"י הנקודות טובות
בחי' כוכבים, ומצדיקי הרבים שמוצאין בכ"א מישראל נקודות טובות.

וז"ש אני חוזה "בכוכבים", היינו שיהיו צדיקים בחי' מצדיקי
הרבים ככוכבים שימצאו נקודות טובות בכ"א מישראל וכו', רק שיהיה
בשמחה היינו ע"י אלו הצדיקים והנקודות טובות הנ"ל יתחזק הכל

והתבוננת על מקומו ואיננו (כמבו' בסי' רפ"ב).

ועפ"ז מחורצים כל הדקדוקים הנ"ל. ורמז לו שכמו שאני חוזה בכוכבים כן גם אחת תהי' חוזה "בכוכבים" הנ"ל, היינו שבעה ירידתו יתחזק בשמחה ע"י הנקודות טובות שימצא בעצמו וע"י הצדיקים וכו' כנ"ל שעי"ז בעצמו נחמלא הלבנה בחי' מלכות אמונה מפגימחה וחסרונה ונתעלה מירידתה, בבחי' קידוש החודש הנ"ל.

ומה שאמר לו המלך כשאתה חהיה בשמחה אזי אהיה אני בשמחה יתירה (משונה פרייליך), יש לומר ע"פ מאחו"ל (חגיגה דף ה' ע"ב) כחוב אחד אומר בכל צרתם לו צר, וכתוב א' אומר עוז וחדוה במקומו, לא קשיא כאן בבחי' גוואי כאן בבחי' בראי. וזה בחי' השמחה היתירה הנ"ל גוואי ובראי.

ויש לרמז בהא דשנינו לענין קידוש החודש (ר"ה דף כ"ג ע"ב) חצר גדולה היחה בירושלים ובית יעזק היחה נקראת וכו' וסעודות גדולות היו עושין כו'. כי ע"י בחי' קידוש החודש, ענין של מציאת הנקודות טובות נחתקן המלכות ונעשה שמחה גדולה בבחי' גוואי ובבחי' בראי יחד. חצר בחי' בראי, ובית בחי' גוואי. וזהו "חצר" וכו' בירושלים בחי' מלכות כידוע, ונקראת "בית" יעזק. ומפרש בגמ' יעזק לישנא מעליא, דכתיב ויעזקנו וכו' פרש"י סייגו וכו' סביב סביב בעיגול כמו שבעת. ויש לרמז כי האמונה היא בחי' עיגול כסבעת הנק' עזקא כנודע ככתוב ואמונתך סביבותיך והתחזקותה וחקינה ע"י הנקודות טובות כנ"ל והם בחי' יו"ד נקודה. וזהו י-עזק מילוי ותיקון הלבנה בחי' מלכות אמונה ע"י הנקודות טובות. ועי"ז יוצאים מהמקום והמדריגה הראשונה כי נכנס באמת לכף זכות בבחי' והתבוננת על מקומו ואיננו כמבו' בפנים. וזהו הרמז בחיבת יעזק הרומז על כל הנ"ל שמספרו עולה במספר א' יותר על מספר "מקום" כי יוצא ועולה ממקומו הראשון ונתקרב לאלופו של עולם.

הערה במסילת לימוד העיון שבספר לקוטי מוהר"ן הק'

ע' בהקדמת ס' באור הלקוטים בהכללים. כלל השני הוא, אשר בפלס ומשקל חכמתו ורוח קדשו מנה וספר כל דבור ודבור הן בפה והן בכח מה לקצר ומה להאריך מה לחסר ומה לייחר וכו'. כלל החמישי הוא, כל מקרא או מאמר חז"ל שמזכיר קצת מאתו לאיזה ענין טובב כוונתו על כל הענין ונכנס ונחבאר כל המקרא והמאחז"ל בזה הענין עכ"ל.

והנה מצינו הרבה במאמריו הק' שמשמש בלשונו הקדוש בלשון איזה מקרא או מאחז"ל שלכאורה הוא כמנהג העולם שמשחמשים בלשון המקרא או מאחז"ל לתפארת המליצה ולכתוב לשון צח כמובא בחוס' גיטין דף ו' ע"ב אבל המעיין הדק היטב יבחין ויראה שגם זה אינו חורג משנך הכללים הנ"ל כי כל דבריו שקולים ומדודים וספורים וכל חיבה ותיבה מדוקדקת ומדוייקת ומצטרפת ומתקשרת לכלל קשרי המאמר ומתפרשת אחס לפנים ולאחור כמב' בהקדמת מוהרנ"ח ז"ל ויש למצא בכל תיבה ותיבה ענינים נפלאים ע"ד פרד"ס וכל דרך בפ"ע מחלק לכמה אנפין פנים מפנים שונים עד אין קץ כמב' בהק' הנ"ל עד שכל אחד יכול לסלסל ולחדש כפי ערכו וחלקו בתורה הק' כי תורתו הק' היא כלליות גדול וכו' כידוע כ"ז ואכ"מ.

ונ"ל בעזהי"ת להביא כמה דוגמאות לזה אשר גם בהשחמשו בלשון איזה מקרא או מאחז"ל אף שאינו מזכיר להדיא שהוא מקרא או מאחז"ל כנהוג לכתוב "כמ"ש" וכדו', בכל זאת כל תיבה ותיבה מדוקדקת בדקדוק גדול ככלל השני, וגם כוונתו לרמז לענין המקרא או המאחז"ל שכל ענין המקרא או המאחז"ל שייך לענין זה המאמר שמובא בו ככלל החמישי.

(א) כס"א א' שבחלק א', ע"ש כל המאמר. וצריך כ"א ליחן כח לבחי' מלכות דק' להתגבר על מלכות דסט"א וכו' וכשזה קם זה נופל ואזי נופל ונתבטל מלכות הרשעה, עיין כ"ז בפנים היטב.

והנה לשון זה "כשזה קם זה נופל" הוא מרש"י פ' תולדות ע"פ

ולאם מלאם יאמץ שנא' על יעקב ועשו ומכוון עם דברי רבינו כי מבואר שם מקודם שכל ענין זה של התגברות מלכות דק' וההיפך הם בחי' יעקב ועשו.

והנה דברי רש"י לקהלים מהגמ' (מגילה דף ו' ע"א), וז"ל הגמ' שם קסרי וירושלים אם יאמר לך אדם חרבו שתייהן אל תאמין ישבו שתייהן אל תאמן חרבה קסרי וישבה ירושלים וכו' תאמן שנא' אמלאה החרבה כו' רנב"י אמר מהכא ולאם מלאם יאמץ, והנה סמוך למאמר זה ממש מקודם איחא שם אר"י עקרון תעקר זו קסרי בת אדום שהיא היחה מטרופולין של מלכים א"ד דמרבה בה מלכי וא"ד דמוקמי מינה מלכי, ונרמז בזה שם היחה עיקר ושורש המלכות דסט"א, ולעומת זה בקדושה ירושלים היא בחי' מלכות דק' וכידוע (וכמובא בס"ל ל"ה). ורנב"י מביא ע"ז את הכתוב ולאם מלאם יאמץ שלפשוטו נאמר על יעקב ועשו. ומבואר בזה דברי רבינו שיעקב הוא בחי' התחזקות המלכות דק' ועשו הוא ההיפך כמב' בפנים, שע"ז הביא רבינו לשון רש"י שבפסוק הנ"ל כשזה קם זה נופל, היינו שבתקומתו וחזיון המלכות דק' בחי' יעקב נופל ונתבטל בחי' מלכות דסט"א עשו.

והנה המב' בפנים שעיקר תקומת המלכות דק' שהיא בחי' לבנה הוא ע"י שמשפיע ומאיר בה חיות החכמה שהיא בחי' חמה עד שנעשה אור הלבנה כאור החמה וכו' וכידוע. והנה זהו עצמו הנרמז כשזה ק"ם שעולה כמספר חמ"ה לבנ"ה אז זה נופל ונתבטל מלכות ולבנה דסט"א.

(ב) בס"ל ד' עיי"ש היטב כל המאמר, ובאור ט' שם (ע"ש היטב כל הענין) וזה שאנו רואים שלפעמים נחלהב אדם בתוך התפלה ואומר כמה חיבות בהתלהבות גדול, זה בחמלת ה' עליו שנפחה לו אור א"ס וכו'.

הנה לשון הנ"ל "בחמלת ה' עליו" הוא לשון המקרא שנא' בפ' וירא בהצלה לוש ושתי בנוחיו מחוך הפכה סדום שכתוב שם ויהזיקו האנשים בידו וגו' בחמלת ה' עליו וגו'.

והנה טרם נבאר זאת נשים לבנו לכלל המאמר שמב' שם ענין הוצאח המלכות דק' מבין הקליפות ולהעלותה לשורשה לא"ס ע"ש היטב כל הצירופים השייכים לזה, ומבו' שם באות ד' שעיי"ז נחגלה אחדותו יח' בחי' בה' אהלל דבר באלקים אהלל דבר וזה נקרא ה' אחד ושמו אחד וכו' וזה ה' אחד, ושמו זה בחי' אלקים מלכות, כמ"ש (שמואל ב' ח') ויעש דוד שם, אחד גימ' אהבה וכו'. והנה להלן באות ט' שמדבר שם מענין הסחלקות משה שנחלק ונתעלה בחוץ א"ס וז"פ ויקבור אותו בגיא זה בחי' אין וכו' בארץ מואב זה בחי' מלכות שדוד בא ממואב וכו' בחי' רצון א"ס המלוּבש וכו' בבחי' מלכות וכו'.

והנה המעיין יבחין משני אלה המקומות שבדקדוק ובמכוון הזכיר רבינו ענין דוד שהוא הי' בבחי' המלכות דק' ורומז ג"כ על ענין משיח הוא דוד בעצמו שבימיו יחסיים הכתוב הנ"ל ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד וזה שט"ח אחד ושמן אחד הוא דו"ד כמובא כי זה עיקר חיקון המלכות דוד כשנחגלה האחדות הנ"ל הנרמז בפסוק ביזם הוא וגו' כמב"פ.

ובענין הכתוב הנ"ל ויקבור אותו וגו' בארץ מואב וכו' שדוד בא ממואב נרמז בזה בעצמו ענין העלאת המלכות דק' מבין הקליפות שזה ענין שהי' נשמת דוד שהוא בחי' מלכות דק' בקליפת מואב שנולד מלוט ובהו ששם הי' שקוע נשמתו של דוד וע"י קדושת קברו של משה שהיתה בארץ מואב נחגלה ונתעלה נשמתו של דוד מחוץ הקלי' שזה בחי' העלאת המלכות דק' מבין הקליפות.

ומה נעים ונפלא לפ"ז הבאתו לענין הארת א"ס על נפש הישראלי שהיא בחי' מלכות (כמבו' בבאהל"ק) כדי להעלותו מגלותו. לשון הכתוב "בחמלת ה' עליו" הנא' לענין הצלח לוס ובנחיתו שהיתה עיקר הכוונה על נשמת דוד כידוע וכמאחז"ל מצאחי דוד עבדי היכן מצאחיו בסדום שנא' ואח שתי בנותיך הנמצאות (עי' ב"ר פמ"א ופ"ג וביבמות עז).

ועתה המעיין בא וראה דברי קדשו של בעל באר מים חיים בספרו הק' על פסוק הנ"ל וז"ל גם ירמוז הקרא באומרו בחמלת ה' עליו על בחי' דוד המלך ע"ה שמצא הקב"ה אותו בסדום ובזכותו ניצול לוט ושתי בנותיו וכו' וע"כ אמר בחמלת ה' עליו פי' בחמלת מי שה' עליו והוא דהמע"ה שהוא אחד מרגלי המרכבה וכו'.

והגה לפ"ז יש לרמז באותו פסוק עצמו ויחזיקו האנשים ב י ד ו וביד אשתו וביד שתי בנותיו נרמז דוד בס"ח לרמז על נשמה דוד הנסתר שם בהעלם גדול וע"כ נרמז בסופי חיבות דייקא.

ומעשה יש לכוון ג"כ בדקדוק לשונו ז"ל בחמלת ה' עליו ההיגו כי זה בעצמו הוא בחי' יחוד ה' אלוקים, כי נפש הישראלי הוא בחי' מלכות הנק' אלוקים ובחמלת ה' עליו דייקא מאיר עליו שם הוי"ו, ועי"ז בעצמו מאיר עליו אור א"ס והבן. וזהו בעצמו ענין הכתוב הנ"ל בחמלת ה' עליו שנאמר על העלאת נשמה דוד שהוא בחי' העלאת המלכות מבין הקלי' שהוא ע"י הארת שם הוי"ו וכנ"ל. וזהו בחמלת ה' עליו דייקא.

ג) בס"ח באות ג' אך רשעים הדוברים על צדיק עתק בגאווה ובוז וכו'. הנה זה הוא לשון הכתוב בתהלים מזמור ל"א, והנה תיכף אח"ז נאמר שם מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'. והוא ענין המבו' בפנים לפני זה בסוף אות ב' בענין הרוח חיים דק' שממנו מקבלים חיות הצדיקים והנלוים עליהם שנקר' רוח צפון כי הוא צפון בלבו של אדם וע"כ נקראים ישראל ע"ש צפון כמ"ש על עמך וגו' צפונין, שזהו עצמו ענין הכתוב הנ"ל מה רב טובך אשר צפנת ליראיך היינו בחי' הרוח חיים דק' שהוא בחי' הגן עדן המבו' להלן במאמר הנ"ל ונק' ע"ש צפון שכ"ז הוא בחי' רב טוב הצפון לצדיק שהרשעים דוברים עליו עתק בגאווה ובוז הנז' שם בפסוק הקודם שע"ז טובב קושיה רבינו שא"כ מהיכן מקבלים הם הרוח להשלים הסרונותיהם וכו'.

ד) בסי' י"ב באות א' מה שאנו רואים שע"פ הרוב הלומדים חולקים על הצדיקים ודוברים על הצדיק עתק בגאווה ובוז וכו'. הנה הוא לשון הכ' הנ"ל (תהלים לא) שנא' שם תיכף אח"ז מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'. הנה זה הוא המבו' בדברי רבינו תיכף אח"ז שהלומדים הנ"ל הם בחי' לבן הלומד תורתו להתייחר ולקנסר וכו' והח"ח האמתי שבחי' לבן חולק עליו ודובר עליו וכו' הוא בחי' יעקב שלומד חורתו לשמה וטובו גנוז ושמור וצפון לעתיד וכו' וע"ש ששכרו לבסוף עש"ז נק' יעקב לשון עקב וסוף וכו'. והנה זהו ממש ענין הכתוב הנ"ל האלמנה שפתי שקר הדוברות על צדיק עתק וכו' שהוא בחי' לבן, מה רב טובך אשר צפנת ליראיך להח"ח הלומד לשמה בחי' יעקב שטובו צפון לעתיד שיקבלו בעקב וסוף, ובוודאי יש עוד דברים בגו בכל הנ"ל ע"פ צרופי כלל המאמרים הנ"ל. וה' יראנו נפלאות מתורתו ונזכה ללמוד וללמד לשמור ולעשות וכו'.

שמואל משה קרמר
ירושלים

ביאורים בתורה י"ג לקו"א

תו' י"ג אשרי השגחה בתחילתו להמשיך השגחה בעולם וכו' וכן בסעיף ד' מובא שם שעל העכום השגחתו בחצי הראוה ועל ישראל בראי' שלימה עיי"ש.

ונראה לפרש בע"ה, דזה ודאי משום וברור שהשי"ח לבדו הוא המשגיח והוא המספיע לכל העולמות וגם לעוה"ז אלא שבעוה"ז הוא בהעלם היינו שאין רואים שכר ועונש ויכול להיות לכאורה צדיק ורע לו רשע וטוב לו שזה היפך ההשגחה ואפשר לסעות עי"ז לומר שאין מתנהג הכל כרצונו ח"ו כמ"ש רביז"ל לקמן על מאמר רבב"ה עיי"ש, וזה שאומר רביז"ל להמשיך השגחה בעולם היינו שהשפעת השי"ח בעולם

תהי' באופן שכל באי עולם יראו עין בעין שהשי"ת הוא המשגיח והמטפיע כנ"ל והכל מתנהג ברצונו, וזה ע"י שבירת תאות ממון וכו' ועפי"ז צריך לומר שחצי הראות פירושו ההשגחה וההשפעה לבד וראי' שלימה פירושה שהשפעה היא באופן שכל אחד רואה ההשגחה כנ"ל. ועוד צריך לבאר בזה.

וזה שאמר רביז"ל בסעי' ד' שע"י המשכת החורה נמשך השגחה כי החורה היא הלח גוונין דעינא ובה עין וכו' עיי"ש פי' מכיון שהחורה היא כח הראי' של השי"ת כביכול נמצא ע"י שממשיך לכאן החורה עי"ז ממשיך לכאן השגחה השי"ת, ממשיך לכאן דייקא, היינו שרואים כאן בעוה"ז שהשי"ת הוא המשגיח והכל ברצונו כנ"ל.

ועי' בפרפראות להכמה סי' ו' על מאמר רבב"ח ואי דלינן ספי הוה מקילינן מהבלא ומפ' רביז"ל שהבלא מלשון יש הבל אשר נעשה על הארץ וגו' היינו צדיק ורע לו וכו' ואי דלינן ספי הוא מקילינן לשון קולא מהבל הזה עיי"ש. ועי' בפרפראות שהקשה מה שייכות יש לזה עם כל הנאמר מקודם והאריך שם בחירוץ דבר זה ותוכן דבריו הוא שזה ענין החגלות ההשגחה וכו' והוא ממש כדברינו הנ"ל.

שם בסעיף א', שע"י צדקה משבריך תאות ממון ומביא עי"ז הפסוק יבצור רוח נגידיים וגו' שהרוח בחי' צדקה בחי' רוח נדיבה ממעטת תאות הנגידות והעשירות.

ונראה בע"ה שזה המשך הפסוקים שפסוק הקודם מדבר בפירוש לענין צדקה כמ"ש נדרו ושלמו וגו' ועי"ז מסיים יבצור רוח נגידיים וגו'.

שם סעיף ה' וזה בחי' תקווא דמרכבא עלאה ומרכבא תתאה וכו' וזה בחי' ארי' לשון לקט שמלקט מרח הנפש היינו פגם הנפש עם בשמי עם הרצון הטוב וכו' עי"ש.

וצריך להביין, מה שייך להעלות ולחקן הרצונות הפגומים דהיינו התאוות רעות ולהוריד על ידם תורה.

ונראה לבאר בע"ה, כי השי"ת ברא באדם כה הרצון הנובע מהנפש בכדי להיות כוסף ומשחוקק אליו ית' וע"י שאדם כוסף ומשחוקק לדברים גשמיים ורעים עי"ז נופל הנפש היינו הרצון בקליפות והצדיק יש לו כח להרים ולהגביר הנפש היינו כה הרצון מתוך הקליפות ולהחזירה אל הקדושה. וז"פ שמעלה את הרצונות שנפלו, לא את התאוות רעות הוא מעלה אלא את כח הרצון שנפל ע"י התאוות רעות כנ"ל אותו הוא מעלה. ומדויק הלשון בזה הרצונות שנפלו דייקא כנ"ל.

ובזה מבואר מה שמפרש רביז"ל על מאמר רבב"ה שם פוק חזי גבורה דמך וכו' שלא יצאתי מחול אל הקדש אפילו וכו' ואעפי"כ וכו'. וידוע הכלל כשרביז"ל מביא מאמר רבב"ה ומפרשו אזי חמיד נמצא כל הפירושים בחוך החורה קודם שמביא המאמר וכאן אין שום רמז מזה היינו מגדולת כח הצדיק הנז' כאן בסוף התו' על המאמר הנ"ל קודם שמביא המאמר הנ"ל.

ולפי הנ"ל יהי' מיושב, שרביז"ל מדבר הרבה מזה כנ"ל באריכות שזה בחי' ארי' שמעלה הרצונות היינו הנפשות שנפלו כנ"ל באריכות.

נחן ליברמנש

בני ברק

ביאור על המעשה מבן המלך ובן השפחה שנחחלפו

(א) הנה יסוד המעשה טובב על ענין היכלי החמורות והמסתתף מזה בכל עולם ועולם ובכל דרגה ודרגה בין בירידה בין בעלי', וכל אשר נעשה חחה השמש בהיות מיעוט הלבנה אשר אינה מקושרת לחמה נאמר (קהלת י') ראיחי עבדים על סוסים ושרים הולכים כעבדים וכ' כי זה נמשך מהחילוף אשר נחלף בהיכלי התמורות. והדבר בין

בכלליות גלות השכינה אשר יגרום גלות ישראל מארצם, וגלות הנפש אשר יחלף אצל האדם בהתהפך הגוף העבד למושל על נפשו ורוחו ונשמתו בן המלך חלק אל-קיי ממעל החצובה מתחת הכסא. ועיין בליקוטי הלכות הל' ברכת השחר הל' ג'.

(ב) ונציין בהקדם לכל המתבאר בס"ד דברי אדמו"ר נ"ע בליקו"א סי' כ"ד עיי"ש כל המאמר שהוא עמוק עמוק מי ימצאנה וז"ל באות ה' בת"ד ד"ה "מי ימר" מי הוא זה שיכנוס בהיכלי התמורות למקום הקליפות להעלות משם הקדושה בבחי' קטרת כנ"ל ושע"י עלייתו יתעלה הברכות כנ"ל, וזה מי ימר לשון תמורה לשון אם המר ימירנו, והשיב להם וכ' היינו עיקר עליית הקדושה ע"י השמחה. ולעיתים בצאה ישראל מהגלות בשמחה כמ"ש כי בשמחה חצאו ואז יכלו הקליפות לגמרי וכ' וע"י השמחה יחבטלו הקליפות וכ' ע"כ.

(ג) ולפ"ז חבין מה שהבירור מהחילוף נעשה ע"י התחזקותו במשך כל זמן ירידתו וכשהתחיל לזרוח אור החיקון נחגלה ונשמע לאזניו השיר היוצא ומחנגן אפילו בעמקי היער, עד אשר נזכה לשמוע את השיר שיאמרו בגוים הגדיל ד' לעשות עם אלה היינו שמחים כמבואר שם ואז יתחילו כולם לנגן את הניגון הנפלא כמבואר בסוף המעשה.

(ד) פתח דברינו יאיר במש"כ אדמו"ר בסוף המעשה וז"ל המעשה הזאת היא הפלא גדול. והכל אחד הבהמות וכ' והכסא וכ' והגן הכל אחד פעם נקרא (הבחי' המרומת בהסיפור) כשם זה ופעם בשם זה, הכל לפי הענין והבחי' אך צריכין לסדר הדברים היטב כי פעם נקרא כך ופעם נקרא כך וכן בשאר הדברים היינו בפירוש של המעשה לפעמים נקרא האדם של המעשה בשם זה ולפעמים בשם אחר וכ' ע"כ.

(ה) ונראה דהנה המעשה מדברח בעיקרה מעולמות בי"ע (בריאה יצירה עשיה) והכינוים אשר יכנה אותם בהמעשה הם לפי שמות המכונים

בכל עולם ועולם ובכל דרגה וספירה, כי בדברו בעולם היצירה יכנה אה בן השפחה בשם עבד ובדברו בעולם העשי' יכנה אה העבד בשם סוחר הרוכב על סוסו באכזריות אשר השתעבדוהו אליו תגרור אותו לתוך עמקי היער מקום הקליפות המתגלים בעולם העשי'. וכמו כן כשידבר מהשמש יכנה אותה בשם "חמה" המכונה כן בעולם היצירה. ובסוף המעשה בעת גמר הבריור יזכיר "שמש" המכונה כן בעולם הבריאה. (ויבאר אי"ה להלן וכן יש כמה דברים להלן שדלגתי בהרחבת ביאורם ויעדתי אותם כ"א במקומו).

(ו) מעשה במלך אחד. הנה אדמו"ר החחיל כאן לדבר מעולם הבריאה עלמא דבינה אשר שם מכונה בשם מלך.

(ז) שהיתה שפחה אחת בביתו שהיתה משמשת את המלכה. עיין בסידור הר"י קאפיל בכוונת ברכת שלא עשני אשה וז"ל אם נשמחו מבריאה (כוונת הברכה היא) שלא נתחלפה לו מסטרא דאמא בישא או נשמח אשה ע"כ (ועיין ליקו"ה).

(ח) והלכה המילדת והחליפה הוולדות. כאן החחיל לדבר מעולם היצירה. והוא כי כתב האריז"ל בחלוקת עולמות אבי"ע וז"ל כי באצילות וכ' וכבריאה חציו טוב וחציו רע ואינו מעורב יחד. וביצירה ג"כ חציו טוב וחציו רע אבל מעורבים יחד ובעשי' רובו רע ומיעוטו טוב ומעורבים יחד. והנה כאן בחילוף הוולדות החחיל העירוב אשר לא ניכר מה הוא הקדושה והטוב שהוא בן המלך, ומה היא הקליפה והרע שהוא בן השפחה, ועיין בפחתי שערים נתיב אביע פרק ט"ו בהסברו על דברי האריז"ל ובשערי ג"ע דרך אמח דרך ג' דף מ"ח.

(ט) בן השפחה ידבר מעולם היצירה ועיין בסידור הר"י קאפיל בכוונת ברכת שלא עשני עבד. וז"ל אם נשמחו מיצירה (כוונת הברכה היא)

שלא נחלפה נשמחו מסטרא דעבד בישא או נשמח עבד, ע"כ.

(י) ובגבור החילוץ לא ניכר בחוצות מי הוא בן המלך ומי הוא בן השפחה אם כי בשורש פנימיותם ימשך כל אחד לסבעו ולשרשו אך לבושי החומר יכסו על הטוב. וזה מש"כ אדמו"ר כי בן השפחה יתנהג בנימוסי מלכות הוא רק מגידולו בבית המלך אך טבעו נוטה לעבדות אשר הוא שרשו.

(יא) והנה יש להתפלא בכינוי שמכונה בן העבד בכל המעשה בשם בן השפחה ולמה לא נכנה אותו בשם בן העבד כדרך שמכונה בן המלך על שם אביו ולא בשם בן המלכה (ועייץ ליקו"ה שם).

(יב) עוד יש להביץ בדבר רחמנות העבד אבי בן השפחה. לבן המלך המחגדל בביתו שאמר לו יש לי רחמנות גדול עליך כי ממ"נ אם אחא בני בודאי יש לי רחמנות עליך ואם אחא בן המלך באמת בוודאי הרחמנות גדול ביותר עליך וכ' עיי"ש כי לכאורה במלחמת היכלי החמורות אשר יתגבר החשך לכסות את האור יום כרצון הנחש לבלוע את המסות. הנמשך מלהם החרב המתהפכת. יש להביץ את רגש הרחמנות אשר יתעורר בעבד עצמו להיות דעתו נוטה מהתנהגות בן השפחה כי לכאורה רצון העבד היה להימשך יותר לרצון בנו בן השפחה אשר הוא לשעבד ולהטמיע ולכלות את הטוב אשר הוא בן המלך האמיתי.

(יג) והנה בהיות הדברים האלו דקים במאד אין ביכולת להרחיב הדיבור בזה אך כמאן דמחוי במחוג נ"ל כי ענין העבדות אשר עצם קיומה נמשך מתערובות הסו"ר שהוא ענין היכלי החמורות מתברוח מדרגה לדרגה והרע אשר בעבדות אשר נמשך על נשמח אדה"ר כחטא עץ הדעת סו"ר נתגלה בהם והוא אשר נתגלגל בסבי עבדו של רבן גמליאל אשר ע"כ נקרא בשם סבי להורות בירור הנקודה טובה שבו כמבואר כל זה בליקוטי חורה פר" בראשית עיי"ש, אך בהיות גילוי הנפש ע"י שפחה ויניקת בן העבד מחלק השפחה יופרד הטוב שבו ויהפך לרע הגמור.

(יד) ועיין בליקוטי הלכות שם וז"ל היכלי התמורות נמשך מחטא אדה"ר שאכל מעץ הדעת סו"ר שעי"ז גרם להתגבר ח"ו בחי' להט החרב המתהפכת שהוא בחי' היכלי התמורות שהוא בחי' התהפכות ממטה לנחש ומנחש למטה עיי"ש. ולענ"ד מה שמהרנ"ת לא הרחיב הדיבור בזה לבאר סוד התהפכות ממטה לנחש ומנחש למטה לסיבה המבוארת בשער הכוונות שער ו' ענין ספירת העומר דרוש י"ב עיי"ש וז"ל בסופו וז"ס משה רבינו ע"ה רבן של נביאים שנאמר בו וינס משה מפניו והטעם לפי שענין המטה אשר נהפך לנחש הוא בחי' קטנות דז"א הנקרא נחש כמ"ש בע"ה, ובהיותו מתעסק בדרוש ההוא נחירא וינס מפניו, ולכן הסוד הזה צריך להעלימו וכו' עיי"ש.

(טו) וי"ל שענין וינס מפניו ירמז ג"כ על מש"כ בהמעשה אשר כל מי שנכנס לבגן רדפו אוחו והוכרח לברוח לסיבת פחד התגברות הקטנות ובזה תבין מה שמובא לעיל מליקו"א סי' כ"ד בשאלה המי יימר מי הוא זה שיכנסו בהיכלי התמורות היינו לגודל הפחד מהתגברות הקטנות וזה ג"כ ענין ד' שנכנסו לפרדס כמ"ש הגר"א בר"נ ז"ל. ועיין בליקוטי תורה פר' בראשית כי כניסתם היה לתקן חטא אדה"ר אשר גרם לעירוב הסו"ר אשר הוא היכלי התמורות.

(טז) והנה מחטא אדה"ר נחערבו אצלו כל הנפשות התלויים בו וגם חלקי נפשו נהפכו ונימרו בחלקם לרע ולטוב, ולפ"ז חבין מש"כ במדבר קדמות ערך לוס וז"ל לוס עשו וישמעאל היו הרע של אדה"ר ולכן אבדהם היה לו צער עם ישמעאל ולוס ועשו רדף ליעקב, ע"כ.

(יז) ועיין שם בליקוטי הלכות אות ג' וז"ל וזה סוד יצחק וישמעאל יעקב ועשו, שמחמת בחי' היכלי התמורות נמשך שהוכרח אברהם ליקח שפחה להוציא תחלה הפסולת שהי' בו מחטא אדה"ר, שהוא העיקר שהתחיל לתקנו, שמזה הפסולת שנמשך מזוהמת הנחש נולד ישמעאל בן האמה, ומחמת החליפין לא ניכר בעולם מי בן האמה ומי בן המלכה שהיא בחי' שרה וכ' עיי"ש. ובהקדם לזה כשנצרך דברי אדמו"ר להלן בהמעשה

מבן השפחה שדרך אחר הטוס קליפות השמאות נ"ל לרמז ולפרש בזה ע"פ הקדמה מרבני האריז"ל שבסוף ספר ליקוטי הש"ס וז"ל דע כי יש שני קליפות שהם נקראים שור וחמור והנה שור הוא מצד שמאל שהוא קליפת עשו הרשע וכ' וחמור הוא כנגד קליפת ישמעאל היונקת מן הימין. והנה באחה נשמתו של ישמעאל בחמורו של רפב"י שהי' ניצוץ אברהן אע"ה, וע"כ היה משחדל רפב"י הרבה בגמילות חסדים ובא לתקן נשמתו של ישמעאל בנו אשר היה באותו החמור שלו, ולפי שבישמעאל נאמר ידו בכל כי היה גזלן, וע"כ גזלוהו הערביים. וישבה שם ג' ימים בלתי אכילה ושתייה ובזה תיקן פגמו, עכ"ל.

וכשתדקדק בלשונו הזהב של אדמו"ר תראה פלאות כי מבואר להלן בהמעשה שבן השפחה מצא את בן המלך וראה שנושא שק עם לחם על כחיפו והחחיל הב"ש להתחנן שיתן לו לחם אמר לו אחי זה כמה ימים שלא אכלתי תן לי לחם וכ' כי בן השפחה שהוא ישמעאל התגלגל בחמורו של רפב"י אשר גם לא אכל כמה ימים כנ"ל ואז החחיל להתחנן כי אז נמכר בן השפחה לעבד עולם לבן המלך האמיתי בעד ככר לחם כמבואר שם ואז החחיל להתנוצץ אור נשמת בן המלך האמיתי עד שנחברר הטוב מהרע לידע איך להתנהג עם חלק העבדות שבאדם ולהעלות את הניצוצות דקדושה אשר בהעבר.

יח) והנה חטא אדה"ר נחחקן ע"י מרע"ה בעת יציאת מצרים וקבלת החורה אך נחלקל בחזרה ע"י חטא העגל שגרמו הערב רב אשר לפי האמת היו צריכים לדחוסם. אך מרע"ה רצה ג"כ להעלותם כמבואר כ"ז כ"פ בדברי האריז"ל, ועי"ז נמשך העירוב בהיכלי התמורות עד שיתוקן ע"י משה משיח עצמו ועיין בליקוטי תורה פר' ואחחנן. ולפ"ז נראה לפרש מש"כ במד"ר רוח פר' ז' על הכתוב וזאת לפנינו בישראל על הגאולה ועל התמורה, ר"ח פתח קרא בישראל בגו אפיא דישראל לשעבר היו מקלסין על הגאולה שנאמר זה א-לי ואנהו, ועכשיו על התמורה שנאמר וימירו את כבודם כתבניה שור אוכל עשב, איך לך מנוול ומשוקץ ומשונה כשור

בשעה שאוכל עשב, עכ"ל. ודברי המדרש הם פלאי מה הוא הקילוס על השור ובפרט קילוס בשעה שאוכל עשב. אך עפ"י דברי אדמו"ר בהמעשה יבואר באר היטב. דהנה מבואר בד"ק כי הבירור מהתערבות הנשמות יהי' ע"י בחי' השיר, והנה בשעה קריעת ים סוף שאמרו ישראל שירה נחבררו כל נפשות ישראל עד שזכו לברר אפילו הטוב שנפל לבחי' שפחה וזה מה שארז"ל ראתה שפחה על היס, שזה בחי' נבואה שזוכין ע"י בירור הטוב מהרע כמ"ש ליקו"א סי' נ"ד ועיין ליקו"ת סי' ה'. ובחסא העגל נחערבו בחזרה ע"י הער"ר ונפלו נשמות ישראל לעירוב היכלי התמולות. וזה שור אוכל עשב כי מבואר במאורי אור ערך י' סי' ל"ג וז"ל ירק השדה נקראים הנשמות בבחי' הריון, והקליפה שור דאבות נזיקין לוחך אוחס בעת החסא ע"כ ולפ"ז מבואר דאכילת השור את העשב הכונה להחברות התמורה ועירוב הנפשות אשר נחתקנו בעת יציאת מצרים מעבודת הירוח ובקבלת התורה זכו לחירות אפילו ממה"מ. וע"י חסא העגל גבר התמורה עד אשר הוכרחו לבירור חדש אשר יוברר בביאת משה משיח.

(יס) ועיין שם עוד בליקוסי הלכות אות ד' וז"ל כי עיקר תיקון היכלי התמורות הוא ע"י דוד שעסק בחיקון זה ביותר וכ' ע"כ.

והענין, דהנה מבואר דנפש דוד לא יכלה לצאח אל הגילוי, כי הספ"א שמרה מכל משמר לבל התגלה נפש זו. ולפ"ז מבואר מה שארז"ל כאופן הולדה נפשו ומובא בילקוט חדש ערך דוד סי' כ"ד כ"ה כ"ו וז"ל ומה שנגזר שיולד דוד בענין זה שבא ישי על אשתו וסבר שהיא שפחתו לכאורה דבר תמוה שהרי הוא כבן תמורה וכ' אלא לפי שדוד היה תיקון לחסא אדה"ר וכ' שהרי מזה נתגרה הנחש לכן הוצרך דוד לצאת לעולם בחשאי וכ' והנה נפש דוד היתה מתקשה לצאח להתלבש זכו' והקב"ה בישרו שאביו צדיק גמור וכל מעשיו לש"ש והבטיחו על דעת אמו שעשחה עבירה לשמה. ועיי"ש סי' כ"ז לפי שנולד דוד בחשאי לכן כתיב כי' לפי שעה כי גרשוני היום מהסתפח כנחלת ד' שגורש מארץ ישראל לפי שעה, ע"כ, ולפי הקדמות אלו מבואר ענין חילוף הוולדות שחשנו את בני המלך לבן שפחה במחשבה עד שהוכרח לברוח מארצו שהוא הגירוש שנחגש דוד שהוא הבן מלך האמיתי.

כ) בדבר הכלי שמסר אדם היער לבן המלך המנגן את הניגון שמשוררים החיות הנושאות את הכסא. נלענ"ד בשים לב לפי המבואר בהמעשה כי בהליכתם פגשו בהמה ושמו עלי' את הכלי והתחיל הכלי לנגן ואח"כ פגשו סוס אשר רכב עליו האדם ושמו עליו וג"כ ניגן. ונ"ל כי הנה ידוע כי נפש הבן מלך נחערב הסוב שלו בקליפת נוגה בהמה המותרת, ונפש הבן שפחה אשר רדף אחרי הסוס מרמז לרדיפה אחר הרע והשלטתו על הסוב בדברים אסורים המרמז על נפשות האחוזות בעמקי הקליפות. והנה לצורך חיקון ובירור נשמת הבן מלך הוצרכו להתברר כל הנפשות וזה ע"י השיר אשר נחעלה מכל אשר נידח, וע"כ הוכרח לשים את הכלי על הבהמה המרמז על חלקי נפשו אשר נפלו בקליפת נוגה, ובשימח הכלי על הסוס נחברר הסוב אשר נפל לעמקי הקליפות כי לא יוגמר החיקון עד אשר יחברר בחי' שרה על כל העולם (ועיי' לקמן).

כא) אך שיש להתפלא מה שמבואר בסוף המעשה שהאדם שרכב על הסוס (המרמז על דרגה השלטה נפש האדם על החומר כמ"ש בתיקון"ז) ביקש מאתו שיתן לו את הכלי ובשכר זה ילמדו להיות מבי' דבר מחוך דבר, והדבר נפלא כי הלא הכלי היה אשר השיר את השירה לבירור הסוב מהרע ולמה יצטרך בן המלך להינתק הימנה, ובלשונו שאמר לו מה תוכל לפעול עם הכלי הזאת הלא הוא רק שחעשה עמה קאמדייא וכ' אבל אני יודע דבר שהוא טוב יותר מהכלי שלך וכ' להיות מבי' דבר מחוך דבר ע"כ. אמנם בעומק הדברים נלענ"ד שמה שהוכרח למסור את הכלי הוא ג"כ לבירור היכלי התמורות והוא כי מבואר בליקו"א סי' רמ"ד וז"ל דע שיש חדרי תורה ומי שזוכה להם כשמתחיל לחדש בחורה הוא נכנס בהחדרים ונכנס מחדר לחדר וכ' ומלקט משם אוצרות וסגולות יקרות וחמודות מאד אשרי חלקו. אבל דע שצריך ליזהר מאד לבל יסעה בעצמו כי לא במהרה זוכין לזה כי יש כמה וכמה חידושי' שאינם באים משם רק מהיכלי התמורות ואף שנדמה להאדם להשגה גדולה וכ' וכ' ודע שכל אדם קודם ששיג בחורה השגה של אמת צריך לילך בהכרח דרך אלו היכלות התמורות אבל הכלל שאסור לשעות בעצמו לסבור שכבר בא אל ההשגה הראוי כי אם יסבור

כן ישאר שם ח"ו וכ' וכ' וכל הדברים שעושה הבעל קאמדייא וכ' וכ' עיי"ש. ולפ"ז מבואר הכל באר היטב כי אם אמנם נחשבת הכלי לבירור חלקי הנפש, אבל אין הבירור מגיע לחיקון הבריאה כי כל זמן שעדיין לא העלו את השושנה מתתא לעילא וכל זמן שאין ביכולת להיכנס לגן מפחד להס החרב המהפכת עדיין לא נחבררו נפשות ישראל. והצדיק מוכרח להינתק מהשגותיו ולחזור עד לבירור היכלי התמורות שבכל קומת עש"ן ולהגיע לעולם הבינה אשר משם יוצאות נפשות ישראל קודם עירובם סו"ר.

(כב) והנה לפי המבואר בהמעשה שכל הצדיקים חותרים להגיע לבחי' מביין דבר מתוך דבר, אך בשלימות לא יגיע אלי' רק משה משיח, נמצינו למדים מה שמבואר ברע"מ פר' פנחס דף רכ"ג וז"ל שלמה אמר הא בינה איהי דמשה אשאל בחכמה עלאה דאיהי לעיל מדרגי' מה כחיב (קהלת ז') אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, והא כחיב (מלכים א' ה') וד' נתן חכמה לשלמה. חכמה זעירא ובעא לסלקא מתתא לעילא דאחרחיקת מני' דאפילו לבינה לית ב"נ בעלמא דיכיל לסלקא בר ממשא כ"ש לעילא מני' דאיהי חכמה עלאה מסטרא דילה חכס עדיף מנביא וכ' עיי"ש. והכוונה דא"א להגיע לבחי' בינה מביין דבר מתוך דבר רק משה שהוא משיח שאז סיהרא בשלימותא שלא יהי' אחרי' ירידה, ומה שלמה אמר אמרתי אחכמה והיא רחוקה והגיע להשגה שבשלימות יעלה את המלכות לבינה רק משה משיח.

(כג) והנה יש להתפלא במה שמבואר בהמעשה כי הניגון ששמעו מהחיות היער נעשה בעת שהחמה עושה מלבוש להלבנה, ואמרו כל החיות של היער היות שהלבנה עושה להם טובות גדולות כי עיקר ממשלתם הוא בלילה וכ' והלבנה עושה להם טובה כזו שמאירה להם ע"כ הסכימו שיעשו ניגון חדש לכבוד הלבנה וזה קול הנגינה וכ', ע"כ.

ולכאורה יש להבין דהא זה כחרי הפכים דלפי המבואר בסוף המעשה בדברי רבינו כי הניגון נעשה בעת שמקבלת הלבנה חידושים מן השמש והכונה בעת יחוד חמה ולבנה, ועליית שושנה תחאה לשושנה עילאה,

וכאן נמצא מבוואר שהניגון עושים חיות היער מכיון שהלבנה מאירה להם שהוא ההיפך הגמור המרמז ליניקת החיצונים בזמן שליטת הלילה, והדבר פלאי.

כד) עוד יש להבין מה שמובא בחיי מוהר"ן חלק עבודת ד' סי' ל"ה וז"ל הלבנה באתה בקובלנא לפני החמה באשר שהחמה משמשת עיקרה ביום ובימות החמה, והיא צריכה לשמש בחורף ובלילות הארוכים ובקור, והיחה החמה מפייסה שתעשה לה מלבוש וכ' והשיבו שא"א ליקח לה מלבוש כי היא לפעמים קטנה ולפעמים גדולה ע"כ א"א לכויין מדחה וכ' ע"כ. ולפ"ז צריך להבין איך החמה עשתה מלבוש להלבנה דהא א"א לכויין מדחה ומה באמת פייסה אותה והרי נשאר קובלנא של הלבנה.

כה) והנה לבאר כל זה ילאה כל עט כי הדברים עמוקים מני ים ובזה כלול כל ענין מיעוט הירח וזמן הקטנות והגדלות אשר מתחלק בכל חודש לכ"ח ימים אשר הם כ"ח עתים לטובה ולרעה.

והנה ענין מיעוט הירח מבוואר בע"ה שער מיעוט הירח עיי"ש בענין מה שארז"ל לכי ומעטי עצמן. ועיין בשערי ג"ע שער האוחיות אוה ח' פתחג' דרך א' ונעתיק רק ר"פ המוכרח לעצינינו וישמע חכם וזוסיף לקח להבין דברי חכמים וחידותם. וז"ל סוד בנין ביתו של שלמה י"ד שנים וכתיב וישב שלמה על כסא ד'. ולכן היא (הלבנה) מחגדלת י"ד ימים שאז סיהרא בשלימותא וכנגדם אמר שלמה י"ד עתים לטובה ועוד י"ד ימים במיעוטה כי כמו שחעלה כן חרד. וזה הוזר חלילה כאמור המתדש בטובו כ"י תמיד מעשה בראשית וכ' עיי"ש. ועיין עוד בסידור בכוונת קידוש החודש וז"ל בקצרה סוד שעיר החטא בר"ה והכוונה כי הנה בירידת המלכות בבריאה יורדת גם המלכות דבריאה ביצירה ומלכות דיצירה בעשי' ומלכות עשי' מתלבשת בס"א והוא לסעם בירור הניצוצות והוא חיות הס"א שנעשית ראש לשועלים כמ"ש כבר בסוד י"א סמני הקטרת וזה החיות שלהם א"א להעלותם מהם עד עת קץ שאז יהי' בלע המות לנצח שיסתלק מהם זה החיות ויתבטלו לגמרי. וקודם שיעלה רצון הבורא א"א

לסלק מהם החיות אם לא שניתן להם איזה חיות כדי שלא יתבטלו לגמרי וז"ס השעיר הטאת שנקרא זה השעיר שהוא דרגא דעשו איש שעיר ונקרא הטאת ע"ש שע"י יש להם איזה חיות בכדי שאחר שתעלה החיות שהיא המל" דעשי' המתלבש בתוכם והיא עולה ג"כ בעלות המלכות דאצילות מן הבריאה שאז כל המלכיות עוליס למקומם וכ' ע"כ.

ובהקדמה זו יושב מה שעמדנו כי מה שהלבנה מאירה לחיות היער הוא החיות הנשפע להם בהיות רגלי' יורדות להון מקום השועלים אך בעלותה לקבל פני הלבנה שהם החידושי' המכונים בשם לבושים כמ"ש בליקו"א סי' י"ב אז ישירו גם החיות ויתבררו מהם הניצוצות דקדושה אשר עוסקה המלכות ללקט מהם בזמן חושך הלילה אשר מצד אחד ירמסון אז חיות היער ומצד שני נחעלה מהם הניצוצות דקדושה בסוד עליית י"א סמני הקטרה אשר הוא עצמו ענין ברור היכלי התמרוח כמ"ש לעיל מליקו"א סי' כ"ד.

כו) ובענין המלבוש שא"א לעשות ללבנה כי בכ"ח עתים א"א להשפיע חיות למלכות יתר על המדה כדי שלא ינקו ממנה החיצונים, אך המלבוש נעשה בזמן ססיהרא בשלימוחא שאז עומדת פב"פ ביחוד חמה ולבנה אשר בחי' זו חתגלה ביתר שאת ובשלימוח לעה קץ דוגמת הבנין שבנה שלמה בי"ד שנים אשר בהגיע יום הט"ו סיהרא בשלימוחא ואז וישב שלמה על כסא ד' שמלך על עליונים וחחתונים.

כז) ואם עיני שכל לך תבין מה שהסחיר אדמו"ר הקדוש נ"ע בלשונו אשר חסס וחסס סתרי חורה באלפי' עזקאי' תחת משל ונמשל, והוא כי מבואר שם בחי' מוהר"ן כשהלבנה באחה בקובלנא לפני החמה והחמה פייסה אוחה לעשות לה מלבוש קראו לכל החייסים הגדולים לעשות לה מלבוש. וז"ל וקראו לכל החייסים (ב"ג) רצה לומר גדולים וחשובים, לעשות לה מלבוש. ורצו גם החייסים הקטנים לילך, ואמרו מאחר שאין קוראין אוחנו אין לנו לילך, ובאו החייסים הנ"ל והשיכו שא"א ליקח לה מלבוש

כי היא לפעמים קטנה ולפעמים גדולה, על כן אי אפשר לכוין מדתה, ובאו החייטים הקטנים ואמרו שהם יכוונו מדתה ויעשו המלבוש השיבו להם אם החייטים הגדולים אין יכולים אין תוכלו אתם, ע"כ, והדבר הוא פלאי מה הכוונה כאן בענין החייטים הגדולים וחייטים הקטנים, ומה זה שקראו רק את החייטים הגדולים וקודם לא הלכו החייטים הקטנים כיון שלא קראו אותם ואח"כ כן הלכו. וכל הענין הוא פלא אחד.

כת) אך לפי הקדמות הנ"ל יבואר בעזה"ת, והוא כי כבר כתבנו לעיל שכל חודש מחלק לכ"ח עתים, שהם י"ד עתים לטובה וי"ד עתים לרעה. והענין כי בחטא אדה"ר ירדו העולמות י"ד מדרגות והן י"ד עתים לרעה ובתיקון חטא אדה"ר נחעלים העולמות ועולים י"ד מדרגות והם י"ד עתים לטובה, וכנגדם י"ד ימים שהלבנה מתמעטת וי"ד ימים שהלבנה הולכת ומתמלאת. והנה בכל ר"ח הקב"ה מפייסה במה שמיעט אותה ובי"ד ימים הראשונים של החודש הולכת ומתגדלת עד שביום הס"ו אז מגעת למילוי חסרונה והוא דוגמא דלעתיד. אך להאיר בה הארוחי' עד שיהי' יחוד חמה ולבנה א"א עד שסיהרא תהי' בשלימותא הכונה שתחפלה מלכות דאצילות. והנה הלבנה באה בקובלנא שהיא צריכה לשמש בקור ובחורף ובלילות הארוכים שהכל מרמז על זמן העיבור בחי' קטנות, וע"ז פייסה לה החמה שתעשה לה עבור זה מלבוש. והנה מה שקראו החייטים הגדולים הכוונה הם לי"ד עתים לטובה, וירצה שרצון הלבנה להאיר בה בזמן עלייתה אע"פ שעדיין לא הגיע לסיהרא בשלמותא וע"ז אמרו החייטים הגדולים כי א"א לעשות לה מלבוש מכיון שהיא הולכת כל פעם בעליי' ונחגדלת א"א לעשות מלבוש, ומה גם כי הדרגות הנמוכות לגבי הדרגות הגבוהות מהן יחשבו גם הם לירידה אשר ע"כ א"א להאיר. אבל את החייטים הקטנים לא קראו, היינו להאיר בה בחי' מלבוש בי"ד עתים לרעה בשעה שמתקטנת והולכת זה פשיטא שא"א, אבל בעת שראו החייטים הקטנים שהחייטים הגדולים לא עושים לה מלבוש רצו להמשיך לי"ד ימי רעה הארה שחקבל הלבנה מן המלבוש וע"ז השיבו להם כי מה החייטים הגדולים לא קבלו את המלבוש כ"ש אתם, כי אם יאירו בהלבנה בזמן

ירידתה ינקו החיצונים יתר על המדה, ומה שפייסה החמה להלבנה שחעשה לה מלבוש עיקרו בשלימות יהי' לעת אשר סיהרא תהי' בשלימותא אבל בחי' מזה נעשה בכ"י ע"י תיקוני המלכות שעולה בכל לילה אחרי ירידתה לבירור הניצוצות ובעלייתה יתנגן הניגון של בירור הטוב מהרע.

(כט) הנה כתב אדמו"ר בסוף המעשה כי הבן מלך ראה שחסר למעלה מן הכסא שושנה ואם היה להכסא זאת השושנה היה לה הכח של התיבה וכ' ונסתכל יותר וראה שזאת השושנה שחסר למעלה מן הכסא היא מונחת למטה בכסא וצריכין ליקח אותה משם ולהניחה למעלה וכ' ע"כ.

וזה ידוע כי עיקר קושי ההבנה בעומק הדברים שבמעשה זו היא לסדר הדברים כי מרוב ההתערבות עד לבירור לא היה באפשרות גילוי מעשה זה אלא בהעלמת הדברים. אך מסופו נשמע אל החילתו, ואם התיקון נעשה ע"י עליית השושנה מתחת לעילא נמצא מבואר דגרם הקלוקל היה כהורדה ונפילת השושנה מעילא לתתא. ולבאר כ"ז נראה בהקדם מה שמבואר בקה"י ערך שושנה וז"ל שושנה תתאה אמא תתאה שושנה גי' אסתר, שושנה עלאה אמא עלאה וכ' ע"כ.

(ל) ולהבין אמרי בינה נראה דהנה ידוע דאמא היא בחי' בינה וברחא היא מלכות ועיין בהיקו"ז דף קמ"ג ב' וקמ"ד א' וז"ל חמה דאיהי אימא עילאה ושם ס"ז א' חמה ולבנה אינון אימא עלאה ותתאה עי"ש, ולפי"ז מבואר קשר הדברים בין השיר שמתנגן ע"י עליית השושנה מתתאה לעילא, וניגון השיר כשמקבלת הלבנה חידושים מהחמה, וה"ס שני מאורות הגדולים והמלכות (בחי' לבנה) ירדה ונסתרה בסתר המדריגה ובגמר התיקון תעלה והיה אור הלבנה כאור החמה.

(לא) והנה כל עבודת הצדיקים היא להעלות את השושנה כמבואר בליקו"א סי' י"ב אות ד' עיי"ש, שמבואר, כי השכינה היא בחי' שושנת העמקים ועבודת הצדיקים להעלותה ועיין בליקו"ח סי' ס"ו וז"ל כח"ד דאכלי קוצא שאוכלים ומכלים את הקוצים והחוחלים הסובבים את השושנה

עלאה וכ' עיי"ש.

לב) ועיין בשע"ע שער האותיות אוה מ' דרך ב' בח"ד וז"ל בקיצור, שושנה עלאה היא דאתמר עלה כן רעיחי בין הבנות והיא סוד כלת משה וכ' ואיה שושנה תתאה דאיהי בין החוחים סוד בתו של אברהם וכ' וכתיב והארץ הרום רגלי לפי שהיא יורדת למטה ומתלבשת במט"ס והוא כל זמן שישראל בגלות אזי בימי החול ההנהגה ע"י מט"ס ועליו נאמר תחת שלש רגזה הארץ תחת עבד כי ימלוך כי הוא נקרא עבד כמבואר בזהר וכתיב אי לך ארץ שמלכך נער וכל זמן שהנהגה ע"י יש שליטה לס"א סוד מים הזידונים שעוברים על נפשינו כי הוא סוד עץ הדעת סו"ר וכ' ע"כ.

ובהקדמה זאת תמצא מפתח גדול לכל המבואר בהמעשה כי הנה מזה שהשושנה היחה מונחת למטה ידע וראה הבן מלך בחי' משה כי המלכות נסתרה בסתר המדריגה אשר זה גורם שליטת העבד על הבן מלך בהשחלשות משליטת מט"ס בימי החול, אשר ע"ז נאמר תחת עבד כי ימלוך, אשר ע"כ ההכרח להעלות מקודם את השושנה תתאה לעלאה ואז תהי' בבחי' כלת משה ואז תוכל השמש להאיר, והניגון והשיר להתנגן ולשורר, בחי' בירור הנפשות מעץ הדעת סו"ר.

לב) ועיין שם עוד בשע"ע וז"ל וזה הי' כוונת הנחש שהסית לאדם ואשחו לאכול מעה"ד וגרם מיחה לכל העולם כי שם סוד המיחה כמ"ש כבר והוא סוד מטה משה שנהפך ממטה לנחש ומנחש למטה בסוד סו"ר כמבואר בדברי האריז"ל, והוא סוד המלבושי קדרות של כנס"י ובעת רצון כתיב וראיתי' לזכור בריח עולם וראיתי' בגוונים נהירין כי היא מחפשת מלבושי חול ואחלבת בבגדי שבת וכ', ועיין לקו"ת סי' פ"ג. ונראה דזה מה שכתב אדמו"ר כי התיקון הי' ע"י שנעמד אצל האדם שהי' בימיו שלום ומבואר בסוף המעשה שהוא בחי' שבת נמצא כל הענין מקושר שע"י בחי' שבת העלה את השושנה תתאה לבחי' שושנה עלאה.

(ד) והנה בדבר הרדיפות אשר כל מי שנכנס לגן רדפו אותו ויצאו כשהם מוכים מרוב הבהלה והפחד, נראה מבואר שהוא לצערו מעפר הנחש כ"ש שם בשעג"ע עיי"ש.

(ה) ונראה דמה שמובא בהמעשה כשהלכו יחד עם אדם היער הגיעו למקום נחשים ועקרבים ולא הבינו איך יעברו ואמר להם אדם היער אם אחם לא יכולים לעבור את הנחשים איך חוכלו להיכנס לביתי והראה להם שביחו באויר עיי"ש, ולפי הנ"ל הכל אחד כי בעצ אשר ישלוש הנחש הוא בחי' היכלי התמורות וכשרוצין להעלות לבחי' בינה שהוא בירור היכלות התמורות צריך להכניע את בחי' הנחש המחפץ ממטה, ועי"ז יכולים להיכנס לבחי' מגדל הפורח באויר שהוא בינה כידוע. אך שם מדבר מעולם העשי' ואדם היער הוא המלאך סנ"ד כידוע השומר את הרגלין בחי' מלכות שלא יגעו בהם הנחשים לרעה כידוע כ"ז מדברי האריז"ל.

(ו) ועיין בליקו"א סי' מ"ט וז"ל וכשמקים את התפלה את בחי' מלכות בבחי' ולעכדו בכל לבבכם זה בחי' היא העולה בחי' מי זאת עולה, מי עם זאת עולה והם שני בתים ביחא עילאה וביתא תתאה שיש לשניהם עלי' עיי"ש בדברי אדמו"ר מבואר כי ע"י תקון התפלה עולה המלכות אל הבינה והוא הוא ענין שושנה עילאה ותתאה ועי"ז מתחיל הכסא לנגן. וזה מה שכתב שם וזה בחי' השיר שיחער לעהיד וכ' וזה ע"י התגלות מלכות בבחי' שרה על כל העולם ושרה זה בחי' שיר, וזה בחי' מלכות בית דוד, ע"כ.

(ז) ונראה דבהתגלות הבן מלך האמיתי שהוא בחי' יצחק שהוא בן שרה עי"ז נעשה משרה שיר. וז"ל ג"כ שזה ענין הצחוק שהיום צחוק מהלילה, כי מבואר בליקו"ה ובספר חכמה וחבונה שהיום והלילה עומדים ג"כ בגדר בן המלך ובן השפחה. נמצא שיצחק הוא בחי' יום. וישמעאל הוא בחי' לילה, ויצחק בחי' יום צחוק מהלילה, וז"ל שזה מה שכחוב וז"ל שרה את בן הגר המצרית מצחק עם יצחק היינו שישמעאל רצה להתגבר על בחי' יצחק וחאמר שרה גרש את בן האמה קודם שיתגבר. וז"ל שענין

הצחוק טרמז על חכמה כמ"ש בליקו"א סי' ל' והוא בחי' חכמה מבין דבר מחוך דבר לסדר את הכסא.

לח) והנה לפי המבואר במעשה כי עד שלא יוגמר הבירור אין השיר מחנגן ע"י הכסא אך בתוך המיית החיות נמצא ג"כ השיר בעירוב טו"ר עד אשר מצד אחד יעורר המיית החיות פחד בלב השומע ומצד המסתכל לחפש שם את הניצוצות דקדושה ישמע בהסיית אוזן שיר המחנגן בבירור רוח הטובה מן הנכאה כמבואר בליקו"א סי' נ"ד.

לט) אך בבירור נשמת הבן מלך אזי ישיר משה אח השיר שיתער לעתיד ליום שכולו שבת, ולפ"ז נראה לבאר מש"כ בסידור הר"י קאפיל בהפילה שחרית של שבת בכוונת מזמור שירו לד' שיר חדש וז"ל, הטעם כי בשבת אין בחי' בירורים רק הוצאת נשמות חדשות, ולכן אומרים זה המזמור שיר חדש בשבת, וזה המזמור אומרים פרות הבשן וכ' והם בחי' החיות הנושאות את הכסא סוד ארון הברית ונושאים אותו לבית שמש וכ' ולכן נקרא שיר חדש שהוא סוד חידוש הלבנה. ע"כ.

מ) ובשים לב הדברים שמחים כנתינתן מסיני והוא כי מבואר בדברי אדמו"ר בסוף המעשה וז"ל כי יש חתוחי דסיהרא כשהלבנה מקבלת חידושים מהשמש (וצריך להבין שינוי הלשון שהזכיר ב' שמות של הלבנה סיהרא ו**לבנה** אך בהקדם מה שמבואר במאורי אור ערך סמך אות כ"ג דסיהרא קדישא היא המלכות בהיותה באצילות שוה לאור החמה ואין בה פגם ולא דבר רע ע"כ ולבנה נק' מלכות דיצירה עיי"ש. א"כ הכוונה שהעלו את השושנה מירידתה עד לבינה והוא כשמלכות דיצירה חוזרת אל מקומה, ואז ביכולת הלבנה לקבל חידושים מהשמש) וזה בחי' כשנושאים הארון אל בית שמש ואזי כל החיות נושאי הכסא עושים ניגון חדש בחי' מזמור שירו לד' שיר חדש שזה השיר ששרו פרות הבשן עכ"ל. והוא מוחאס עם מה שמבואר לעיל דעצם הבירור שנעשה בכל רגע ע"י נשמות ישראל המשליטים הנפש על הגוף הוא השיב והניגון אשר מחנגן

בקום האדם ולא נמר ונחלף נשמתו. בנשמת העבד והשפחה, אך בשלימות יותר כשנזכה ליום שכולו שבת שאין בו בירורים אלא הוצאת נשמות חתתין לברכא לה בחדותא.

(מא) ומקורן של דברים בזה"ק בראשית פר' חיי שרה דף קכ"ג ע"ה בענין מזמור שיר חדש וז"ל לזמרא לי' לזמנא דיוקים קב"ה לישראל מעפרא וכדין שירו לד' שיר חדש, כדין איהו חדש דהא שירחא כהאי לא אחמר מיומא דאתברי עלמא, אמר רבי חייא כתיב ואין כל חדש חתה השמש, והכא שירחא דא איהי חדש ואיהי חתה השמש דהא חתוח שמשא להוי ומאי איהו דא סיהרא וכדין הוי חדש חתה השמש מאי טעמא בגין כי נפלאוח עשה וכ' עיי"ש. ומבואר דבשעתא דיוקים קב"ה לישראל מעפרא הכונה כשיקמו את השושנה חתאה אז יתנגן השיר חדש דלא נישר כוותי' מזמני' דאתברי עלמא וכנ"ל.

(מב) ועיין עוד בזה"ק פר' חרומה דף קל"ז ע"ב וז"ל מזמור שירו לד' שיר חדש תושבחתא דא הא אוקימנא וכ' דהנהו פרות עלוח כד הוי נסלא ארונא אתערו בהאי תושבחתא כד"א (שמואל א' ו') וישרנה הפרוח בדרך, ומה שירה הוו אמרי מזמור שירו לד' שיר חדש וכ' רזא דא איהו כגוונא דלעילא, בשעתא דאינון חיוח נסלא (ארונא) כרסייא לארמא לי' לעילא אנון אמרי תושבחתא דא, ואי חימא אמאי כתיב הכא חדש והא תדיר קאמרי תושבחתא דא, אלא ודאי חדש איהו וחדש לא איקרי אלא באתחדותא דסיהרא כד אתנהירת מן שמשא כדין איהו חדש, ודא איהו שיר חדש ותושבחתא דא כד נסלי ארונא קא משבחאן לה' כד סליק לביח שמש כגוונא דעגלות סלקין לביח שמש וכלא ברזא חד סלקין בגין דשבח איהו סליקו דכורסייא לסלקא לעילא תקונא דתושבחתא דא בשבח וכ' ע"כ. ולפ"ז מפורש ומקושר היטב כל המעשה ומחבאר דאע"ג דבכל יומא עולה שירה מפי כל הבריאה בבירור הנשמות מסו"ר אבל שיר חדש הוא בשלימות הכסא שהוא יחוד חמה ולבנה שאז היא בחי' סיהרא כד אתנהירת מן שמשא, בחי' חידוש הלבנה שהם החידושים שמקבלת מהשמש, וכנ"ל.

מג) וכאן מקום להבין מה שבסיפור המעשה מזכיר אדמו"ר חמה ולבנה שהחמה עושה מלבוש ללבנה ובסוף המעשה מזכיר כי הלבנה מקבלת חידושים מהשמש. אך בהקדם מה שמבואר בקרניים מאמר ב' כי גם שמוח יש לחמה א' שמש ב' חמה ג' חרס. ומבואר ששמש נקראת בעולם הבריאה חמה ביצירה חרס בעשי'. ולפ"ז נראה כי בגמר החיקון מכונה בשם שמש להראות כי המלבוש שהם החידושים נמשכין מעולם הבינה שהוא עולם הבריאה.

מד) עוד נראה לבאר עפ"י מש"כ בקה"י ערך שמש כי ר"ת שמ"ש הוא מלך שהשלוש שלו. ובהקדם דברי חז"ל שמש בשבת נמצא מבואר שמה שקשר עצמו לבחי' שבת הוא עצמו ההחשדות לבחי' שמש שהוא מלך שהי' בימיו שלום, והחיקון ע"י בחי' משה שהוא פני משה בפני חמה.

מה) הנה בדבר המטה שלחן מנורה כתב אדמו"ר וז"ל וכן המטה הבינן שצריכין לנחקה קצח מן המקום שעומדת וכן השלחן צריכין ג"כ לנחקו קצח לשנות מקומו, וכן המנורה צריכין ג"כ לנחקה קצח ממקומה, וכ' עוד שם וזה בחי' מטה ושלחן וכסא ומנורה הם תיקונוהא דשכינתא ע"כ. וסודן של דברים עיין בקה"י ערך מטה שיעקב הקנה בבחי' ויאסוף רגליו אל המטה ומקושר לעניינינו שהוא הבן מלך האמיתי. ועיי"ש עוד בערך מנורה וז"ל מנורה ה"ס השכינה בהיותה מהיחדת עם הזעיר פכ"פ כי ד' בחי' יש לה א' המדריגה הפחותה בירידתה למטה לבריאה ואז נק' מטה הבחי' הב' בהיותה באצילות בחי' נקודה לבד תחת היסוד ואז נקראת שלחן. הבחי' הג' בהיותה נגדלת בבחי' פרצוף גמור אחורי הזעיר. אב"א ואז נק' כסא. הבחי' הד' בהיותה חוזרת עמו פכ"פ ואז נקראת מנורה וכ' ועיי"ש, איך שכל הצדיקים כל אחד תיקן חלקו והם אברהם יצחק ויעקב ודוד ד' רגלי המרכבה והכל מקושר ומבורר באר היטב.

נחן צבי קעניג

בני ברק

בגמ' ב"ב דף ט"ז ע"א אמר רבא עפרא לפומיה דאיוב איהו באהרינחא, אברהם אפילו בדידיה לא איסתכל ע"כ ועיינן במהרש"א שהקשה וכי מה, אם לא הגיע למדריגתו של אברהם אבינו וכי בשביל כך מגיע לו כבר העונש הזה. ויש גירסאות שבאמה אינם גורסים עפרא לפומיה. ונראה שאפשר לפרשו ע"פ המבואר בלקו"מ חלק א' חור' ק"ל בזה"ל ע"י ענוה ניצול מניאוף וזוכה לשמירת הברית עכ"ל, נמצא שעיקר הקדושה תלוי לפי רוב הענוה ועכשיו מצינו שמדריגת אברהם אבינו בענוה היא שהחזיק עצמו לעפר וכמא' הכתוב ואנכי עפר ואפר וזהו פירוש הגמ' עפרא לפומיה ז"א דאיוב הי-ה צריך להיות עניו במדריגת אברהם בחי' עפר וממילא עי"ז הי-ה זוכה לקדושה יתירה ואפ' בדידיה נמי לא איסתכל (א"ה והא דקאמר בגמ' "לפומיה" דאיוב נראה לפרשו ע"פ המבואר בחור' י"א ליקו"א שע"י קדושה וענו' זוכין לפה המאיר וה"ו להיפך נעשה כבד פה ומיושב הלשון עפרא לפומיה כי עי"כ יש לו פה).

יעקב מאיר שכטר

ב"ה חדושים במאמר תקעו ממשלה לקושי מוהר"ן הנינא סי' א'.

א) עיינן שם כל המאמר מרישא לסיפא, וקיצור תוכן דבריו הק' שם הצריך לענינינו הוא, תכלית איש הישראלי הוא שיהי' לו ממשלה על המלאכ' ואדם כזה שזכה להממשלה הזאת צריך להזהר שלא יקנאו בו מלאכי השרת ויפילו אותו כדמצינו אצל משה רבע"ה ובכמה צדיקים שבקשו מלאה"ש לדחפם, והעצה ע"ז הוא שיקשר א"ע לשרשי הנשמות החצובות מכסא הכבוד. וזה בחי' מאחז פני כסא המובא ג"כ אצל משרע"ה שאמר לו הקב"ה אחוז בכסא כבודי ועי"ז ניצול מקנאת המלאכים.

אך כדי לאחוז בכסא היינו בשרשי הנשמות צריכין להתקשר לצדיקי ומפורסמי הדור ועל ידם הוא מקושר לכל הנשמות, ולזה צריך דייקא המפורסמים של אמת, כי יש מפורסמים ע"י עזות, ולהבהיך ביניהם צריכין לתקן היראה שבלב שזה בחי' בנין ירושלים ירא-שלם-, היינו שלטת רוחה שבלב.

אך יש ג' דברים המפסידין היראה והם הג' מדות רעות. האוהת אכילה

וכשגל וממוך. וע"ז שמחקן הג' תאווה ע"ז זוכה לשלימות היראה שבלב, וזוכה להבחין בין המפורסמים של אמת לשל שקר, וע"ז יתקשר למפורסמי הדור הזה מקושר לשרשי הנשמות וע"ז ינצל מקנאת המלאכים עכדתה"ק הצריך לענינינו.

(ב) וצריך להבין כמה דברים הצריכים ביאור:

א. שלבאורה הלא כל דברי רבינו סיבבים על האדם שכבר זכה לריוח מחיצתו לפניו ממלאה"ש והוא משול עליהם עד שהמלאכים מקנאים בו ורוצים לדחפו וכמו שהביא ע"ז משה רבינו ע"ה ומרב עמרכ חסידא, וע"ז מורה לו רבינו העצה איך להנצל מקנאתם. והנה בוודאי האדם הזה עומד במדרגה עליונה מאד ובוודאי כבר שיבר כל התאוות והרג את צריו. וא"כ איך שייך לירעץ להאדם הזה שכדי להכיר את המפורסמים צריך לשבר הג' תאוות וכו'. ב. ואפי' אם נאמר שענין קנאת המלאכים שייך אצל כ"א אפי' שעויון לא זכה למשול על המלאכים אעפ"כ מקנאה בו המלאכים הדיחו ולדחפו מדרך החיים כדי שלא יבא למדרגה זו למשול עליהם. ג"כ צריך להבין מה היא העצה לשבר הג' תאוות הלא ע"ז בעצמו מתגבר קנאת המלאכים להפילו בג' תאוות אלה, כי הלא משבירה אלה התאוות מגיע האדם למדרגה זו למשול על המלאכים, מחמת שהאדם יש לו ערובא דבישא ויצרא בישא והוא מתגבר עליהם כמ"ש בחקו"ז ע"פ נעשו אדם, וא"כ ע"ז בעצמו מתגבר קנאת המלאכים להפילו במשול אלה התאוות וע"ז גופא צריכין עצה איך להנצל מקנאתם. ג. רבינו מביא בפנים את הכתוב ויבן ה"א את הצלע אשו לקח מן האדם היינו האדם העליון כמ"ש (יחזקאל א') ועל הכסא דמות כמראה אדם, ויביאה אל האדם היינו אל האדם התחתון, שע"ז יש כח לאדם התחתון לעבוד בממשלה עכלה"ק. צריך להבין כי ידוע (מהכללים שבהקדמת ס' באור הלקוטים) שרביה"ק אינו מרכיב ענין חדש בדרך אגב שאינו מחש"ר לכלל עניני המאמר, וא"כ מה שייך לענין מאמר זה ענין אדם העליון, וענין הכתוב ועל הכסא וכו'.

(ג) כדי לבאר ענינים אלו נקדים עוד איזה קיצור ממאמר קרא את יהושע בסימן ו' לקוטי קמא ומתוכו תבאר רמזי דבה"ק שבמאמר זה, מביאר שם בענין חיקון האדם הנעשה ע"י שפוכת הדם שבחלל השמאל: שבלב שקודם

התשובה עדיין השם אקיה בהסחרת פנים בגמ' דם ועי"ז יש לו שפיקוח דמים
יבזיונות וההיקוף הוא שיהפוך דם לדום שיהי' מן השומעין חרפתן ואינם
משיבין ועי"ז זוכה לחשובה, אבל צריך תמיד לעשות תשובה על תשובתו
הראשונה שלא היחה כבר לבב כראוי ואפי' מי שכבר זכה לתשובה שלימה
כראוי עד שכבר הרג יצרו המגושט לגמרי צריך ג"כ לעשות תמיד תשובה על
תשובה כי לפי מה שמשג עכשיו את השי"ת נמצא שתשובתו הקודמת היחה
בבחי' גשמיות וכן הוא תמיד בכל מדריגה ומדריגה ע"ש היטב ותבין, ועי"ז
נעשה אדם לשבת על הכסא היינו שנכלל באדם היושב וכו' כמבואר שם.

(ד) והנה מבואר מצרופי דבה"ק הנ"ל שאף כשהצדיק כבר עלה ונתעלה
במדריגות עליונות מאד בבחי' תשובת עוה"ב המבן' שם אעפ"כ עדיין עושה
תשובה על מה שפגם לפי ערכו בהיותו עוד במדריגה נמוכה כי תמיד עושה
תשובה על תשובתו הראשונה שלא היחה כראוי לפי ערך מדריגתו של עכשיו
ועי"ז דוקא זוכה לעלות ולהכלל כביכול ביושב על הכסא. ואפשר להבין
זאת ע"פ דבה"ק שבסי' ע"ב לקו"א מבואר שם שיש כמה בחי' ביצה"ר כי יש
בני אדם נמוכים מגושמים וכו' והרוב היצה"ר שלהם הם הדמים בעצמם
היינו הדם שבחלל השמאלי וכו' ובאמת מי שיש לו דעת צח כל שהוא היצה"ר
הזה הוא אצלו שטות וכו' רק שיש בחי' יצה"ר שהוא מלאך הקדוש וכו'
היינו בחי' גבורות ודינים וכו' כי מי שנכלל במקוב שצריך להכלל וכו'
צריך להיות כולו טוב ולהמתיק כל הגבורות והדינים שהם היצה"ר שלמעלה
וכו' כי עיקר היצה"ר הוא מהדינים כי אפילו היצה"ר העב והגשמי של
עכירות הדמים בוודאי יש לו שורש למעלה הימנו וזה היצה"ר שלמע' ממנו
יש לו ג"כ שורש כי יש כמה בחינות ביצה"ר ויש יצה"ר שאינו מגושם כ"כ
וכו' אך הוא בחינת קליפה דקה וגם זה היצה"ר אינו היצה"ר של הקדוש'
בעלי חכמה ודעת כי אצלם הוא רק וכו' מלאך הקדוש שהוא בחי' גבורות
ודינים, והוא תכלית השורש של כל היצרים רעים מהיצה"ר העליון עד
היצה"ר התחתון המגושם וכו' עכירת הדמים וכו' עכלה"ק, נמצא שכל מה
שהצדיק נתעלה במדריגה יתח' עליונה צריך להתגבר ולהמתיק בחי' היצה"ר
של אותה המדריגה שהוא בעצמו השורש של היצה"ר שבמדריגה התחתונה וכו'
וכן הוא בכל מדרי' ומדרי' עד תכלית מדרי' העליונה ששם הוא ענין מלאך

הקדוש בתי' מדו' הדין וכו' כמבואר שם שגם שם עושה הצדיק תשובה עלאה
שהיא עצמה שורש התשובות שבכל מדריגות ההתחונות עד תכלית מדריגה
החתונה שצריך להגבר ולעשות תשובה ולהכניע תוקף עכירות הדמים שבחלל
השמאלי שבלב והבן. וזהו בעצמו חשבת דוד המובא שם שהיתה במדריגה
עליונה מאד שהיתה להורות תשובה ליחיד והבן. ועי"ז זוכה שנכלל במקום
שנכלל היינו באדנ' היושב על הכסא המבואר בסי' ו' וזהו בעצמו בתי'
הממשלה על המלאכים והבן.

ובזה מבואר ומיושב ענין המאמר שאנו עוסקין בו שכדי לאחוז בכסא
הכבוד להיות נכלל עי"ז ביושב על הכסא עד שיהיה מחיצתו לפניו ממלאה"ש
שהם יצטרכו לשאול ממנו מה פעל אל לזה צריך לבטל הג' האוות הנ"ל
ולהמתקם בשורש העליון וכנ"ל ומיושב בזה כל הקושיות הנ"ל אחת
לאחת והבן.

(ה) ונ"ל לרמז כאן עוד כמה דברים בדרך אפשר העולים בקנה אחד עם
הקשר שבין ב' המאמרים.

דהנה מבו' ב' באוה"ק על סימן ו' הנ"ל דענין התשובה שבשורש העליון
הנ"ל הוא בתי' תשובת יום הכפורים עיי"ש, וי"ל שזה שאמרים ומתוודים
ביום הכפורים על חטא שחטאנו לפניך בוידוי פה היינו תשובה על תשובתו
הראשונה, וכענין הכתוב המובא שם בפיו ובשפתיו כבודני וכו' עיי"ש
שזה שייך בכל מדריגה ומדריגה לפי ערך המדריגה.

ואפשר דלכן אמרים ביוהכ"פ ברוך שם כבוד מלכותו וכו' בקול רם,
דבכל ימות השנה אמרים אותו בלחש מפני קנאת המלאכים כידוע, אבל
ביוהכ"פ שאז אוחזים במדריגת התשובה בשורש העליון (כ"א לפי ערכו)
שעי"ז זוכה לשבח על הכסא ואז לא מתייראים מקנאת המלאכים, ולכן
אמרים בשנמל"ו בקול רם, וזהו כבוד מלכותו דייקא כי אז נהעלה כבוד
ומלכות השי"ח כי זוכין לכבוד אלקים כמבו' בסי' ו' (שזה בתי' האחיזה
בכס"א הכבוד שעולה כמפור' כבוד אלקי"ם).

(ו) ואפשר לרמז בקדושתו כתר כל ענין הנ"ל כי מבו' במאמר קרא את
יהושע הנ"ל כי התשובה הנ"ל היא בבחי' כתר עיי"ש שעי"ז אוחזים בכסא
הכבוד כנ"ל ואינם מתייראים מקנאת המלאכים וכו' עיי' שמתקבצים מלמטה

ומתקשרים יחד כל נשמות ישראל. וזה "כחר יתנו לך ה"א מלאכים המוני מעלה עם עמך ישראל קבוצי מטה" היינו כנ"ל שע"י התשובה בבחי' כתר אין מתייראים מקנאת המלאכים, וזהו ע"י שנשמות ישראל מתקבצים ומתקשרים יחד מלמטה.

וזהו "יחד כולם קדושה לך ישלשו", כי כל זה תלוי ע"י שמתקדשים בשלש מדות הנ"ל, ואזי זוכין לדבר ה' המבו' בתקעו ממשלה וזהו "כדבר האמור" וזהו "על יד נביאך" כי עי"ז זוכין להשפעת הנבואה כמבו' שם. ולכן אומרים ביוהכ"פ בכל התפלות קדושה הכתר כי אז זוכים לענין זה בשלימות כנ"ל.

וזה שמסיימין ביוהכ"פ בהפלת לשנה הבאה בירושלים כי לכ"ז זוכין ע"י בנין ירושלים וכנ"ל.

וי"ל דלכן אומרים ביוהכ"פ ווידוי על חטא אפי' כשחל בשבת משא"כ שאר החנונים כגון אבינו מלכנו שא"א בשבת, כי שבת הוא בחי' תשובת עוה"ב כמבו' במאמר קרא וכו' היינו תשובה על תשובה במדריגה העליונה ולזה זוכין ג"כ ביוהכ"פ היינו שמחוודה על החטאים בשורש העליון והבן.

(ז) מובא דכשברח דוד מפני אבשלום והלך במעלה הזיתים וקלל אותו שמעי בן גרה שאז זכה להיות רגל רביעי במרכבה, וי"ל ע"פ כל הנ"ל כי ע"י שחק על בזיונותיו זכה לאחוז בכסא הכבוד עד שנכלל שם להיות רגל רביעי במרכבה.

וי"ל שזה שנזכר בקללת שמעי בן גרה ג' פעמים דם צא איש הדמים וגו' דזה מרמז שזכה דוד לבחי' אדם ע"י שהיקן הג' דמים בשרשן כדאמרן לעיל.

(ח) עי' בגמ' קדושין (פ"א ע"א) במעשה דר' עמרם חסידא המובא במא' חקעו הנ"ל. פרש"י שם שצעק גורא בי עמרם כדי שיתבייש, ואפשר ע"פ הנ"ל דדייקא ע"י הבושה זכה לבחי' אנה עדיפנא מינך בחי' הממשלה על המלאכים שזוכין ע"י שאוחזין בכסה"כ שזה זוכין ע"י הבושה כנ"ל.

ואפשר במאמר חז"ל גדולה תשובה שמגעץ עד כסא הכבוד דעל ידי החשו' האמיתית בבחי' תשובת עוה"ב הנ"ל זוכין להגיע ולהתאחד בכסה"כ.

ביאור במדרש ע"פ מאמר י"ב בלק"ת

בפרשת העקידה מובא במדרש (וירא פ' נ"ו אות ה') שהיציאה"ו בא לו אצל יצחק ופיתתו שלא יתחזה לעקידה עד שיצחק קבל קצח דבריו ולכך אמר אבי אבי ב' פעמים כדי שאביו ירחם עליו עיי"ש. נמצא מבואר ע"פ המדרש הנ"ל שבשעה שאמר יצחק אבי אבי כבר ידע שאביו הולך להקריבו עולה, וא"כ צריך להבין מדוע כשאמר לו אביו "לעלה בני" וגו' נחרצה יצחק בדעתו והסכים בלב שלם על העקידה וכי מה חידוש חידש לו אביו ומה הוסיף לו בידיעתו מה שלא היה- יודע מקודם אך י"ל ע"פ המבואר בתור' י"ב בליקו"ת על הפסוק ואי-השה לעולה שיש אדם שנופל למקומות שפלים ומגונים בחי' מקומות המטונפים ששם אי אפשר למצוא אותו ית' אעפ"כ יש לו תקנה גם כן על ידי שיחפש ויבקש משם את השי"ת ויהיה שואל ומבקש אחר כבודו ית' עיי"ז בעצמו הוא עולה בתכלית העליה כי זוכה עיי"ז לעלות לקדושה העליונה שהיא בחי' אי"ה כי אי-ה הוא בחי' מאמר העליון מאמר סתום שנותן חיות לכל המאמרות ע"כ ועפ"ז אפשר לפרש שהדיבורים אבי אבי וגו' והנה האש והעצים" בזה מספר לנו הכתוב הבלבול (כנגד מדריגת יצחק) כאומר: אבא הלא הם כבר מוכנים בשבילי רחם עלי, ואח"כ מספר לנו הכתוב האיך שיצחק עשה תשובה על הדיבורים האלה בזה שצעק אי-ה דהיינו שחיפש אחר כבודו ית' ומגלה לנו הפסוק "השה לעולה" שנחשב כאילו הקריב עלה המכפרת על הרהורי לב ועכשיו מסיים הפסוק וילכו שניהם יחדיו בשמחה כי כבר תיקן הכל.

ויש לרמז שר"ת של הנה האש והעצים הם בגימט' אי-ה והיינו שהפסוק מגלה לנו שכשאמר הדיבורים האלה הגיע למקומות כאלה לפי בחינ' שהם מקבלים חיות ממאמר הכתוב בחי' אי-ה ומיד צעק בעצמו אי-ה ועיי"ז תיקן (ועיי' בסה"ק פרפראות לחכמה על מאמר הנ"ל שציין לד' המדרש הזה).

אליעזר גלבך

ביאורים וחידושים בליקוטי מוהר"ן הקדוש

(א) בליקוטי מוהר"ן ח"ב סי' י"ז המתחיל צריך ליזהר מאד להיות שמח וטוב לב בשבת כי מעלת וקדושת שבת גדולה ויקרה מאד כמובא ובפרט בראשית חכמה עיי"ש ומסיים שם דרך השי"ת להביט על הטובות שעושים אף שנמצא בהם ג"כ מה שאינו טוב אינו מסתכל ע"ז וכו' ע"כ ויל"ד מה ששייכות

יש להתחלת המאמר לסוף המאמר, ונל"פ בהקדם דברי הגה"ק מטשעריץ זי"ע בספרו יקרא דשבתא על התורה רפ"ב אזמרה לאלקי בעודי שמבאר שם באריכות שבשבת נתגלה הנקודה טובה שבכל אחד מישראל ועי"ז יוכל לחזור בתשובה כמבואר בליקו"א סי' רפ"ב, וע"כ אותיות שבת כאותיות חשב עיי"ש באריכות, ולפי"ז נראה פשוט ההמשך שצריך להיות שמח וטוב לב בשבת כיון שאז נתגלה הנקודה טובה שבכל אחד ועי"ז שנתגלה הנקודה טובה בחי' ועוד מעט ואין רשע אז אזמרה לאלקי בעודי וזהו ג"כ ענין הזמירות בשבת בחי' אזמרה לאלקי בעודי, בהנקודה שנתגלה בשבת, וע"כ שחורה אני בחול ונאוה בשבת מפני שאז נתגלה הנקודות טובות. וזה שמסיים שהקב"ה מביט רק על הטוב שבכל אחד מישראל וצריך כל אחד לנהוג כך ג"כ להמשיך קדושת שבת לששת ימי החול שכמו בשבת נתגלה הנקודה טובה שבכל אחד צריך כל אחד להביט על הנקודה טובה שבחבירו אפילו בששת ימי החול כמבואר בליקו"א סי' רפ"ב עיי"ש.

(ב) נראה בס"ד לנעץ סוף סדר שלח לתחלתו, הנה איתא בליקו"א סי' י"ב ואלה המשפטים וכו' מובא שם כי עי" מצוח ציצית ניצל מעצת רשעים החולקים על הצדיק וזוכה לעצת צדיקים ולאמת עיי"ש באריכות, וי"ל עפי"ז כי בסוף סדר שלח מובא פרשת ציצית כי על ידם זוכה להנצל מעצת המרגלים שהיו חולקים על הצדיק על משה רבינו ע"ה.

(ג) איתא בליקוטי מוהר"ן סי' ה' העיקר הוא אמונה כי יש סובלי חולאים שיש להם מכות מופלאות, והם סובלים חולאים הכל מחמת נפילת האמונה עיי"ש והתיקון לזה הוא לצעוק מן הלב עד שיתגלה לו האמונה עיי"ש כ"ז באריכות, ונראה לרמז בזה "בראשית ברא" בראשית הוא בגי' קשיא אמונה פשוטה, ואיתא בליקוטי מוהר"ן קשיא ר"ח שמע ד' קולי אקרא, שע"י הצעקות יתגלה לו האמונה פשוטה, ואזי ברא, כמ"ש בספה"ק תשואות חן מהרה"ק ר' גדלי' מליניץ זצ"ל, ברא מלשון הבריא שיסורין בדילין מיני', כמ"ש רבינו ז"ל, שם בסמך ה', וגם יש לרמז בר"ת של בראשית לְיִשְׂרָאֵל שֵׁשׁ בָּו אֲמוֹנָה תַעֲלֶה לְפֹאֵה. ובהנ"ל נראה לנעץ סוף התורה לתחלתה, שמשה עשה כל כך נסים ומופתים לעיני כל ישראל, שבעת שיהי' להם קושיות וספיקות בלבם יחזקו באמונה מהרשימו של ההתגלות אלקו'

כמרומו בחיבת בראשית כנ"ל שהוא בגי' קשיא אמונה פשוטה. ועי"ל לנעץ סוף התורה לחללתה הנה ידוע דברי גאון עוזינו מוהרנ"ת זי"ע ועכ"י שר"ת אמונה היא נפחתו השמים וראא מראות אלקים שהאמונה יהי' כל כך זה וזה כמו שרואים עם העינים ממש, וזה י"ל לעיני כל ישראל בראשית ברא וכו' שהאמונה הי' כל כך זה וזה לעיני כל ישראל שראו ממש האמונה.

ד) אמרו חז"ל במקום שבעלי חשובה עומדין אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד עכ"ל, ונלע"ד ע"פ ד"ק של אדמו"ר ז"ל בליקוטי מוהר"ק ח"א סי' כ"ה אחוי לך מנא זול"ק ודע שאין שני בני אדם שוין זה לזה כי כל הנשמות הם זה למעלה מזה וכו' עיי"ש, ובסוף המאמר שנסמך ששייך לאות המתחיל ודע וכו' נמצא כשאחד רוצה לעלות ממדרגתו למדרגה עליונה יותר, אזי הולך ונעתק האדם העומד באותה המדרגה העליונה, והולך למדרגה היותר עליונה וכו' עיי"ש, נמצא לפי"ז שזה הבעל תשובה כיון שעשה תשובה נעשה צדיק וע"כ הצדיק גמור אינו יכול לעמוד שם במדרגתו הראשונה כיון שהבעל חשובה הוא שם עכשיו, וע"כ נתעלה הצדיק יותר, וזה שאמרו במקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד כיון שהם נחעלים כנ"ל.

ה) בלקוטי הלכות ה' ערלה ה"ה המיוסד על מאמר להמשיך שלום בסי' י"ד שמבוי"ש שאין אדם זוכה לתורה אלא ע"י ד' בחי' שפלות וכו' וכותב שם מוהרנ"ת ז"ל באות י' לענין חמשה עשר בשבט שהוא ר"ה לאילנות כי י"ב חדשי השנה הם כנגד י"ב שבטי י"ה וכו' שהם בחי' ד' דגלים וכנגדם הם ד' תקופות השנה וכל אלו הד' בחינות יוצאים מד' אותיות השם שמשם נמשכין הד' מוחין ומשם הד' יסודות שהם בחי' תלת גוונים דעינא ובה עין וכו' והנה הד' תקופות הם מתחילין מניסן נמצא שתקופת טבת היא התקופה הרביעית שהוא כנגד בחי' בת עין הנ"ל ששם עיקר הבריור כנ"ל, והתקופה היא ג' חדשים שהם טבת ושבט אדר נמצא שט"ו בשבט הוא נקודת אמצעית התקופה שזהו בחי' נקודת הבה עין וע"כ אז הוא ר"ה לאילנות ששם עיקר הבריור מהגיאיות שכולל כל המדות רעות כנ"ל וכו' עיי"ש היטב כל זה, ונראה לרמז כי מובא בספה"ק בני יששכר שיש לו בקבלה להתפלל בט"ו בשבט על אתרוג כשר יפה ומהודר שיזמין לו השיל"ת בעת המצטרך למצוה

עיי"ש. כפי הידוע מהבעש"ט שאתרוג רומז על ביטול הגאות הנרמז בר"ת אל תבואיני רגל גאווה, ועיקר הבירור מהגיאות הוא בט"ו בשבט כנ"ל מדברי מוהרנ"ה ז"ל.

[א"ה, נלע"ד להמתיק הענין ע"פ המבוא בלקוטי הלכות ה' לולב ואתרוג ה"א שהד' מינים הם כנגד החלה גוינין דעינא ובח עין והאתרוג הוא כנגד הבה עין עיי"ש היטב, ולפ"ז עולה הענין כמיץ חומר כי שלש הענינים היינו ט"ו בשבט, וענין האתרוג, וביטול הגיאות, עולין בקנה אחד, היינו שכולם הם בבחי' הבח עין, ובה מתבארים ביותר דברי הבעש"ט הנ"ל שאתרוג הוא ענין ביטול הגיאות היינו כי הוא בבחי' הבח עין ששם עיקר הבירור מהגיאות, וכך מתבארים בזה ביותר דברי הכנ"ש שבט"ו בשבט מסוגל להתפלל על אתרוג כשר ומהודר ג"כ כנ"ל כי שניהם הם בבחי' הבח עין כנ"ל].

(ו) בליקוטי מוהר"ן סי' ק"ו ואלה המשפטים אות ד' בא"ר כי יש בעלי גאווה, שאינם רוצים שילכו לצדיקים, ואומרים שהם בעצמם יכולים להתפלל ומונעים גם אחרים כשיש להם צער או חולה לילך לצדיקים עליהם נאמר השב אשת איש וכו'. וזה פיר' השב אשת איש, אשת ר"ת אדני שפתי הפתח זה בחינת תפלה, דהיינו השב אשת בחי' התפלה הצדיק, כי נביא הוא, כי הקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים וכו'. עיי"ש ונראה לרמז ג"כ ע"פ מ"ש רבינו ז"ל בליקו"א סי' ע"ט בטח בחי' עיי"ש בסוף המאמר אשת ר"ת שבו איש תחתיו בחי' ענוה ושפלות, וע"כ כל היורד לאומנות חכרו כאילו בא על אשת איש, אשת דייקא בחי' שבו איש תחתיו כי בזה שירד לאומנות חכרו, ורוצה לדחות חבירו ממקומו ומפרנסתו, נמצא שהוא רוצה לפגום בחי' שפלות, בחי' שבו איש תחתיו כנ"ל עכת"ד, ובוה יש לרמז ג"כ כהתורה ל' הנ"ל המדבר שם מבעל גאווה שאינם רוצים שילכו לצדיקים, ופוגמים במדת השפלות ע"כ אמר הכתוב השב אשת איש וכו' כי נביא הוא, אשת דייקא, בחי' שבו איש תחתיו שהשב מה שפגמת במדת השפלות בחי' שבו איש תחתיו שהוא ר"ת אשת.

(ז) בתהלים ק"ז ויזעקי אל ד' בצר להם וכו' ישלח דברו וירפאם וכו' ע"כ. נל"פ המשך אלו הב' כתובים בהקדם דברי רבינו הק' זי"ע

בליקו"ח סי' ה' תקעו אמונה וזל"ק באות א' העיקר הוא אמונה וכו' כי יש סובלי חולאים וכו' רק בשביל נפילת האמונה שאין מועיל לא רפואות ולא תפלה, ובאות ב' כותב, התיקון לזה שיתגלה לו האמונה שיצעק צעקה מעומקא דלבא ואח"כ כשיתגלה לו האמונה יוכל לקבל רפואה, ובזה נ"ל ההמשך ויזעקו אל ד' בצר להם וכו' שהוא בחי' זעקה מן הלב, מעומקא דלבא, שע"י נחגלה לו האמונה, וע"כ ישלה דברו וירפאם וכו' מועיל לו רפואות וגם תפלה שהוא דברו, בחי' דבר ד', כמבאר בליקו"ח סי' א' תקעו ממשלה, שע"י דבר ד' שהוא בחי' תפלה נתרפא בכל דבר אפי' מלחם ומים, ודו"ק.

שלמה היים בן רייזל וויטריאל
מברוקלין ניו יורק

בלקוסי מוהר"ן ח"א סוף סי' רל"ד ז"ל ודע שיש שם שכשרוצין לעשות מלך משתמשי' בזה השם והשם הוא "קמה" ר"ת השקיפה ממעון קדשיך, וזה בחי' מהעדה מלכין ומה'ק"ם' מלכין, וזה שנאמר ביוסף והנה ק"מ"ה' אלומתי עכ"ל. והנה השבטים קנאו ע"ז ואמרו לו המלוך המלוך עלינו וכו' וי"ל שלהתן זאת אמר להם יעקב כששלחם למצרים אל יוסף ק"חו מ'זמרת ה'ארץ וכו' שהוא ראשי תיבות שם הנ"ל.

יצחק אייזיק בן רבקה

א"ה, אפשר להרחיב הדברים בעה"י, דהנה בלק"ת סי' ס"ג מבואר וז"ל דע כי יעקב אבינו כששלח את בניו וכו' ליוסף שלח עמהם נייגון של א"י וזהו סוד קחו מזמרת הארץ וכו' בחי' זמר ונייגון וכו' ע"ש כל המאמר. ומבואר שם עוד וז"ל ויש חילוקים רבים בנגינה וכו' ודע שהמלך יש לו כל הנייגון כולו בשלימות וכו' ע"ש, ויש לקשר זאת עם המבואר בדבה"ק בלקו"א סי' ג' שהנגינה הוא בנין המלכות לפיכך נשחב דוד לפני שואל ויודע נגן וכו' ע"ש, ומובן שם מצרופי דבה"ק שתיקון הקול ותיקון הנגינה ענין אחד הוא עש"ה, ולפ"ז הוא שייך ג"כ לענין המבואר בדבה"ק בסי' ל' ע"ש בהשמטות וז"ל מקולו של אדם יכולין לידע את בחינת המלכות שלו וכו' וע"כ שואל שהיה רודף את דוד על שראה בו שימלוך מצינו שם במקרא וכו' אמר לו שואל לדוד הקולך זה בני דוד, שתמה שואל על קולו

של דוד כי הביין שהוא קול של מלך ממש וכו' ע"כ אמר שאול אז אל דוד ידעתי כי מלוך תמלוך וכו' עיי"ש. כי זה עצמו בחי' קול הנגינה של דוד שהוא בנין המלכות המבו' בסי' ג' הנ"ל.

והנה זה שאמר לו שאול אז (שם בפסוק הנ"ל) וק"מ"ה בידך ממלכת ישראל, שהוא שם הנ"ל שממליכין את המלך, היינו שהביין שאול שזכה לבחי' שם הנ"ל ע"י קול הנגינה שלו, שהוא בנין המלכות. וי"ל שזהו שהביא רבינו ז"ל בסי' ג' הנ"ל לענין תיקון הקול מ"ש משמים השמעת קולך. והנה הוא ר"ת שם קמ"ה הנ"ל וזהו עצמו ענין הכתוב הנ"ל שמעתי בקול ה"א וגו' השקיפה מ'מעון ק'דשיך, וזהו שמסיים "מן השמים", כי השמים הוא בחי' קול כמבו' בסי' ג' הנ"ל שהוא בנין המלכות וי"ל שע"כ גם ק'דשיך מ'ן השמים הוא צירוף שם הנ"ל כסדר.

היוצא מכ"ז שקול הנגינה הוא בסוד שם קמה הנ"ל שעל ידו המלכה המלך ובנין המלכות, ויש לומר לפ"ז שע"כ זכה יוסף לשם הנ"ל בסוד הכתוב והנה קמ"ה אלומחי, כי תיקון קול הנגינה תלוי בו כמבו' בלקו"א סי' כ"ז וכל ישראל זכו לקול רינה של שירת הים ע"י שנחגלה בחינתו של יוסף כמאחז"ל הים ראה ויגס ויצא החוצה עיי"ש, וע"ש בלשונו הק" מה שמביא מאחז"ל לענין תיקון הקול "ה'קנה מ'וציא ק'ול" הנה הוא ג"כ ר"ת קמ"ה שם הממליך מלכים, וכמבו' בזוה"ק כי שיח עזקאין שבקנה הם בחי' שש מעלות לכסא וע"י בסי' ג' הנ"ל. וע"ש עוד בסי' כ"ז מה שמביא לענין הכנעת הקול דסט"א שחלוי בתקה"ב אה הכתוב ולא ק'מ"ה עוד רוח באיש והבן.

ויש להוסיף לכ"ז, כי הנה עיקר המלכות דק' הוא בא"י כידוע, וזהו אשר ענין הכתוב הנ"ל השקיפה וגו' שנרמז בו שם הנ"ל הממליך מלכים נאמר לענין ארץ ישראל כמו שנא' שם השקיפה וגו' וברך וגו' ואח האדמה אשר נתה לנו וגו' ארץ זבת חלב ודבש, וי"ל שזהו שנאמר בכבישה יריחו שהוא התחלת כבישת א"י ולא קמ"ה עוד רוח באיש ע"י ששמעו וראו קריעת ים סוף ובקיעת הירדן שכ"ז הוא בחי' תיקון הברית (עי' בלקו"א סי' י"ד) שע"ז נתתקן ונהקומם הקול והמלכות דק' ונכנע הקול ומלכות דסט"א, וע"כ כבישת יריחו הי' ע"י קול שופר שהוא עצמו ג"כ בחי' קול הנגינה כמבו'

בדבה"ק במ"א (כי שופ"ר ר"ת ש"חוק פ"יכו ו"לשוננו ר"ינה) וע"י בלקו"ח
סי' פ"ג שקול השופר הוא בחי' "ק"ול ה"יוצא מ"גופא שפירא" שהוא ע"י
תיקון הברית כמב"ש.

והנה כנגד מה שחלקו השבטים על מלכותו של יוסף שרמז להם בחלומו
והנה קמ"ה אלומתי, אמר להם יעקב ק"חו מ'זמרת ה"ארץ שהוא ר"ת קמ"ה שם
הנ"ל שתלוי כתיקון קול הנגינה שהוא בחי' זמרת הארץ כנ"ל, וזהו מזמרת
הארץ דייקא בחי' ניגון של א"י כנ"ל כי שם עיקר בחי' תיקון הקול הנ"ל
(וע"י בס' זמרת הארץ סי' ג') שבו חלוי תיקון ובנין המלכות וזהו אשר
הס"ה של קח' מזמרת הארץ עולה מלכו"ת במכו"ן.]

שמואל משה קרמר

בחורה רס"ו כותב רבינו לשון מוזרה בד"ה ולמקנהו עשה סוכות כי
הסוכה היא בשביל מקנהו כנ"ל והלשון הוא מוזר מאד אך אולי יש לישב
לפי זה המיחה בגמ' סוכה דף מ"ז ושם הגמ' מספרת שרב הונא בר כזנא
וכל גדולי הדור לא קיימו מצות סוכה כל שבעת ימי הסוכות ואמרת הגמ'
גמירי דמאפר אתו ומפרש רש"י שהן באו מן האפר שבהמיתהן רועות שם
ולא ישבו בסוכה כל ימי החג ונשאלת השאלה למה הם לא טרחו לקיים מצו'
סוכה, ע"פ פשוט אפשר לומר שלא היה בשדה קרשים יעצים וכך כדי לכנות
סוכה רק עשב למרעה בהמות אבל אעפ"כ מדוע לא ראו לטרוח לבוא למקום
ישוב כדי להכנס לחיוב ואפשרות מצות סוכה אך ע"פ התורה הזאת אפשר
להבין אף לפי עניות דעתו הקצרה היות ורבינו אומר בלשון "כי
הסוכה הוא בשביל מקנהו כנ"ל" ייצא שסוכה ומקנהו זה ענין אחד ע"פ
סוד יוצא שבזה שהם טפלו במקנה וכבהמות דש"י גם כן אח איהם דסודוה
שאפשר להשיג ע"י מצות סוכה כמו שאומר רבינו שהוא חשב שימכרו אותו
לערבי ויצטרך ללכת ולרעות בהמות וכבר חשב איך יקיים את כל התורה
כולה ע"פ סוד והיות ומצד חיוב הדין לא היה להם חיו"ב סוכה כשהם
נמצאים בשדה רחוק ממקום ישוב ואיך להם עצים וסכך רק השאלה ע"פ הסוד
כיצד יוכלו לוותר על ההשגות של סוכה אבל כעת אחר שסוכה ומקנה זה
ענין אחד ממילא יכלו גם כן ע"פ סוד לקיים את המצוה אבל נשאלת השאלה

הרי רבינו כותב בפתיחת התורה דע שמיחה בהמות וחיות בלא זמנן הוא ע"י שאינו נזהרין במצות סוכה כראוי אם כן מה הם הדויתו בזה שעסקו במרעה הבהמות והחיות והם בחשש של מיתה כעת אבל ידוע שרבה אמר להלמידי החכמים שבאותו דור במטותא מנייכו ביומא דתשרי וביומא דניסן לא תתחזיאו קמאי היות ואז בכח הפרנסה שהיו מכינים ביומי דניסן וביומא דתשרי יכלו ללמוד כל השנה כולה וידוע שעסקי חול של צדיקים גדולים, הרי הם יותר חשובים מתורה של צדיק יותר קטן והיות ועסקי הבהמות של אותם גדולי הדור הי-ה באמת ובתמים לשם שמים א"כ זה הי' תורה ממש שעליה נאמר כי חיים למוצאייהם ואף חיים היא למחזיקים בה, אם כן היות וזה הי-ה תורה ממש מה שעסקו בבהמות בימי תשרי אם כן בודאי היה בזה גם כן כח להמשיך היות בשלימות למקנה ולבהמות ובודאי שגם כן קימו את המצוה ליזהר במצות סוכה כראוי אחר שרבינו אומר שבהמות וסוכה זה ענין אחד וקימו ונזכרו ע"י הבהמות בכל פרטי' ודקדוקי' וסודותיה וכוונותיה. ומכאן לומדים אנו עד כמה להתחזק באמונת חכמים אף בעובדין דחול שלהם שכולו קודש קדשים עתיק טמיר ונעלם, ובכל מעשה ותנועה ושיחה הם מרמזים אפי' לנו קטני דקטני את כל מה שצריכים לרמוז לפי ערכינו מקומינו וכוחינו להתחזק בכל כוחותינו להשליך שכל עצמינו לגמרי ולהתבטל אליהם בתכלית הביטול כדי לקבל את אורם הקדוש.

אליעזר ברלנד

בני ברק

ביאור בלק"ת סי' מ"ט

זלה"ק, העבר אין, והעיקר מכאן ולהבא לא יעשה עוד ויהיה שב ואל תעשה עכ"פ, הן במחשבה והן במעשה כי גם המחשבה של אנשים כאלה היא גם עשיה כי גם בעולם העשיה יש מחשבה וצריך להיות שב ואל תעשה במעשה ומחשבה כנ"ל וכו' עכ"ל המצטרך לענינינו.

והנה במש"כ "כי גם המחשבה של אנשים כאלו היא ג"כ עשיה וכו'" אין לו ביאור לכאורה, דמה הכוונה בזה, וביחוד תיבת **גם** אינו מובן על מה קאי ונ"ל ע"פ מש"כ בזה"ק ויצא דף קנ"ו בס"ת שם שמדבר שם לענין יעקב אבינו ע"ה וכתב שם ובגין דהרהורא עקרא הוא ועביד עובדא וכו', היינו שהמחשבה בוראת ופועלת פעולות, וכך כופל שם אותו הענין כמה פעמים שהמחשבה יש לה תוקף גדול לעשות פעולות ממש ואשר ע"כ צריך לקדש המחשבה מאד לדבקה במקום הצריך, והנה אפשר היה להעלות על הדעת שזה הענין לא שייך אלא באנשים צדיקים בני עלייה שהם מבחי' עולם המחשבה שאצלם המחשבה עיקרא הוא ועביד עובדא, אבל באנשים פחותי ערך לא שייך כל זה, היינו בין מצד הטוב ובין להיפך ח"ו אין כח במחשבתם למעבד עובדא כי הם מבחי' עולם העשיה ואצלם עיקר הזהירות והשמירה צריך להיות על המעשה ולא על המחשבה, ע"ז אומר רבינו שלא לחשוב כן ח"ו "כי גם המחשבה של אנשים כאלו - היינו של פחותי ערך, ולא רק צדיקים בני עלייה - הוא ג"כ עשיה - היינו דעביד עובדא - כי גם בעולם העשיה יש מחשבה - וע"כ גם המחשבה של אלו האנשים עושה מה שעושה ונוגעת במקום שנוגעת כפי ערכם ושרש נשמתם, ולכך צריכין להתגבר מאד לשמור מחשבתם בשב ואל תעשה.

אחד מאנ"ש

ביאור במדרש פליאה ע"פ מאמר "היכל הקודש"

בלקו"מ ח"א סי' נ"ט ע"ש כל המאמר, ועל פיו אפשר לפרש המדרש פליאה הידוע "וירא אליו מלאך ה' בלבת אש, להשלים את השם" ע"כ והיינו כמבואר בפנים שהצדיק המקרב נפשות לעבודת השי"ת צריך להזמין מלאכי לבו שהוא התלהבות הלב כדי לשרוף ולהכניע עי"ז את הקליפות הנאחזין בהם וכמובא בפנים ע"ז הכתוב הנ"ל וירא אליו מלאך וגו' - ומכוון הוא גם

לפי הפשוט של הכתוב הזה שהוא נא במשה כששלחו השי"ח להוציא את בני מארמ"צ, היינו לקרבם להשי"ח והי' צריך להוציאם מערות הארץ שומאח מצרים מקום הקליפות, וע"כ הי' צריך להקדים עצה זו להזמין מלאכי לבו כמב"פ שזה בחי' וירא אליו מלאך ה' בלבת אש.

והנה מבו' בפנים שאש המשפט הזה נחלבש ונתמלא בחוך היכל הקודש שהוא בחי' כסא כבוד שהוא בחי' שם, בחי' ינחנו במעגלי צדק למען שמו, ובכסא כהוב ראש עגול לכסא, ע"י רמזים אלו בפנים, ועי"ז בעצמו נתגדל (ונשלם) נפשו של הצדיק שהוא ג"כ בחי' שם בחי' נפש חיה הוא שמו, וכ"ז נעשה ע"י החלהבות מלאכי אש המשפט שבלבו כמבו' היטב בפנים, והרי מבוואר וירא אליו מלאך ה' בלבת אש - היינו החלהבות מלאכי אש המשפט שבלב הצדיק, וכל זה הוא כדי - להשלים את השם - היינו הכסא כבוד שהם המקורב' אליו, וגם עי"ז נתגדל ונשלם שמו ונפשו של הצדיק בעצמו.

שמואל משה בן מרים שרה
י ר ו ש ל י ם

רמזים וחדושים ע"פ מאמר "כי תצא"

בלק"ח סי' פ"ב ע"ש בענין אדם וחוה, שהם בחי' אחור וקדם, א"ב כסדר וחסר"ק שלא כסדר, כי אד"ם הוא בחי' הוי"ה במלוי אלפי' בגימ' מ"ה והוא בחי' חכמה - כח מ"ה, שהוא החיות של המלכות בחי' חוה דלית לה מגרמה כלום, והיא בחי' שלא כסדר כשנפרדת מן אד"ם מ"ה ע"ש, וידוע שזה נרמז גם באותיותיהן של אדם וחוה, כי א'ד"ם האותיות הם כסדר הא"ב, וח'ו"ה הם שלא כסדר רק לאחור ע"פ חסר"ק, וי"ל שזה עצמו נרמז ג"כ באותיותיהן של חכמה ומלכות ששורש התיבות הם חכם מלך, כי ח'כ"ם הוא כסדר הא"ב ומ'ל"ך הוא לאחור ע"פ חסר"ק.

יצחק אייזיק בן רבקה

[א"ה], י"ל עפ"ז דבר נחמד, בהקדם המבו' להלך במאמר הנ"ל שע"י שהאדם יודע פחיתותו וחסרונו ומקשר עצמו להשי"ח שהוא בחי' כח מ"ה עי"ז הולך לו כסדר ונעשה עי"ז בחי' יו"ד שהם אותיות יוד ואו דלית, היינו שהדלית בחי' מלכות דלית לה מגרמה כלום מקבלת ונמשך חיותה מן החכמה

שהוא בחי' יוד, וההמשכה היא בחי' ואו, אבל אם ח"ו האדם מפריד עצמו מהשי"ח ואומר אנא אמלוך אזי הולך לו שלא כסדר ונעשה מיו"ד איתיות דו"י ח"ו ע"ש כ"ז בפנים, והנה לכאורה הלא בחיבת יו"ד האותיות לאחור ושלא כסדר, ובחיבת דו"י האותיות הם כסדר. אבל הא גופא נרמז בזה דדייקא כשהאדם יודע פחיתותו וחסרונו שהוא מצד עצמו בבחי' שלא כסדר ולית ליה מגרמי' כלום, אז דייקא נמשך עליו חיות מבחי' החכמה העליונה בחי' כסדר ונחפה השלא-כסדר לכסדר, אבל כשהאדם חושב ח"ו עצמו לכסדר ואומר אנא אמלוך אזי נעשה לו ח"ו דו"י, דהיינו דהכסדר שלו הוא עצמו שלא-כסדר ח"ו והבן.

והנה לפי הרמז הנ"ל באותיות מלך י"ל במאמר חז"ל (ברכות ז' ע"ז ד') דהשי"ח זועם בכל יום וכמה זעמו רגע וכמה רגע אמר אמימר ואיתימא רבינא רגע כמימריה ואמרו שם דבלעם שם דבלעם היה יודע לכוין אותה הרגע ולקללם אז ח"ו והקב"ה עשה צדקה עם ישראל שלא כעס כל אותן הימים ע"ש, וכתבו שם התוס' וא"ת מה היה יכול לומר בשעת רגע וי"ל דהיה אומר כלם, והקב"ה הפכו ואמר מלך כדכתיב ותרועע מלך בו עכ"ל, וכל הענין אומר דרשוני.

וי"ל דהנה הזעם הוא בחי' הסתרה פנים היינו שכביכול נסתר ונעלם שפע חיותו (שהוא בחי' השפעת היוד להדלית) וזה בחי' שלא כסדר, אבל באמת לאמתו גם אז לא נפסק ח"ו השפעתו אפילו רגע כמימריה דלולי כן ח"ו היה נחרב העולם לגמרי כי בלעדי חיותו אין שום חיות וקיום לשום דבר בעולם כלל, רק שאז השפעתו בהסתרה ובהעלם גדול, והנה אז יש מקום להבע"ד להכניס בלב מחשבת חוץ ח"ו לחשוב כאילו ח"ו כביכול אין חיותו מהשי"ח ושהוא מצד עצמו בחי' כסדר, וע"י מחשבה כזו דייקא נופל ונכנס לעצם השלא כסדר באין סומך ח"ו, וע"כ צריך אז דייקא היינו בעת ההסתרה להתגבר מאד באמונה גדולה ולידע חסרונו ופחיתותו באמת ושאיך לו שום חיות עצמי כלל רק מהשי"ח רק שהוא בהעלם, ואז יכול עי"ז דייקא לגלות ההסתרה ולהפוך השלא-כסדר לכסדר.

והנה זה היה כוונת בלעם הרשע שהיה יודע לכוון איתה הרגע של ההסתרה והזעם ולהכניס ח"ו בלב ישראל מחשבת חוץ הנ"ל ואם ח"ו הי' עולה

זאת בידו לא היה נשאר ח"ו שריד ופליט משונאיהן של ישראל, כמו שמפליג הכתוב ואומר עמי זכר נא מה יעץ עליך וכו' כמובא שם בגמ'. וי"ל שזה סוד כוונת התוס' שהיה רוצה לומר כ"ל"ם" שהאותיות הם כסדר, היינו ע"י שיחשבו מחשבת חוץ כאילו הם בעצמם בבחי' כסדר ואינם צריכים ח"ו להשפעתו ואז היה ח"ו נתקיים חיבת כלם כפירושו, שזה הוא בחי' דו"י כנ"ל, אבל השי"ת ברחמיו הפכו ואמר מלך כדכתיב וחרועת מלך בו, היינו מ"ל"ך" דייקא שהאותיות הם שלא כסדר שהכניס והאיר בלב ישראל להאמין גם ברגע זו באמונה חזקה שבלעדו אין שום חיות בעולם, ולקבל עול מלכותו עליהם גם אז בעת ההסתרה, ועי"ז דייקא נתקשרו בהשי"ת והמשיכו וגילו חיותו גם ברגע זו ונתהפך הקללה לברכה, השלא - כסדר לכסדר, וזהו שאמרו שם שבאותן הימים לא כעס היינו כנ"ל שבתוקף אמונתם גם אז גילו ההסתרה והמתיקו את הכעס ונתהפך לרחמנות.

וזהו לפ"ז כוונת הכתוב הנ"ל, לא הביט אוך ביעקב ולא ראה עמל בישראל, - היינו שגם ברגע של הזעם וההסתרה לא היה להם שום מחשבת אוך ועמל להפריד עצמן ח"ו מהשי"ת, רק התחזקו בתוקף אמונתם שגם אז - ה' אלקיו עמו, - וכל חיותינו הוא רק מהשי"ת וליח לנו מגרמינו כלום, ועי"ז בעצמו נתהפך השלא-כסדר לכסדר. ונתקיים ונתגלה שבאמת ה' אלקיו עמו שנתקשרו עם השי"ת שזהו בחי' יו"ד, התקשרות הדלית עם היוד (שזה בחי' כשלה' הארץ - אזי הוא במלואה ובשלמות כמב"פ) וכל זה ע"י - וחרועת מ"ל"ך" בו וכנ"ל, וזהו ג"כ בחי' ה' אלקיו עמו דייקא כי הוי"ה הוא אד"ם, מ"ה, כסדר, ושם אלקים הוא בחי' מלכות כידוע דל"ל מגרמה כלום כ"א כשמחשבת עם בחי' הוי"ה כנודע].

שמואל משה קרמר

איתא בסה"ק ליקוטי מוהר"ן תנינא חורה ז' כי מרחמים ינהגם: וזה בחי' חנוכה, כי ענין חנוכה, דע כי כל אחד ואחד כפי שזוכה לפעול בקשתו ביוה"כ דהיינו בקשת סלה נא, כן יש לו חנוכה, כי ע"י סלה נא נעשה חנוכה וכו' עיי"ש בדברי קדשו, וזכיתי בחסדי השי"ת לרמז דברי קדשו בפסוקי נעים זמירות ישראל (תהלים כ"ג) דשנת בשמן ראשי כוסי רוי-ה ונקדים תחלה

מה שמצינו בדברי רבינו זי"ע (ליקוטי קמא תורה קע"ז) כי ויאמר ה' סלחתי כדברך ר"ה כוסי (ועיי"ש שמפרש הכתוב הנ"ל דשנה בשמן ראשי כוסי רוי') ולפי זה נוכל לומר כי כוסי הוא רמז ליוה"כ שבו סליחת עונות, וזהו הרמז בכחוב: דשנת בשמן ראשי - שמן היינו חנוכה שהיה בו הנס של פך השמן ועל כך מדליקים נר חנוכה כמ"ש חז"ל (שבח כ"א, ב') - כוסי רוי-ה, שעל ידי כוסי - כפי בקשת סלח נא וכפי שזוכים לכך שהשי"ת יאמר סלחתי כדברך, כך זוכה לחנוכה - דשנת בשמן ראשי, ואפשר לומר עוד כי לכך נאמר בלשון יחיד ראשי-כוסי כי הענין מכוון לכל אחד ואחד בפרטות כלשון הט' של רבינו "כי כל אחד ואחד כפי שזוכה וכו'" ברוך החונן לאדם דעת.

וביתר ביאור והרחבה על פי מה שאמרו חז"ל (ויקרא רבה פכ"א) עה"כ (תהלים כ"ז) אורי וישעי אורי בראש השנה וישעי ביוהכ"פ, ונקדים מה שמצינו בסה"ק "בני יששכר" (מאמרי הדשי כסלו טבה מאמר ב' אות: י) אשר מרגלא בפומיהו דרבנן רבותינו נת הקודמים אשר בחנוכה יש מקום לעורר פקידת עקרים ועקרות כעין ראש השנה וכו' עיי"ש שסיים מתתי-הו בגימ' ראש השנה, ונקדים עוד מה שכתב רבינו זי"ע (ליקוטי תנינא חורה ב' ימי חנוכה) וזה בחי' השמן שהוא בחי' אור האמת בחי' שלח אורך ואמתך וכו' (ועיי' גם בסה"ק ליקוטי הלכות הל' ברכת השחר הל' ג' אות ט"ו) נמצא שחנוכה הוא בבחי' אור האמת והוא כעין ראש השנה שעליו אמרו אורי בר"ה וזה שנאמר דשנת בשמן-ראשי היינו שמן זה חנוכה וראשי הוא ר"ה - שהוא ראש כפשוטו והכל תלוי בבקשת הסליחה של יוה"כ - כוסי רוי' וזה שאמרו וישעי ביוה"כ ובמדרש תהלים (כ"ז) הוסיפו: וישעי ביוה"כ שיושיענו וימחול לנו על כל עונותינו והיינו כנ"ל שהכל תלוי במחילת עונות, ולפי מה שפועל בבקשת הסליחה כך זוכה לאור חנוכה, ועוד לאלו מלין בזה על פי מה שאמרו בזוה"ק (ויקרא י"א ב') מהימנותא דקוב"ה אור אקרי, ולכן ר"ה הוא אורי כי עיקר ר"ה הוא האמונה (עיי' ליקוטי תנינא ה' תקעו אמונה) והרי גם חנוכה היא תיקון האמונה כי היונים הטמאים גזרו כתבו לכם על קרן השור איך לכם חלק באלקי ישראל כמ"ש (בראשית רבה פ"ג) והיינו ביטול האמונה ח"ו וממילא חנוכה היא תיקון האמונה וזה מה שכתב

רבינו זי"ע שהשמן הוא בחי' אור האמת בחי' שלח אורך ואמתך, כי איהו אמת ואיהי אמונה כידוע, וחנוכה הוא תיקון ההוד שהוא סמכי דקשוט כידוע, וכעת שפיר יובן הקשר בינן ר"ה ויוה"כ וחנוכה דשנת בשמן-ראשי - כוסי רויה שעל ידו זוכים לתיקון האמונה ואפשר להוסיף עוד כי ידוע שגמר החיתום הוא בחנוכה כמ"ש ה"חולדות אהרן" (להרה"ק ר"א מז"י סומיר זי"ע דרוש לחנוכה) וזלה"ק כי עד חנוכה הוא הושענא רבה שהוא גמר חתימה, וכן כתב ה"בה עינן" (להרה"ק רא"ד מאוריטש זי"ע וישב) בשם חבני האריז"ל שעיקר סוף גמר החתימה היא בחנוכה, ולכן שפיר דשנת בשמן שבחנוכה הוא ההתגלות של ההשפעות מל' דישון - של ר"ה - ראשי - ויוה"כ-כוסי והשי"ח יזכנו לסיפא דקרא כוסי רוי' כמ"ש (יומא ע"י, א') כסא דרוד לעלמא דאתי רכ"א לוגינן כמנין רוי', והיינו כידוע שעל ידי נר חנוכה ערכתי נר למשיחי כדאי' בסה"ק "מאור עינים" (מקץ) מן נר חנוכה הוא הערכה שיבא משיח צינקו ויתבטלו כל הקליפות וזהו עד דכליא ריגלא דתרמודאי וזהו: דשנת בשמן ראשי שע"י נר חנוכה נזכה לכוסי רוי' כוסו של דוד המלך ע"ה לעלמא דאתי בקרוב.

שלום חיים פרוש

רמזים במאמרים הק' שבסה"ק לקוטי מוהר"ן

בלק"ח סי' י"ב מבו"ש דכשאדם נופל ח"ו למקומות החצונים שנא' עליהם וכבודי לאחר לא אתן (ואעפ"כ גם הם מקבלין חיות ממנו ית' אך דע כי הם מקבלין מבחי' מאמר סתום וכו' ע"ש כ"ז היטב בפנים) ונופל לספיקות והרהורים ובלבולים גדולים ואזי מתחיל להסתכל ע"ע ורואה שרחוק מאד מכבודו ית' ושואל ומבקש איה מקום כבודו וכו' וזה זה עיקר תיקונו ועלייתו בבחי' ירידה חכלית העליה וכו' כי אי"ה מקום כבודו זה בחי' הכבוד העליון של המאמר העליון וכו' וכו' וזה בחי' קרבן עולה שמכפר על הרהור הלב וכו' כי יש בחי' לכי סחרחר (תהלים ל"ה) כי יש קליפה שהיא מעקמה ומסבבת הלב בעיקומים וסיבובים ובלבולים הרבה והיא בחי' קלי' נוגה וע"כ נק' סחרחר תרגום של סביב וכו' כי הוא בחי' תרגום כמובא (ע' בליקוטי א' סי' י"ט) וע"כ כתיב בלשון תרגום וכו', עכלה"ק, והכלל

שכשהאדם נופל לקלי' נוגה שהיא בחי' חרגום והיא מעקמה ומבלבלת לב האדם בספיקות והרהורים אחר השי"ח אז עצמו ותיקונו לבקש ולחפש ולצעוק אי"ה מקום כבודו וכו' ע"ש כ"ז היטב בפנים.

ועי' בסי' י"ט בלק"א שמאריך שם בענין חרגום הנ"ל ומביא שם ענין הנאמר מן ארם ינחני בלק שהוא לשון חרגום שהוא לשון ארמי וכו' עיי"ש, ומכו' שזה הי' עצת בלק ובלעם לעקם ולבלבל לבם של ישראל ולהכניס בלבם ספיקות והרהורים אחר השי"ח ע"י קליפת נוגה, ויש לרמז לפ"ז שזהו עצמו אוהיות ב'ל'ק' ב'ל'ע'ם שהם אותיות ע'ק'ם ב'ל'ב'ל' ומשניהם יחד יוצא שם ע'מ'ל'ק' כמובא שעולה ספ"ק כידוע כי זהו עצמו קלי' עמלק להכניס ספיקות בלב ח"ו בבחי' היש ה' בקרבנו וגו' שהי' ע"י קלי' עמלק כמובא והתיקון הוא ע"י צעקת ובקשת אי"ה מקו"ם כבודו שעולה ג"כ כחשבוך הזה, כי ע"י ששואל ומבקש איה מקום כבודו נהפך הירידה לעליה והקלקול לתיקון כמב"פ והבן.

שמואל משה בן מרים שרה

בלקוטי א' סי' י"ד אות ב' ז"ל ולע"ל שיתגלה כבודו מבין החשך כמ"ש (ישעי' א') ונגלה כבוד ה' וגו' כי אז יטו כולם לעבדו שכם אחד (צפני' ג') וכו', מכו' שעיקר התגלות כבוד שם מלכותו יהי' בעת יטו כולם לעבדו שכם אחד, י"ל שזהו הנרמז בר"ה שכ"ם אחד, שם כבוד מלכותו, כי כולם יטו שכם לסבול עול מלכותו ית', וכמו שאומרים בר"ה ויאחיו כל לעבדך ויברכו שם כבודך וכו' ויטו שכם אחד וכו' ויקבלו עול מלכותך עליהם וכו', וזה שמסימין וישמעו רחוקים ויבואו וגו' כמב"פ, שעיקר התגלות כבודו ית' הוא ע"י התקרבות הרחוקים בבחי' אם תוציא יקר מזולל ע"ש.

שם, מכו' שע"י תורת חסד היינו הולמד תורה ע"מ ללמדה זוכין להוציא יקר מזולל היינו לקרב רחוקים היינו גרים ובע"ה ולהכניסם תחת כנפי השכינה עי' כ"ז בפנים, והנה י"ל שבדרך כלל נקראת התורה הק' תורת חסד כי הקב"ה בעצמו קיים בתורתו הק' בחי' הולמד תורה ע"מ ללמדה וכמ"ש אז ראה ויספרה וגו' כדאיתא במד"ר, ונצטוינו גם אנו לדבק במדותיו ולהיות תורת חסד על לשוננו וכמ"ש חז"ל מה אני בחנם אף אתה בחנם.

וי"ל לפי"ז שכ"ז מרומז בפסוק מה יקר חסדך וגו' ובני אדם בצל כנפיך יחסיון, היינו ע"י תורה חסד שנחן לנו יכולים להוציא יקר מזולל ולקרב בנ"א לחסות בצל כנפי השכינה כמב"פ.

והנה מבו' בפנים שאחר שכבר נתקברו הגרים עדיין צריכים יגיעות גדולות בכדי להפשט מעליהם הבגדים צואים ואז זוכין לבא תחת כנפי השכינה שהוא בחי' כסות נקי עי' בפנים, ויש לרמז בפסוק הנ"ל ובנ"א בצל כנפיך יחסיון בצ"ל ר"ת ל"הסיר ב'גדים צ'ואים שע"ז דייקא זוכין לחסות בצל כנפיו ית'.

*

בספר המדות אות אמת סי' כ' האמת הוא פודה מכל הצרות, אפשר שזה מרומז בפסוק הניא מחשבות עמים שהוא ס"ת אמת.

*

בסי' ז' לקוטי מוהר"ן ח"א מבו' שמצות ציצית שמירה לתאוה הידועה, ע"ש, אפשר לומר שזה מרומז בפרשת ציצית ונתנו על ציצית הכנף פ'חיל ת'כלת ר"ת חפ"ה כמנין הקלי' שעל ידה בא התאוה הנ"ל, והכנף פחיל תכלת מגין על זה.

יצחק אייזיק בן רבקה

בסימן ק"א בלקו"א עיי"ש שמפרש הפסוק זאת התורה אדם כי ימות באהל ע"פ דרשת חז"ל אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה דיש בכל אדם בחי' אנפין נהירין שהם בחי' קדו' ישראל עם קדוש הרחוקים בשרשם מכל המדות והתאוות, ויש בו אחיזת הע' עכו"ם שהם בחי' אנפין חשוכין שהם בחי' התאוות ומדות רעות וכו' כי צריך להתייגע בתורה עד שיזכה להביין אותה דהיינו שיצא מבחי' אנפין חשוכין שהם בחי' חשכות והסתרת הידיעה לבחי' אנפין נהירין שהם בחי' ידיעת והשגת התורה וכו' ואז נקרא אדם וכו' כי עיקר בחי' אדם הוא בחי' השכל האמיתי שזוכין להשיג וכו' כי יש ג' שכליות וכו' חכמה וכו' בינה וכו' דעת וכו' ואלו הג' שכליים הם בחי' ג"פ י"ק כי י"ק הם חו"ב שהם תריין רעין דלא מתפרשין שהם כלולית בכ"א מהג' שכליות הנ"ל וג"פ י"ק הוא בגימ' אד"ם וכו' עיי"ש היטב כ"ז יעפ"י.

מפרש הפסוק הנ"ל זאת התורה אדם וגו' היינו דע"י שמתייגע בתורה ע'ד שזוכה להבינה בג' שכליות שלו שכ"א כלול מבחי' י"ק עי"ז דייקא נק'

אדם וזהו בחי' אנפין נהורין כמ"ש חכמת אדם האיר פניו עיי"ש, וזהו כי ימות באהל ודרז"ל שממית עצמו עלי', היינו עצמיותו שהם בחי' המדות רעות והחאות רעות שהם בחי' אנפין חשוכין הסתרת הידיעה וכו', ע"ש כ"ז, וי"ל לפ"ז שזהו "באהל" דייקא כי הוא לשון אור מלשון בהילו נרו עלי ראשי וכדאיתא בשבת ע"פ ומשה יקח את האהל, היינו דע"י שממית עצמיותו שהם המדות והחאות רעות שהם בחי' אנפין חשוכין עי"ז זוכין להשגת התורה שהם בחי' אנפין נהירין, והנה מכו' שעיקר האנפין נהירין הם ע"י י"ק שהם חכמה ובינה, ויש לרמז זה בחיבת אהל שהוא ר"ת הַנְּסִתְרוּת לַה' אֱלֹקֵינוּ שִׁמְבו' בתק"ז דקאי על חכמה ובינה, שע"ז דייקא זוכה לבחי' זאת התורה אד"ם (א"ה יש להוסיף ברמז, כי ר"ת של כל החיבות הנ"ל זאת התורה אדם כי ימות באהל עולה ג"פ י"ק כחשבון אד"ם).

יצחק אייזיק בן רבקה

שיחת חברים מפי ר' יעקב מאיר שכטר

פן יהרסו לעלות...

איתא בגמ' "אחר הדבר הזה לא סר ירבעם מדרכו הרעה" (מלכים א' יג) מאי אחר? אמר ר' אבא אחר שתפשו הקב"ה לירבעם בבגדו ואמר לו חזור בך! ואני ואתה ובן ישי נטייל בגן עדן, אמר לו מי בראש? בן ישי בראש, אי הכי לא בעינא" (סנהדרין ק"ב עא) דברי חז"ל מופלאים מאד, רבי נתן מסביר בלק"ה שמיד כשאחז הקב"ה בבגדו נתעוררה בקרבו התעוררות גדולה ונוראה לתשובה ומיד רצה להיות במדרגה של דוד ושאל מי בראש? ולא הי' לו סבלנות לעלות מדרגה לדרגה במחינות ובהדרגה, ולו היתה לו אותה המדה בודאי היה זוכה להגיע לדרגות עליונות וגבוהות מאד כי הרי הקב"ה אמר לו "ואני ואתה ובן ישי נטייל בג"ע" נמצאנו למדים מדבריו של רבי נתן כי צריך להזהר מאד מפני המדה של "פן יהרסו" ואפילו כשמרגישים התעוררות והתלהבות לתשובה ולעבודת ה' צריך לדעת כיצד לקבל את השפע במדה ובהדרגה ובזה אפשר להסביר את הענין של קיץ והבל שרכו התמיהות בענין מצד המפרשים למה חרו פניו דוקא על הבל? עד שהרג אותו מרוב קנאה, והרי בתהילה אנו רואים שהקריב קרבן לה', אמנם רק מהגרוע, ואח"כ נפל

לידי קנאה גדולה כזאת. והענין הוא כי אחרי שקין נכשל בקרבנו וראה את העלי' הגדולה של הבל, נפל לידי יאוש גדול כי בתחילה השב לעשות נחה רוח לבוראו ואח"כ נכשל דוקא בזה והקב"ה אמר לו: הלא אם תיטיב שאה היינו שתחזור בחשובה ותתקן מעשיך במדה ובהדרגה עד שתגיע למדר' גבוהות ועליונות והוא לא אחז בדרך זו ומזה יצא מה שיצא, היוצא מדברינו שצריך האדם לכלכל את מעשיו בחבונה ובדעת ובחבולות יעשה מלחמה, מלחמת היצר וחייליו והעיקר לזכור "לא להרוס" ו"לא להיאוש" רק ל"אחוז תמיד במדה התשובה" ו"מאן נצח מאן דאחיד מנא קרבא בידיה".

מקומך אל תנח (קהלת י' ד)

"וצריך להיות עקשן גדול בעבודת ה', לבלי להניח את מקומו, דהיינו מעט מקצה עבודתו שהתחיל, אף עם יעבור עליו מה, וכו' כי צריך עקשנות גדול מאד מאד להיות חזק ואמיץ לאחוז עצמו לעמוד על עמדו, אף אם מפילין אותו ח"ו בכל פעם, כי לפעמים יש שמפילין אחד מעבודת ה' כידוע אעפ"כ עליו לעשות את שלו וכו' כי כל אלו הנפילות והירידות והבלבולים וכיוצא בזה צריכים בהכרח לעבור בהם קודם שנכנסין בשערי הקדושה" - (לקוטי מוהר"ן תנינא מח), רבינו הקדוש מאריך הרבה בסימן זה ובמקומות אחרים בדברי חזק ועודד לאדם הנכנס בעבודת ה', שאז נדמה לו תמיד שמרחיקין אותו מלמעלה ואין מניחין אותו כלל להכנס בקדושה, שאל יתיאש ואל יפול ברוחו כשעובר עליו מה... שעובר עליו, הדברים ידועים לכל מי שנחנסה במצב זה ודברי רבינו ממש מחיין ומשיביין את הנפש בבהי' מים קרים על נפש עיפה, דומה עליך, בשעה שאתה מתעמק בדבריו, כאילו עומד הוא ממש לידך מעודרך ומנחמך "והכלל אהובי אחי חזק ואמץ מאד, ואחוז עצמך בכל הכוחות לישראל קיים בעבודתך... ואם אתה רחוק מאד מאד ממנו יתב' ונדמה לך שאתה פוגם בכל שעה ממש נגדו יתב', עכ"ז, כנגד זה חדע, שאיש כזה שהוא מגושם כ"כ, כל חנועה וחנועה שהוא מנתק עצמו מעט מעט מן גשמיותו ופונה להשי"ת היא גדולה ויקרה מאד!". "ואפילו נקודה קטנה מאד שהוא נעחק מגשמיותו אליו יתברך הוא רץ בזה כמה וכמה אלפים פרסאות בעולמות עליונים" כמה רוח ונועם יש כאן בדברים אלו, כמה מן

האבהיות והחבה יחירה חופפים עליך ומקיפים אותך בקריאת השיטין הללו, הפוך והפוך בהם כי הם היינו ואורך ימינו בזה ובבא. והאמת היא כי לכל אדם אפילו לרשע יש חרטה על מעשיו הרעים, ובכל אופן כמעט שלא ימלט מאיזו הרהור תשובה, באיזו שעה שהיא, אלא שמיד הוא נופל ומחיאש. ואפילו לפעמים שהרהור זה אינו מרפה ממנו, ורוצה כבר לשנות את מעשיו, יש לו כל מיני עכובים ומניעות, ובעיקר מניעת השכנים הרעים והחברים הלא טובים הלועגים לו כידוע. ואפילו רצונו חזק ורוצה להוציא את מחשבתו מן הכח אל הפועל אינו יכול עד שיעקור את עצמו לגמרי מאותה הסביבה. משא"כ מי שמתגורר בין אנשים כשרים ויראי השם אדרבה ואדרבה הם עוד יעודדוהו ויחזקוהו ויוכל בנקל לבצע את מחשבותיו הטובות, וכמאמר רבי יוסי בן קסמא "אם אתה נותן לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם איני דר אלא במקום תורה".

מעלת ישראל קדושים

"וישראל-הם בחי' לבא כי ישראל-הם לבא דכל עלמא" (זוהר פנחס רכא ע"ב) גודל מעלת ישראל-קדושים איך לשער ואיך לתאר כי מצד עצמותם ומחמת גודל נשמתם הקדושה והטהורה אינם שייכים לחטא כלל וכלל. כל נפילתם לחטא אינו נמשך אלא מעצבות ומרה שחורה שה"שפחה בישא" רח"ל לוכדת אותם בבחי' שפחה תירש גבירחה" אולם כל זה הוא רק מלמעלה באופן שטחי ואיך לו שום שייכות לחוכן נשמתם הפנימית כלל, כמשל חלקי העפרוריות הנופלות על הנר ורוצים לכבותו וכשמנפחין בו חוזרים ונתקשרים חלקי האש והעפרוריות מתפזרות לכל עבר, "ע"כ צריכין מנהיגי הדור לנשב בבחי' רוחם על כ"א מישראל שהם לבא דעלמא לנפח מהם העפרוריות דהיינו מרה שתורה שנופל עליהם שעי"ז אינו יכול האיש הישראלי שהוא בחי' לב, לזלוק ולבעור להשי"ח, גם יש רשעים שהם בחי' ערב רב וכשהם נופלים על הלב דהיינו על ישראל זה ג"כ בחי' עפרוריות שעל ידי זה אינו יכול לבעור כנ"ל" וכשמנהיגי הדור ממלאים את תפקידם "חוזרין ונחברין חלקי האש שבכ"א מישראל-ונתקשרין ישראל-ונעשין בחי' לב...

מענין התקשרות לצדיק

קכ"א סימנים מקדיש רבי נהן לאות "צדיק" בספרו "לקוטי עצות", "אות" זה הוא הגדול ביותר ב"חבור הקטן הזה מעט הכמות רוב האיכות", גדולתו ונוראתו של הצדיק מתבארת ומחבררת באותה יריעה בכמה וכמה אנפין דמותו הקדושה זוהרת ומאירה בכל מיני גוונים עילאין, אולם במקום גדולתו שם ענוותנותו, במה שהוריד את עצמו לדרי מטה, נשמות נפולות לתקנם ולהאירם לעודם ולהחיותם בכל מיני טעם המשיבות את הנפש, כי זה כלל גדול בדברי רבנו ע"מי שאינו מקושר ומקורב לצדיק אמיתי אזי כל עבודתו הוא רק כמו מי שמעקם עצמו ומחדמה לחברו כקוף בפני אדם, כי אין ממש בעבודה כ"א ע"י הצדיק האמיתי (לקו"ע, צדיק ס' קנא), כי רק הצדיק יודע לכוון השערים ולהעלות כל תפלה ותפלה לשער השייך, כי כל צדיק וצדיק הוא בחי' משה משיח כמ"ש משה שפיר קאמרת וכהיב "עד כי יבא שילה" - דא משה משיח (זהר בראשית) ומשיח כלול מכל התפלות", וזוהי מעלת המתקרבים אליו, כי הצדיק האמיתי מאיר באנשיו הארה כזו שעל ידה מתעוררת הנקודה הפנימית בלב האדם שיכול לעבוד את השי"ת כפי שרשו ובהינתו, מבלי לנסוח להדמות לאחרים ולחקותם, וכבר ידוע מה שאמר פעם ר' נפתלי כהן, מהפקחים שבאנ"ש, דרך צחות "ווען איך גיי מיט יעמינס קאפ האט יענער צווי און איך גארנישט" (כשאני נוהן ראשי חתת ראשו, נוטל הוא פי שנים בראשו, ואני - אפילו אחד אין לי...).

הרחבנו את הדבור על נקודה אחת המונחת ביסוד ההתקרבות לצדיק, אולם מרובים הם העצות והדרכים שמקבלים מהצדיק ואין מספר לטובות ולחסדים שהוא מוריד למכיריו ואפילו למתנכריו. לך לך! נא אחי ושים נא לבך ומעינך לדבריו הקדושים היוצאים ממעין זך וטהור הלא הם כתובים על ספריו הקדושים הנובעים כולם מאותו נחל נצחי בלתי נדלה לעולם "נחל נובע מקור חכמה".

על המחשבות המבלבלות את האדם

כלל גדול נוהן לנו רבינו הקדוש: "כי המחשבה שבמוח הוא כפי המדינה שבאדם, וכפי המדה שהאדם אוהז בה, כן חולפין ועוברין עליו המחשבות

שכמוח", (לקוטי מוהר"ן א' סימן כס בסופו).

כי זה ידוע שרבות מחשבות בלב איש, ובנקל יוכל להמשך אחריהם ולסוד מדרך הישרה, במיוחד מרובים הם בלבולי האמונה הפטרידים אח האדם, כי הבע"ד רוצה להכניס ספיקות באמונה הקדושה בלבו של איש הישרא-לי כדי לנתקו משרשו ולהורידו לשאול חתיות רח"ל, ודרכו של הבע"ד לסדר את טענותיו עד שנדמה לו לאדם כי "מהויבות השכל הן", ואמנם כשהמדובר בענינים שיכולים להשוות עם תאוותיו של האדם, אזי אינו רואה כבר שום סתירה והכל נעשה פחאום למישור, כי הנגיעה העצמית מכסה על השכל המדומה כנ"ל.

רבינו מזהיר אותנו "לא להכנס עם פחוייך בטוען ונטען" לבל נפול ברשח היצר ולא נלכד בחכתו אף הוא מגלה לנו את המקור של המחשבות הרעות האלו הנובעות מהמדות רעות והתאוות המגוננות כפי שהאדם שקוע בהן, רבי נתן מרחיב את הדבור על כך ומבאר דרך אגב את האגדה המפליאה של ה"סבא דבי אתונא" (בכורות ח'), הקיסר שאל לר' יהושע בן חנני': "נחש לכמה מעבר ומוליד" - נחש - "היינו חכמות היצוניות שהם מזוהמת הנחש כ"ש" "והנחש הי' ערום" - לכמה מעבר ומוליד - פי' מהיכן נמשך העבור והלידה של חכמותיהם - א"ל לשבעה שנים - זה בחי' השבעה מדות שהם בחי' שבעה שנים, כי יש בחי' שבע שנים טובות שהם בחי' ז' מדות טובות ויש שבע שנים רעות, שהם בחי' שבע הפרות הרעות, שהם ז' מדות רעות, שהם כלל כל התאוות והמדות, והשיב לו ר' יב"ח שכל חכמותיהם נמשך רק מהשבע מדות שהם משוקעים בכל התאוות והמדות רעות וכו' ושאל לו - "והא סבא דבי אתונא ארבעה ואוליד לתלה" - היינו שהם אומרים שכל חכמותיהם נולד רק ע"י הדעת שכלול משלש ראשונות (היינו חב"ד), לא ע"י תאוות ומדות רעות, כי הם אומרים שבאים על חכמתם רק ע"י חקירת השכל, השיב לו ריב"ח - "הנהו מעוברין הוו מעיקרא ארבעה שנין" - היינו שבאמת כשחוקרין ובאין על חכמתם נדמה שהוא מחמת חיוב השכל אבל הכל נמשך מחמת התאוות ומדות רעות שהם מלאים ומעוברים מהם מקודם, רבי נתן ממשיך להסביר את הספור עפ"י היסודות של רבינו בלקוטי מוהר"ן ואנו רק

הנוגע לעניינינו העתקנו כאן, כללו של דבר שיש להתרחק מהמחשבות והחכמות האלו הרחק כמסחוי קשת ולהתגבר מאד בתורה ותפלה שזה בחי' הספינה שרק בה אפשר להנצל מהים הסוער של המדות וההאווה הרעות כמבואר שם, ולזכות לזה צריך להתקשר ולהתקרב אל "החכמים הקדושים שהם יודעים לדרוש ולפרש לנו את התורה ורק הם יודעים להציל הנפשות המתקרבים אליהם ממצולות הים ע"י שמכניסים אותם להוך ספינותיהט הקדושות והחזקות שהט התורות הנפלאות שמגלים לנו", כן יזכנו ה' לקיים את כל דבריהט בפשיטות ובחמימות אמך ואמן.

ההסתרה שבתוך הסתרה

חז"ל אומרים: "אם יאמר לך אדם היכן אלקיך תאמר לו בכרך גדול של רומי" (ירושלמי תענית פ"א) "שגם שם שמלאים גלולים וע"ז גם שם מוסחר הוא יחברך" (ליקוטי מוה"רן תנינא י"ב). רבינו הקדוש מוסיף לבאר ענין זה באריכות: "כי מלא כל הארץ כבודו, ואפי' בעבירות ודברים רעים ח"ו ששם אין כבודו ית', בבחי' וכבודי לאחר לא אתן (ישעי' מ"ב) שיש גבול להכבוד שלא יתפשט לשם וגו' גם הם מקבלים חיות ממנו יתב' ואפילו מקומות המטונפים או בהי ע"ז צריכין ג"כ לקבל חיות ממנו יחברך, אך דע כי הם מקבלים מבחי' מאמר סתום שהוא בראשית מאמר סתום", רבינו ממשיך לבאר ענין זה שהוא נשגב מאד מבינתנו ומסיים: "ודבר זה אי אפשר להביך, ואסור להרהר בזה כלל" אולם לא בכדי ח"ו גלה לנו כל זה כי יש בזה חזק גדול ועודד נפלא לכל אדם וכדברי רבינו: וע"כ כשאדם נופל ח"ו לבחי' מקומות המטונפים, ונופל לספקות והרהורים ובלבולים גדולים ואזי מתחיל להסתכל ע"ע ורואה שרחוק מאד מכבודו ית' ושואל ומבקש אי' מקום כבודו... מאחר שנפל למקומות כאלו ר"ל, וזה עיקר תיקונו ועליחו בבחי' ירידה תכלית עלי-ה... כי "אי' מקום כבודו" זה בחי' הכבוד עליון של המאמר העליון, דהיינו המאמר סתום, בראשית כנ"ל. ולסכוכ: "נמצא כשנבקש ומחפש אי' מקום כבודו בזה בעצמו הוא חוזר אל הכבוד העליון... ובה חוזר ומדבק עצמו לשם ומחי' את נפילתו ועולה בהכלית העליו'.

אותו רעיון כמעט, בשנוי גוון ובהוספת יסודות חדשים, מעלה רבינו בתורה הידועה "וביום הבכורים": רבינו מבחיך בין שני סוגי הסתרות,

השני"ה נסתר מהאדם. א) הסתרה אחת. ב) הסתרה בתוך הסתרה, הסתרה אחת - היינו שע"י העבירות הוא מהפך דברי אלקים חיים ועושה צירופים אחרים בתורה, עד שנעשה מאיסור היתר ("למשל אם עבר על דיבור של הלאו: לא יהי' לך אזי מחריב הצירוף הטוב של הדיבור ובונה צירוף רע") נמצא שאפילו בתוך העבירות מלובש שם חיות השני"ת דהיינו אותיות התורה רק שהוא בהעלם.

"הסתרה שבתוך הסתרה" - היינו שההסתרה בעצמה נסתרת, שאינו יודע כלל שהשני"ת נסתר ממנו "שאינו יודע כלל שנהפך אצלו האיסור להיתר, רק כל הדברים הרעים דומים לו למישור גמור וכאילו אין איסור כלל ח"ו, ובאמת - מוסיף רבינו - גם בהסתרה שבתוך הסתרה מלובש השני"ת, דהיינו אותיות התורה כי בלעדו אין חיות לשום דבר שבעולם ובלא חיותו אין שום קיום לשום דבר בעולם.

אולם השאלה העיקרית היא, כיצד זוכים לגלות את השני"ת גם בתוך הערפל הזה, בהסתרה שבתוך הסתרה? זה נעשה - אומר רבינו - ע"י שממשיך אריכות ימים לתוך המלכות שהוא בחי' דעת, מהו - אם כן - ענין המלכות? וכיצד ממשיכים אריכות ימים לתוכה?

ענין המלכות היא בפשטות "כי יש בכל אחד מישראל בחי' מלכות, וכל אחד לפי בחינתו כן יש לו בחי' מלכות, יש שהוא שורר בביתו, ויש שהוא מושל ביותר, וכן יש שהוא מושל על כל העולם... בבחי' שרי אלפים ושרי מאות וכו'. בחי' זו היא לא רק באיתגליא אלא גם באיתכסיא "כי גם יש לכ"א לפי בחינתו בחי' מלכות שבאיתכסיא, דהיינו שאף שבאיתגליא נראה שאין לו שום ממשלה על אלו האנשים, עך כל זה באיתכסיא ובהעלם גדול הוא מושל על אלו האנשים, כי נשמתם הם חתתיו ונכנעים תחתיו".

וצריך כ"א ליזהר ביותר לבלי להשתמש עם המלכות והממשלה שיש לו להנאתו ולצרכו כ"א לעבודה השני"ת לבד דהיינו להזהיר ולהוכיח את כל הנכנעים תחתיו להשיבם אל ה', וכשאנו נזהר להוכיחם הוא נענש עליהם ונחקצרין ימיו ח"ו ועליו נאמר אוי לרבנות שמקברת את בעליה (פסחים - פ"ז) אבל כשמוכיחם ומזהירם בעבודה השם הוא ממשיך חיים ואריכות ימים לתוך המלכות.

אולם להוכיח כראוי אפשר רק ע"י עסק התורה שע"י כך יכולים להוכיח אפילו לרחוקים מהשי"ח מאד, כי דווקא באוהם המקומות הנמוכים מאד שם דייקא מלובש חיות גבוה מאד בחי' סתרי תורה, ומכאן עודד וחזוק גדול אפילו אם נפל לאן שנפל, וכמו שרבינו אומר באותו ענין: "ע"כ מי שנפל מאד צריך לידע ששם במקומו דייקא יכול להתקרב אל השי"ח ביותר, כי שם דייקא נעלם חיות גבוה מאד, וכשיזכה לשוב להשי"ח תתגלה ע"י תורה גבוהה דהיינו סתרי תורה. כללו של דבר, כל אדם בכל מקום שהוא יכול לעשות שם תקונים נפלאים כשעומד בנסיון שלו, שלא יניה לטעות את עצמו כלל ויעסוק בעבודת השי"ח בין בעלי' בין בירידה, כי כל אחד הוא עולם ותחום בפני עצמו ורק הוא בעצמו יכול לגלות את האלוקות המסתתרת במקום שהוא נמצא שם.

וכאן יש מקום להביא מה שמבואר בספרי חסידים ע"פ הספור מחז"ל (שבת ל"א) באותו גר שבא לפני שמאי להתגייר ע"מ שילמדו כל התורה כולה על רגל אחת, היינו שרצה להתגייר ע"מ שיעמוד על מדרגה גבוהה אחת בלי ירידות כלל, ושמאי דחפו באמת הבנין. היינו שהשיב לו שבנינו של עולם כך הוא שבהכרח יש עליות וירידות ואין יכולים לעמוד כל הזמן במדרגה אחת, וכשבא להלל השיבו אותו הדבר אלא שהסביר לו בנחת כי העליות והירידות הם לצורך תיקון הבריאה כי הלא האדם צריך לעשות חיקונים גם להנצוצות דקדושה שנפלו לתוך הקליפות וע"י שאדם נופל ח"ו אם מתגבר שם עושה חיקונים בבריאה. וזה שהשיבו: דעלך סני לחברך לא תעביד, שזה ענין ואהבת לרעך כמוך, היינו שאתה מוכרח לתקן לא רק אותך אלא גם את חלקי הקדושה הנפולים מאחריים להעלותם עמך בעת שאתה ממליך הקב"ה במקום אשר אחת נמצא שם.

ערך ועבד

יצחק שבתאי בן דינה הכהן

מכתבי חברים

ב"ה, אור ליום י"ד אדר פורים דפרזים תשכ"ט פעה"ק ירושלים ת"ו בכ"א.
אל כבוד ידיד נפשי ולבבי הביבי יקירי הרה"ח ר' יצחק אייזיק זילברמן

שליט"א. עם כל אשר לו ה' עליהם יחיו ויחננו על רוב שלום.

...ממכתבך בוקע עומק דברי אמה שלב בצירוף גם המרירות מה שבעל האמה מרגיש, אני מעריך מאד ואני מקשר א"ע עם הנקודה האמתית שבך שלא נכנעת להשקר המדומה בעולם ההבל והשקר הזה, אולם אני משמיס ואינני גורם לגמרי את צד המרירות, ועוד כמה תוצאות והפסדים ח"ו שיכול האמה לגרום. שמעתי מר"מ אחד שלמדתי אצלו תורה ואמר לי פירוש על החז"ל בבראשית רבה ס' ח' בשעה שבא הקב"ה לברוא את אדם הראשון נעשו מלאכי השרת כיתה כיתה, חסד אומר יברא, ואמת אומר אל יברא, שכולה שקרים מה עשה הקב"ה נטל את האמת והשליכו ארצה, ופירש לי הר"מ הנ"ל שליט"א שאמת כזה שרוצה לגרום חורבן והפסד ח"ו, אז צריכים להשמיס את האמה כי צריכים להשתמש עם האמת לתיקון ולא לקלקול.

מובא בכתבי האר"י ז"ל שאחר חטא אדם הראשון נחערבב מאד הרע בהטוב והטוב בהרע, וכן מובא בכמה ספרים, וכן הרבה לדבר מזה מוהרנ"ח זי"ע בליקוטי הלכות, ושהתיקון לזה נעשה ע"י קיום התורה והמצוות וגם אז צריכים להכניע את הפניות והגיאות לברר את הרע מהטוב, וכן ע"י משא ומתן, אכילה ושתי' ושינה כשמכוונים בזה למלכות דקדושה מוציאים את הטוב מהרע ומעלין את הטוב לשרשו בקדושה, וע' בלק"מ סי' ל"ז ויש הרבה עד אין ערוך.

הגילוי הנפלא של מאמר אזמרה בלקו"מ סי' רפ"ב בטח ידוע לך. הכרתי איש שהי' כמו שאומרים העולם "לעבעדיקער שלהן ערוך", ובפרט על סי' זה של אזמרה ה"ה הקוה"ט ר' אפרים"ל זצ"ל זי"ע שפעם עמדתי לפניו בהשטיבלאך של בית ישראל, ושמע איש אחד צועק מנחה, מנחה, ואח"כ כשנעשה מנין נחידע שהאיש הזה כבר התפלל מנחה ושאלו אותה א"כ למה צעקת מנחה, והשיב כי רצה שיהי' עוד מנין של מנחה, והרגיש את זה ר' אפרים"ל ז"ל ושמה בזה כ"כ ובמקום שעמד משם התקשר ר' אפרים"ל עם הטוב שביהודי הזה באהבה גמורה, וכן ראו בו בר' אפרים"ל ז"ל את הפירוש הנכון על התור' אזמרה, איך שהאיר על עבר פניו כל נקודה טובה מישראל ובפרט כאמונתו בסגולה אנשי הצדיק שמזה ראה ברכה בקול רס, ומזה עבודת חצות, ומזה

טוב עין, ומזה שמחה, ומזה דקדוקי מצוה, ומזה התקשרות ואמונה בהצדיק ולא הי' הרע שבחבירו מסתיר ממנו את טוב הגנוז בו, כי מה לו להרע, ועט הרע אף שזה אמת האם הוא בעל הבית של הג"ע או של גהיננום, הרעיון הזה צריכים להכניס בחוך בחורי חמד מאנ"ש ובזה"ל, אז דו וועסט קוקן רע וועסטו האבין רע, און אז דו וועסט קוקן טוב וועסטו האבין טוב, וזה לדעתי דרך נכונה של תיקון וביורור המובא הרבה בלק"ה, וכמה פעמים כשאני מתבונן בחוך אנ"ש שהרע לא יסתיר ממני את טובם אני רואה שיכולים לרכוש רבי שלם ממש, מזה שמירת עינים, מזה טוב עין, מזה שמחה, מזה אמונה בהצדיק, מזה חמימות בקיום עצה של הצדיק, והעיקר, שאז מאיר ומבהיק הטוב תלוי בזה להשמיט את הרע שהאמת מראה, וזהו הפירוש הנכון של התורה אזמרה למעשה ועי"ז ברור שמעלין את חבירו לטוב ולזכות. אתרמי שפעם דברתי מענין זה וענה לי אחד מזקני אנ"ש שרעיון זה הקדים לו ר' יצחק ברייטער זצ"ל בעה הטהלת התקרבותו לסוד ננמ"ח זיע"א, וראיתי בספר לשון חסידים מאחד מתלמידי המגיד או מתלמידי הבעש"ט הק', שקבל מאבותיו שמשיח צדקינו כשיבא ידין כ"כ את ישראל לכף זכות עד שעי"ז יעורר את ישראל להשי"ת עד שכולם יתהפכו לטוב גמור אבל איך יכולים לדון לכף זכות אם יש מחלוקת בישראל, לכן יבא מקודם אליהו זכור לטוב ויעשה שלום, ועי"ז יוכל אח"כ משיח צדקנו לדון את העולם לכף זכות, בבחי' הנאמר במאמר אזמרה שעי"ז יגביר את הטוב כ"כ עד שיתבטל הרע לגמרי וע"פ זה הרעיון יכולים לפרש למה גילו לנו חז"ל שבעקבתא דמשיחא יהי' קטגורי' בתלמידי חכמים, וכך שלא יהי' הלכה ברורה במקום אחד, כדי שנדע לחפש את הטוב לא במקום אחד, כי אם מכל אחד את הטוב שלו, ולא להתעמק בהקטגורי' כ"א לראות לתקן את עצמינו לברר את הטוב מכל המקומות ושקטגורי' לא תסתיר מאהנו את הטוב שבכל אחד.

יה"ר שנראה הרבה נחת מכל יוצאי חלצינו ולבשר ולהנשר באך נחת

וטובה וישועות ושמחות ולהתראות בלבבות שמחות.
הדורש שלומך וטובתך והצלחתך בלב ונפש חפצה,
יעקב מאיר בן חי' דינה שכטער

ב"ה. יום א' ד' ניסן חדש האביב השכ"ס פעה"ק ירושלים ת"ו.
ליד"נ היקר רוח ואיש תבונה טוב עין והוא יבורך כש"ת הר"ר יצחק
איזיק זילבערמאן שליט"א עם כל אשר אחו ה' עמהם לעולם יחיו
ויתענגו על רוב שלום.

חידושיך הבנויים על אדני פז אמיחים הם וראויים לאומרם ולחוקקם
וסלסלה ותרוממך כחיב (משלי ד') וישמע חכם ויוסיף לקח על חידושיך
הנעימים ומה שיש להוסיף קשרת ניסן לבחי' מחשבה הלא הפסוק קדש לי
כל בכור שהבאת הנה "קדש" הוא בחי' ראשית כמ"ש בירמי' ב' קודש ישראל
לה' ראשית תבואתה ועיין סי' פ' לקו"מ וכן בסי' מ"ט וכשמקדש את מחשבתו
ולית קדושא פחות מעשרה והיא בחי' יו"ד (ויו"ד הוא בחי' מחשבה כידוע)
ע"ש, ואם נעיין יתכן שהפרשה הזו קדש לי כל בכור נאמרה בניסן, וכן על
ניסן פסוק מפורש הוא החדש הזה לכם "ראש" חדשים בחי' מחשבה, ובגמרא
יש מחלוקת אם בתשרי נברא העולם או בניסן, מחלוקת רבי יהושע ורבי
אליעזר ואנו מונים לסדר העולם מהשרי ושמעתי מה"ח אחד חבירי ואולי גם
ראיתי שבסוד המחשבה נברא העולם בניסן ובמעשה בחשרי. ואלו ואלו דברי
אלקים היים, וישראל עלו במחשבה תחילה לכן מתאים מאד מה שכתבת הר"ח
אבי"ב אֶנְחֵנו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכוֹרִים, ועיין לקו"מ סי' י"ד סעיף ח' והוינא
שי"ן פרסה ע"ש, כמוצא שלל רב הוא הר"ח והס"ח שאמרת על הפסוק הזה,
ואחר שראיתי מכתבך נזכרתי מחז"ל על ר' יהושע בן לוי שהלך עם תלמידיו
ועברו מקום שהי' מונח נבילה ואמרו כמה מסרת נבילה זו וענה ריב"ל
כמה שיניה לבנוח, חפשי את המאמר ולא מצאתי ואולי זה מעשה בחסיד אחד
באיזה מקום, ועכ"פ העובדה הזו מתאמת בעומק להיסוד הנפלא שגילה אדמו"ר
ז"ל בסי' רפ"ב אזמרה, לחפש הטוב מהרע כי מה להם עם הסרתו, הורה להם
החסיד בדברי חכמים וחידותם ולא לחנם הזהיר רביז"ל במיוחד על סי' זה
של אזמרה לילך עם זה חמיד למי שלא רוצה לאבד את עולמו ח"ו, עיין שם.

ועל סי' זה אמר מוהרנ"ה ז"ל לר' נחמן טולטשינער זצ"ל ביי דיר איז דאס האלט ביי מיר איז דאס שפאגל ניין, וראה עד היכך הי' לו כח התחדשות בגלויי אדמו"ר הק' זי"ע ועכ"י דברים שהוא שמען והוא כתבן והוא הדפיסקן והוא חזרן לעצמו ושנאן לעצמו ולרביס וכך חיים חדשים הי עם דברי רבה"ק רבנו של עולם חדש ימינו בחיים טובים נעימים ואמתיים כאלו ומאותן המטעמים יטעימנו ומטוב טעם ודעה ילמדנו ומאור הגנוז יאיר עינינו וכימי צאחנו מארץ מצרים יראנו נפלאות בכלל ובפרט ובפרטי פרטיות וחג כשר ושמח והשי"ת ימלא כל אשר בקרב לבבך לטובה ולברכה, ובן לי ולכל ישראל, ויחיש פדות לעמו בהרמח קרן מלכותו על כל העולם, ובביאת ינון במהרה דידן אמן.

יעקב מאיר שכטר
בן חי' דינה.

ב"ה, אור ליום ג' במדבר כ"ה אייר תשכ"ט, פה עיר קדשנו ותפארתנו ירושלים ת"ו בב"א.

לכבוד ידיד נפשי באמת הדבוק באמונתו בשורש חיותינו הננמ"ח זיע"א, ה"ד כמ"ר הר' יצחק אייזיק זילברמן הי"ו.

אחדשה"ט, באהבה רבה.

לשמחת לבבי קבלתי היום מכתבך הנעים ונהנתי מאד מהפרפראות שערכה לפני, בחחלת מכתבך הזכרת מענין רשב"י זיע"א, ואכתוב לך מה שמצאתי רשום אצלי כי מובא בספרים הק' כי התיבות מ"לך ר' ופא נ'אמן ו'רחמן, ר"ת מרוך, לרמז שבזכות רשב"י השוכן במרוך נזכה לרפואה כללית ופרטית ויש להוסיף ע"ז, כי ידוע וכן איתא בתק"ז שהעשרה שבחים שבברכת יוצר בשחרית בחפלת לאל ברוך נעימות יהנו וכו' שמתחיל, מרום וקדוש, פועל גבורות וכו', הם כנגד העשר ספירות לפי הסדר, ונמצא לפ"ז שהשבח "בורא רפואות" הוא כנגד "הוד" מדת רשב"י, עוד מצאתי דבר נפלא כי התיבות "ארכה ומרפא" (כך כתוב בירמיה ארכה חסר וא"ו) עולה מכיוון כמספר "שמעו"ן ב"ן יוחאי" (וג"כ כמספר "נחמ"ן ב"ן שמח"ה" כידוע) זי"ל כי ענין הרפואה רמוז בתיקון הרגלין כמ"ש אם יקום והתהלך, כי כשהאדם

עומד על רגליו זה מורה שהוא בריא, וכמ"ש בש"ס יהיב לי' ידי' ואוקמי' היינו שהקים אותו על רגליו ההיפך מהחולה שנופל על ערש דוי רח"ל, וזהו נצח והוד תריץ שיקץ - ומה שרמזה במכתבך במאמר זה שכדאים העיר והנחל לסמיך עליהם בשעה הדחק, יש להוסיף כי הם נקראין תדין סמכי דקשוס כידוע. כי הם הרגלין שכל הגוף נסמך עליהם, כמ"כ כל קומת העולמות ובפרט העוה"ז נסמך עליהם - ומה שהסמכת לזה מאמר חז"ל וה' עמו שהלכה כמותו וכו' הנה גם זה רומז על תיקון הרגלין שהם כלי ההליכה בחי' א"ת הליכות אלא הלכות. ועי' בלק"ת סי' ב' בענין תידה הלכה שמביא שם מאמר הנ"ל וה' עמו וכו' ומכו' שם אח"כ שזה בחי' תיקון הרגלין ועי"ש, וידוע מה שאמר רביז"ל ע"ע מאחז"ל הלכתא כנחמני, וידוע דברי הגר"א ברנדז"ל שהתיבות וה' עמ"ו"ג גימ' נחמ"ן שם אדמו"ר ז"ל שהלכה כמותו - מש"כ לי בענין הכ' השיבה לי וגו' שרומז בענין מציאת הב"מ ע"י הצדיק בחי' משה, י"ל שזהו המשך הכ' אלמדה פושעים דרכיך וחטאים אליך ישובו שזהו עצמו בחי' מציאת הב"מ וכמו שאמר אדמו"ר ז"ל בעת שהתחיל לספר המעשה בדרך ספרתי מעשה שכל מי ששמעה הי' לו הרהור השובה שזהו עצמו ענין שיבת הב"מ - כלל ישראל - להמלך מלכו של עולם, וזהו "בדרך" דייקא היינו ע"י הנסיעות וטלטולי הדרכים שהשל"מ מסבב בהם, וזהו אלמדה פושעים - "דרכיך" דייקא, ומה שהבאת רמז שכ"ז ע"י הצדיק בחי' משה, כן מבואר ג"כ מצרופי דברי אדמו"ר ז"ל בכמה מקומות. דהנה מכו' מכ"מ שענין מציאת האבידות הוא בעיקר בחדש אלול, וי"ל שזהו הענין שאמר השי"ת למשה בחטא העגל - שעז"ז נאבדה הב"מ - שזהו בעצמו בחי' שבירת הלוחות התבוננות התורה המבו' בסי' ס' שזה בחי' הב"מ כמבו' בהק' הספמ"ע, - אמר לו אז השי"ת "לך רד" היינו שיתרחק מהמלך לילך ולסבב בדרכים ובמזבורות למצא ולהחזיר את הב"מ ועי' בדברי אדמו"ר ז"ל בלק"ת סי' פ"ב שבארבעים יום שמר"ח אלול עד יוהכ"פ שעלה לרצות על הטא העגל אז המשיך הדרך של "כולו סג יחדיו" שמשו קשר עצמו אפי' להפחות שבישראל וכו' כי יש בחי' אלקות אפי' בדיוטא התחתונה וכו' עי"ש, שכ"ז הוא בחי' אבידה הב"מ, והצדיק בחי' משה מוריד א"ע לשט ומעלה אותם להשי"ת, וזה יהי'

כל עסקו של משיח צדקינו שהוא יגמור כל הענין בשלימות למצא את הב"מ בהר הזהב וכו' שרומז למה שרומז ויחזיר וישיב אותה להמלך מלכו של עולם שזה בחי' מה' שיחזיר כל העולם בחשובה לקרא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד, וזהו עד כי יבא שילה דא משה משיח ועל ידו ישיב לנו ה' ששון ישענו אכ"ר בב"א. - במכתבך הזכרת השיחה מאדמו"ר ז"ל שגם בתמימות אסור להיות שוטה, נזכרתי שעלה על דעתי מכבר, שזהו מה דאיחא בחז"ל בענין שמואל הנביא שאמו חנה כשבקשה מהשי"ת שיהי' לה בן התפללה שיהי' לא חכם ולא טפש, היינו "לא חכם" היינו שיתנהג בפשיטות ובתמימות בלי חכמות אבל בכ"ז "לא יהי' טפש" ה"ו כי גם בהמימות אסור להיות שוטה, יה"ר שתצליח בכל דרכיך ברו"ג בהצלחה אמיתית ונצחית - לא עלתה בידי לכתוב לך מה שיעדתי במכתב הקודם ועוד חזון למועד, הי' ברכה ממני ידיך דוש"ת באה"ר שמואל משה קרמר.

ב"ה. יום ד' לסדר בהעלותך אח הנרות י"א לה' סיון תשכ"ט, פעקו"ת ירושת"ו בב"א.

חיים ושלום וברכה וכס"ס יחולו על ראש אהובי יד"נ הנצמד בקירות לבבי עץ שתול על פלגי מי הנחל הנובע ממקור החכמה אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זיע"א ה"ה כמר יצחק אייזיק זילברמן נ"י.

מכתבו הרצוף חדושים ורמזים נחמדים הגיעני והנאני, כה יתן ה' וכה יוסיף להאיר עיניו לראות נפלאות מתוה"ק ע"ד האמת ולהטיב מסובו לאחרים מתוך הרחבה הדעת בלי שום מחסור ברו"ג.

בענין הרמז בהכ"א אני ה' השוכן אתם בתוך טומאתם שהר"ת גי' טוב, אשר בכ"א מישראל אף הנמצא בתוך הטומאה נמצא בו בודאי נקודה טובה, יתבאר ביותר עפ"ד מוהרנ"ת ז"ל בלק"ה או"ה השכמת הבוקר ה"א שהנקודה טובה הנמצאת בכ"א היא בחי' אלקות ע"ש באריכות, והנה זה בא הרמז בכתוב הנ"ל אני ה' השוכן אתם וגו' שלפי פשוטו הכוונה על אלקותו ית' השוכן אתנו אף בחוץ טומאותינו וכן אצל כ"א בפרטיות שהוא עצמו בחי' הנקודה טובה שבכ"א הנרמז בר"ת כנ"ל.

במכתבך הנעים הזכרה מאחז"ל לענין המן שנבלע ברמ"ח אברים, אגב

קריאתי בדבריך נתעורר לי שיש להסמיך כ"ז לדברי אדמו"ר ז"ל בלק"ת סי' כ"ו (שהזכרת במכתבך הראשון) בענין הדעת של משה שנחלבש ברמ"ח אברים של כ"א מישראל ע"ש, ועי' בס"י נ"ח בענין הכ' ויאמר משה אליהם הוא הלהם הוא דייקא היינו משה שבזכותו אכלו המן, ובס"י נ"ו מבו' שהמן הוא בחי' דעת והיינו הדעת של משה שנבלע ונחלבש ברמ"ח אברים.

והנה מבו"ש שבז' תלוי הזכרוך דק' ע"ש, וזה מתאים עם מה שהבאת במכתבך מס' ילקוט חדש בענין הלוחות שהי' רי"ו טפהים ועם ל"ב נחיבות הרי רמ"ח שבבירתן נתהווה השכחה והבן,

ובאותו ענין אכתוב לך בעזה"י מה שיעדתי במכתבי הראשון, כי הנה מבו' מצירוף ב' המאמרים שבלק"ת סי' כ"ו וסי' ע"ב, שהשפלות שהוא הדעת של משה רבי' ע"ה נחלבש ברמ"ח אברים שבכ"א מישראל ומזה נמשך התחדשות המוחין והראשות והגדולה לכ"א לפי בחינתו, וכך נמשך מזה בחי' הזכרוך, והנה יש לצרף לזה עוד מאמר אחד מלק"א סי' ע' שמבו"ש שמשו רבע"ה ע"י מדריגת שפלותו שהי' בבחי' עפר זכה להקים את המשכן שהוא בחי' עפר ועי"ז מחלק גדולה וכבוד לכ"א לפי בחינתו וכך התחדשות הכבוד והגדולה של כ"א נמשך מהקמת המשכן שע"י הצדיק בחי' משה, כי הגדולה תלוי בשפלות בבחי' במקום שאתה מוצא גדולתו שם וכו', וע"ש שע"כ הי' הקמת המשכן בר"ה ניסן דייקא כי זה בחי' ראש חדש שע"ז נתחדשו הראשים כנ"ל, וזה בחי' ראש חודש ניסן ר"ה למלכים, כי אז הי' הקמת המשכן שמשם נמשך הכבוד של מלכים של כל הממונים והראשים ע"ש כ"ז היטב, והנה בדברי רבינו ז"ל אינו מבואר לכאורה רק ענין "ראש חודש" אבל למה בניסן דייקא אבל הענין מבואר מאליו כי ידוע שכל הראשי חדשים מקבלין הארתם מר"ח ניסן כי הוא אב י"ב חדשים כמ"ש החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה וזהו ממש אותה הבחינה המבו' בפנים שהמנהיג הכולל בחי' משה מאיר הראשות בכל הראשים והמנהיגים, עכ"פ מבו' שכל הבחינות הנ"ל היינו התלבשות הדעת והשפלות של משה ברמ"ח אברים של כ"א, והתחדשות המוחין והמשכת הזכרוך שנמשך מזה כ"ז נעשה ביותר בר"ח ניסן שאז הקמת המשכן ומשם נמשך הענין ג"כ בכל ראש חדש שהוא בחי' התחדשות הראשות

והמוחיך והזכרון, ועתה בא וראה איך שכ"ז נרמז בכחוב הנ"ל החדש הז' כ"ב ראש חדשים ס"ת מש"ה, ולכן נרמז בס"ת דייקא כי כ"ז תלוי בשפלות של משה שהוא בחי' עקב וסוף, והשפלות הזה נתלבש ברמ"ח אברים של כ"א וזהו נרמז בר"ת החדש הזה לכם ראש חדשים, גימ' רמ"ח והבן.

והנה כפי הידוע ששורש הזכרון דק' נמשך מהלוחות כי בשבירתן נתהווה השכחה, וע"כ הי' בהם מספר רמ"ח כנ"ל, והנה לפי הנ"ל נמשך הזכרון מבחי' הקמת המשכן ובזה תראה נפלאות בפרשת השבוע בחלק רביעי השייך להיום הזה, וביום הקים את המשכן וגו' המשכן לאהל העדת פרש"י המשכן העשוי להיות אהל ללוחות העדות. נמצא מזה שכל המשכן נק' ע"ש הלוחות כי באמת כל קדושת המשכן נמשך מהלוחות שהי' בנקודת קדש הקדשים שמשם נמשכו כל הקדושות של המשכן וביהמ"ק, שזה בחי' קדושת השפלות והדעת של משה רביע"ה ובחי' הזכרון דק' הנמשך מזה.

והמבו' מזה שסגולת הזכרון הוא ביותר בר"ח ניסן וגם נמשך איזה בחינה מזה בכל ר"ח כ"א כפי קבלתו מר"ח ניסן, והנה ראיתי בס' מדרש תלפיות בערך זכירה שמביא כמה סגולות לזכרון, ובא' מהם מבו' שסגולתו בחדש ניסן דייקא ובשנים מבו"ש שסגולתם בר"ח עיי"ש והבן.

והנה כפי המבו' בלק"ח סי' כ"ו שע"י שהיית הייך נפגם כל הנ"ל, יתנוצץ לנו מרחוק ענין נדב ואביהו שנסתלקו ביום הקמת המשכן בר"ח ניסן שמבו' בדברי חז"ל שחטאם הי' שנכנסו שתויי יין, ולע"ע אשים לפי מהסוּם בענין זה.

ועתה כתר לי זער ואחורך בענין זה פלאי פלאות, במסכת שבח דף קמ"ז ע"ב מובא סיפור נפלא שר"א בן ערך נזדמן למקום שהי' שם יין משובח, ונמשך אחר הייך עד ששכח תלמודו וכאשר חזר משם ורצה לקרות בספר בפסוק החדש הזה לכם קרא החרש הי' לבם, ובקשו חכמים רחמים עליו, וחזר תלמודו ע"כ, והנה עפ"ד רבינו ז"ל הנ"ל בצירוף כל הג' מאמרים הנ"ל אותיות בולטות ומצטרפות בספור הנ"ל ענין השכחה שבאה עליו בסבת הייך, וענין שטעה דייקא במקרא החדש הזה לכם, ואתה הבן.

(והנה באמת עצם הענין הוא פלא מאד ואיך יעלה על הדעת על חנא

קדוש שיהי' נמשך ח"ו אחר היין ותענוגי העולם, ובפרט ראב"ע שמסופר עליו בחגיגה י"ד ב', שהי' דורש במעשה מרכבה לפני ריב"ז רבו וירדה אש מן השמים והקיפם ומאה"ש מקפצים לפניהם כבני חופה שמחים לפני חתן וכו' וע"ש שמסיים עמד ריב"ז ונשקו על ראשו ואמר אשריך אברהם אבינו שראב"ע יצא מחלצריך ובאבות דר"נ קרא לו ריב"ז נחל שוטף מעיך המתגבר ובפ"ב אבות אם יהיו כל ת"ח בכף ור"א בן הורקנוס עמהם וראב"ע בכף שני' מכריע את כולם, ובודאי יש בסיפור הנ"ל דברים נעלמים ורזין נסחרים וכבר מבו' אצלי קצת ביאור בזה ואכ"מ לזה).

ולחבת הדברים אעתיק לפניך דברים נפלאים הבוקעים את המוח מהמקובל הנפלא מהר"ש מאוסטרופליא ז"ל על הספור הנ"ל, וזהו בקצור, דאיתא בס' ציוני שיש קליפה אהת נקראת רי"ב ועמה תר"ה חיילות ופעולתה שמשכת התורה והשם כד"ת הכתוב על מצחו של משיח בן דוד מבטל כל זה, והנה ראב"ע ע"י השכחה עשה מן ד' של החדש ר', ומן ז' של הזה י' ומן כ' של לכם עשה ב', הרי אותיות רי"ב רמז שמויק רי"ב גרם זה, החר"ש הי"ה לב"ם גימ' תר"ה. לרמוז על חיילות שלו שהם תר"ה, החד"ש הז"ה לב"ם גימ' כד"ת, שלא הניח לקרות החדש הזה לכם שעולה כד"ת לפי שזה השם מתזיר ומזכיר הלימוד ואמר שכתוב על מצחו של משיח בן דוד ולא סתם על מצחו של משיח, כי משיח בן דוד גימ' כד"ת ע"כ.

והנה לפי דבריו מבו' ג"כ סוד הכתוב החדש הזה לכם שמספרו כד"ת שם הזכרון, אמנם עדיין אינו מבו' למה דייקא תיבות "החדש הזה לכם" ואיזה שייכות יש לזכרון לענין הכתוב הזה, אבל בצירוף הנ"ל מדברי אדמו"ר מבו' הכל באר היטב והכל עולה בקנה אחד.

ויש להוסיף שע"כ משי"ח ב"ן דו"ד גי' כד"ת, כי של"ה דא משה משיח, כי משה הקים המשכן ומשיח יבנה הביהמ"ק ועיין בלק"א סי' ב' בענין בנין המשכן שנבנה ע"י הצדיקים שבכל דור עד שיבא שיל"ה דא משה משיח ויבנה ויקים אותה בשלימות, שבזה הלוי קדושת הזכרון כנ"ל.

ובענין קלי' רי"ב והחיבות החר"ש הי' לב"ם שבהם דייקא נרמז ענין השכחה יש ג"כ לבאר מצרופי דברי אדמו"ר ז"ל, ובקשר לכל הנ"ל, ואין עתה

פנאי ומקום לזה ואי"ה עוד חזון למועד.

ואסיים בעזה"י בענין א' מפ' השבוע שנהעורר לי בעת לימוד הפרשה בענין הנרות שהי' צריך להיות מקשה מחתיכה אחת, יש לרמוז בענין קדושת שבעת הנרות המבו' בלק"א ס' כ"א, אשר כאמת קדושת כל שבעת הנרות תלויין זה בזה וא"א לאחד בלא השני, וכידוע מאדמו"ר מוהרנ"ח ז"ל בענין השבעה בעטלירם שכל השבעה בעטלירם הם בעטליר אחד והבן.

מאת ידידו דוש"ת באה"ר ואה"ע.

שמואל משה קרמר

בס"ד.

זאת מצאנו בכ"י הגהות על ספר ליקוטי עצות מהרב מטשעריץ ומכמה הוכחות מיוחס הוא לר' שלמה ווקסלער ז"ל וכדי שלא ילכו הדברים לאיבוד העתקנום כאן (בהשתדלות האברך היקר מאנ"ש ר' נחמן רוזנטל שליט"א).

באמת וצדק ברית קי"א בא"ד: ומחמת זה הם מלאים חסרונות ויגונות תמיד בחי' מארת ד' בכ"י רשע ע"כ. מארת ל' בבית רשע ר"ח לביים רשות הרבים הוא חו"ל שנכללים בו כל הע' שרים בד' מלכיות הללו כמובא שהם ר"ח רומי בבל לון מדי.

באמת וצדק בחי' כנסיות אות י"ד: וקודם שזוכין שיהיה נבנה הביהמ"ק למטה צריכין שיהיה נבנה למעלה מקודם רבי רבבות בחים דקדושה עד שגם למטה יהיה קבוע בנין קדוש כזה שהוא ביהמ"ק. וזהו הענין שלא נבנה הבית הראשון עד "ת"פ שנה אחר יציאת מצרים ע"כ (כי צריכים קודם שיהי' נבנה רבבות בחים למעלה עד שיהיה נבנה ביהמ"ק למטה) נלענ"ד רמז לזה מאחז"ל במדרש איכה ב' בפסוק בלע ד' ולא חמל כל זאת יעקב "ת"פ בחי' כנסיות היו בירושלים מנין (ישעי' א') מלאתי משפט מלתי כתוב חסר אלה, וכאו"א הי' לו בית ספר ובית חלמוד ע"כ.

כי גם ת"פ שנה לפני בנין ביהמ"ק היה לישראל ב"כ וב"מ ואהל מועד שע"ז נבנה ביהמ"ק, וע"כ נגד ת"פ שנים אחר יציאת מצרים היו ת"פ בחי' כנסיות לקיבוץ ישראל לחורה ותפלה להמשיך שם קדושת ביהמ"ק וע"ז עוד נחרבה קדושת ביהמ"ק, וכך עתה ע"י בחי' כנסיות ובתי מדרשות ממשיכין קדושת ביהמ"ק עד שיבנה ע"ז בבאכ"ר.

באמת וצדק החחזקות אות ל"ד וז"ל: כי שמו יתברך משהוץ בשמם ע"כ.

מאמר גדול השיבות החיפוש אחר הצדיק

האדמו"ר ר' נתן ז"ל בהלכות שלוחין מרבה את הדבור על הענין של חפוש הצדיק שחובה עלינו ללכת על ידינו ורגלינו מסוף העולם עד סופו לחפש את הצדיק ואז בדיבור אחד שלו נוכל למצא את כל חקון נפשנו מחחילת בריאתנו ועד סוף כל הדורות כמו שרבינו כתב בספר המדות (אות צדיק סעיף צ"א) על ידי דבור קל של הצדיק נפתח אור גדול ובשיחות הר"נ כשאדם זוכה ונפתח לו שכלו הרי ברבע שעה יכול להשיג השגות של שבעים שנה וכמו שהרבי מספר בחיי מוהר"ן על זכותו של אבשלום שכיון שהזכיר דוד אותו שמונה פעמים מיד יצא מכל שבעה מדורי גהינם ונכנס ישר לעוה"ב הרי כשאדם רואה דבורים אלו הרי מיד ה"י צריך לזרוק את כל עסקיו מעשיו ודרכיו בין בגשמיות ובין ברוחניות ולצאח מיד ולחפש את הצדיק בכל לבו ~~בפשו~~ ומאודו כי אם אבשלום שה"י רשע שברשעים שעליו סובר חוספות ביומא בסוגיא של שם רשעים ירקב שאטור אפילו לאדם שיקרא את שם כשמו קבל בשלמות את תקונו ע"י הצדיק. מה נאמר אנחנו קטנים שבקטנים שעלינו הרבי כותב בחיי מוהר"ן וכי מספיקים כל ימיכם לעשות תשובה אפילו על חטא אחד אז ודאי תקונינו לא יהי' לא ע"י תורתנו ולא ע"י תפלתנו אלא ע"י שנוצה למצא את הצדיק במסירות נפש אמיתית ואיזו מסירות נפש דורש מאתנו רבינו וכי הוא דורש שנעלה השמימה לראות אותו או נסע מעבר לים-ונמסור את עצמינו למיתה ממש אין הוא דורש מאתנו אלא חמימות אמיתית שבפסוק זה נפתח לקוטי מוהר"ן "אשרי תמימי דרך ההולכים בחורת ה'" וכל החורה היא כולה חמימות והרי על האדם להגיע על ידי העצות של רבינו לתקון הכי גדול שלו ולמדרגה הגדולה ביותר שאפשר להגיע כמו שרבינו כותב שאעשה אתכם צדיקים ויראים. ויש לנו שיחה מר' נתן שלפני פטירתו הוא אמר שהוא חושש שמא לא יצא ידי חובת החמימות של הרבי ועיקר חובת החמימות של רבינו זו הצוואה שהשאיר לנו שנחזיק את עצמינו יחד באהבה רבה מאד ועל זה כותב הרבי בחורה כ"ז "כי ע"י השלום שיש בין בני האדם, והם חוקרים ומסבירים זה לזה האמת, ע"ז משליך כל איש את שקר אליהי כספו ומקרב א"ע להאמת".

וזו הייתה עיקר מדרגתו של ההם מה שאמר "מה לי בזה זה מעשה שלו וזה מעשה שלי ועוד למה לנו לדבר מאחרים הלא נתחיל לחשוב כמה אני

מרויח במנעל זה מיד ליד העור. הוא בכך הזפת והחוסים וכו' בכך ושאר
דברים כיוצא בזה בכך לאפקים בכך ועתה אני מרויח מיד ליד עשרה גדולים
ומה איכפת לי רוח כזה מיד ליד והי' רק מלא שמחה וחדוה תמיד ואצל
העולם הי' ללעג והשיגו תאותם בו שמצאו ממי להתלוצץ כרצונם כי הי'
נדמה למשובע".

יוצא שעיקר הלעג והשגעון שיש על האדם כשהוא משליך את אלילי כספו
ואלילי זהבו ולא די עוד אלא שהוא עוד שמח ומלא שמחה וחדוה תמיד זהו
עיקר השגעון עד שבני אדם שואלים "ולשמחה מה זו עושה?"

וכדי להגיע לאמת כזו אי אפשר רק ע"י שלום ואהבה רבה בין תלמידי
הצדיק שכפי הנפשות שבאות ביחד אל הצדיק אומר רבינו "ואי דלינן ספי
הוי מקלינן מהבלא" אז ממילא נהי' קל ההבל פה של האפיקורסות ואז גם כן
ההבל של תאות ממון שעלי' הרבי אומר שכל העבודות זרות נעוצים בממון
וממילא ג"כ האפיקורסות שעל תאות ממון נאמר "כחי ועוצם ידי עשה לי את
החיל הזה".

אך העצות של הרבי וביניהם גם העצה שלו אהבה אחוה שלום ורעות היא
גם כן רחוקה מאתנו ואנחנו צריכים לקיים מה שאמר הרבי בסוף תורה מ"ט
"איר דארפט זיך זייער יאגין איר זאלט נאך עפיים חאפינן" ורבינו ר' נחן
מסביר בהלכות תפלת המנחה שכוונת רבינו ישיש כגבור לרוץ אורח שעל פסוק
זה הוא אמר את דבריו "איר דארפט זיך זייער יאגין וכו'" על ההתקשרות
בקשר אמיץ וחזק להצדיק האמת שאז יתקיים ישיש כגבור לרוץ אורח שהצדיק
שהוא הגבור הוא רץ בשבילנו את כל הדרך שהיינו נזופים לפניו ומתקן
בשבילנו את כל התקונים הדרושים ובזה שנזכה למצא את הצדיק ע"י אהבה
ושלו' בין איש לרעהו שאז מתוך שמסבירים זה לזה האמת נחגלה אור האמת
שעל זה הולך עיקר החפוש ואז נזכה שיתגלה אור האמת ממש על ידי שנזכה
להיות תלמידים הגונים שעליהם הרב אומר את הפסוק בהתורה ז' חלק ב'
"אשר חליפות למו", שאז נחשב שהצדיק קיים ממש בעולם.

ב י א ו ר ב מ א מ ר א ש ר י ת מ י מ י ד ר ך
(לק"א סי' א')

(עיינן שם כל המאמר מרישא לסיפא)

א) בלקוטז מוה"ן ח"א סי' א', וע"כ יעקב שהוא בחי' השכל וכו' וע"כ בירך את השבטים בחן כ"ש (בראשית ל"ג) הילדים אשר חנן וכו' ובנימין לא היה אז, וע"כ ברכו יוסף בחן כ"ש (שם מ"ג) אלקים יחנך בני וכו': (עיינן זה מובא ברש"י (שם) במגנון אחר קצת ע"ש) הנה יש לעיינן בזה, א' למה התעקב יעקב מלברכם בחן עד אז כשבא עשו לקראחו, ב' בנימין שלא הי' אז הי' יכול יעקב לברכו כשנולד, ולמה הי' צריך להמחין עדשיד אל יוסף למצרים שיברכו שם בחן, ג' איך מתקשר ענין זה אל כלל המאמר הנ"ל, (כידוע מהכללים אשר בהקדמת ס' באור הלקוסים שדרך רבינו ז"ל במאמרו לא להרכיב ענין חדש באמצע המאמר בדרך אגב שאינו מתקשר עם כלל קשרי המאמר).

ב) ונלע"ד דהנה מבו' בפנים שצירוף החן נעשה ע"י הארת והשפעת החכמה שהיא בחי' ח' בהמלכות שהיא בחי' ג', ולפ"ז מובן שמש"כ בתחלת המאמר "כי עכשיו בעו"ה החן וחשיבות האמתי של ישראל נפל כי עכשיו עיקר החשיבות והחן הוא אצלם" שכ"ז מחמת נפילת נצוצי הדעה לבינן הסט"א ע"י חטא עה"ד וחטאי הדורות, היינו שנפלו נצוצי השכל לבחי' המלכות דסט"א המוב"פ שהיא בחי' עשו, ונעשה ונצטרף אצלם לבחי' חן של שקר. והנה כידוע שיעקב אע"ה הי' עוסק בעיקר בתקון חטא עה"ד היינו להוציא נצוצי השכל ממלכות דסט"א היינו מעשו, וזהו כל ענין השתדלות יעקב בתחבולות החכמה להוציא הבכורה שהוא בחי' השכל כמב"פ מעשו, וזהו ענין הכ' ויעקבני המוב"פ שח"א וחכמני, שסובב על הוצאת הבכורה והברכה מעשו היינו להוציא החכמה והדעת דק' מעשו.

ג) וזה כל מלחמת היצ"ס ■ היצה"ר שהם בחי' המלכות דק' עם המלכות דסט"א, שהם בחי' יעקב ועשו כמב"פ, כי המלכות לית לה יגרמה כלום וכל חיותה הוא ע"י הארת החכמה שהיא עיקר החיות כמ"ש החכמה חחי' וגו' כמוב"פ, ומלכות דסט"א שהם סטרא דמוחא מתגברים לגזול וללינק מנפילת נצוצי הדעה והחכמה, ומזה כל חיותם, וע"כ כשמתגברים להחזיר

הדעת והחכמה להמלכות דק' אז כשזה קם זה נופל כי חוזרים ולוקחים מהם החיות שגזלו מהקדושה, וממילא הם הולכים למיתה.

ד) וזה התיקון עצמו נעשה ע"י ההסתכלות בהשכל של כל דבר המבו' בפנים שלפי פשוטו הוא שכל דבר שהאדם רואה או שומע וכל מה שעובר עליו וכל מה שעושה יאמין שהכל מחנהג בהשגחתו ית' והכל בשביל החכלית שהוא התגלות כבוד מלכותו ית' בעולם, וזה עיקר ההתקרבות להשי"ת ע"י כל דבר המבו' בפנים היינו שיקבל עליו עול מלכותו ית', ועיקר ההנהגה הנ"ל הוא ע"י חכמת אלקותו המאיר ומלוּבש בכל דבר, נמצא שע"י ההסתכלות הנ"ל הוא מעלה את החכמה והשכל למקומה היינו להחיות את המלכות דק', וכשזה קם זה נופל כנ"ל כי מוציא את הניה"ק של הדעת שהי' מקודם אצל הסט"א (ע"י שהי' נעלם ונסחר מקודם בחי' השכל הנ"ל וכמבו' בלק"ת סי' י"ב, שעיקר חיות הקלי' הוא רק מההסתרה עיי"ש) ומעלה אותה אל הקדושה, וזהו עצמו המבו' בפנים לענין יוסף שאפילו במקום שהי' אפל וחשך מאיר לו השכל עיי"ש, היינו שבתחלה קודם שנתגלה בחי' השכל הנ"ל הי' השכל מונח במקום אפל וחשך היינו בין הקלי', וע"י שמסתכל על השכל ומגלה שגם שם נמצא השי"ת ומלכותו בכל משלה, עי"ז מחזיר את החכמה להקדושה ומכניע את הסט"א, וזהו בעצמו ענין הוצאת הבכורה (שהיא החכמה) מעשו.

ה) והנה עצם השכל והחכמה שייך רק לישראל שהם בחי' המלכות דק' כמ"ש ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגו', וע"כ הם נק' בני בכורי ישראל שהם בחי' עצם החכמה המחי' את המלכות, וכן הם נק' עש"ז ישראל שהוא אותיות ל"י רא"ש כנודע, וכן הם נקראים בית יעקב כי יעקב הוא בחי' השכל כמב"פ ונמצא שישראל הם עצם בחי' החן והחשיבות דק', וזהו התכלית שכל העולם ידעו ויכירו ויודו שכל החן והחשיבות האמתי הוא רק אצל ישראל וכמו שיתקיים לעתיד כמ"ש אז יאמרו בגוים הגדיל ה' לעשות עם אלה וגו', שזה בחי' התגלות ותקומת המלכות דק' בשלימות, וזה שהשתדל יעקב אצל המלאך שהי' שרו של עשו שיודה לו על הברכות, וכן אצל עשו השתדל למצא חן בעיניו כמ"ש אמצא חן בעיניך היינו שהוא בעצמו יודה לו שעיקר השכל והחן והחשיבות האמתי שייך רק לו ולבניו, שפיה הם בעצמם חוזרים ומקיימים

כל החיות שבלעו מהקדושה.

וזה שאמר עשו, "הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכורה" היינו כי הבכורה האמתית שהיא החכמה והחיות היא של ישראל וסוף כל סוף אצטרך להחזיר להם כל החיות, ואנכי אלך למיתה כמ"ש "ולא יהי' שריד לבינת עשו" וא"כ למה זה לי עכשיו הבכורה.

(ו) והנה שורש כלל ישראל הם י"ב שבטי בני יעקב (שהם כנגד י"ב חדשי הלבנה בחי' מלכות כמב' בבאהל"ק) שהם בחי' כלל המלכות דק' שחיותם היא החכמה והשכל שהוא בחי' יעקב אביה"ם (מס' ח"ן), והנה יעקב הוא איש אשר רוח בו שמשפיע השכל והחיות לכ"א מי"ב בניו כפי בחי' המלכות שלו, היינו כפי החגלות כבוד מלכותו ית'. שצריך להעשות על ידו. וכנגד זה הוא בחי' עשו ראש הקליפות שגזל ויוגק בחי' השכל והחיות דק' שזה בחי' הבכורה שהי' אצלו שהוא בחי' כלל החכמה והחיות של י"ב שבטים כ"א וא' כפי חלקו, וע"ז נלחם אתו יעקב אע"ה להוציא ממנו החיות דק' ולהחזירם אל המלכות דק' היינו לי"ב בניו, שע"ז נחזר ונתעלה גם החך והחשיבות אצל בניו בחי' המלכות דק' כנ"ל, וזה הי' כל מלחמתו עם עשו ועם לבן וכו' כי אין הבירור נגמר בפעם אחת וזהו ענין ברכת הח"ן שבירך יעקב לבניו היינו שהוציא חלקי החיות השייך לכאו"א מעשו הרשע, וע"כ לא הי' שייך רק זה אז כשבא עשו לקראתו למלחמה אז התגבר יעקב בכחו הגדול והוציא ממנו נצוצי החיות דק' ונהנם לבניו לכאו"א כפי חלקו כנ"ל, (ואף שבזה עדיין לא נגמר הבירור כדלקמן מ"מ הי' בזה התחלת בירור ניצוצי הדעת מהסט"א) אבל בנימין שלא הי' אז, נמצא שחלקו בהחכמה והחיות עדיין לא נתברר מהסט"א בחי' עשו הרשע, וע"כ הי' צריך להמתין להודמנות אחרת בכדי להכנס לתוך הסט"א ולברר משם חלקו היינו בחי' השכל והחיות השייך לו.

(ז) והנה ידוע שכל ענין גלות מצרים הי' בכדי לברר נצוצי הדעת שנפלו הקלי' בחטא עה"ד, והיינו הוצאת הבכורה מעשו שהוא שרו של מצרים כנודע וכמובן בדבה"ק בסי' כ' עיי"ש, והנה אף שגלות מצרים הוא עצמו בחי' ירידת בחי' הבכורה (בני בכורי ישראל) לבחי' קלי' עשו, מ"מ

כ"ז לטובה כי עי"ז הם נכנסים לתוך צווארו ומבררים משם בליעתו וינקחו כנודע.

וזהו אשר בשליחותו של משה למצרים כדי להוציא את הבכורה דק' מהם נאמר "ואמרת אליו כה אמר ה' בני בכורי ישראל וגו' ותמאן לשלחו הנה אנכי הורג את בנך בכורך", ועי' רש"י בשם המדרש כאן חתם הקב"ה על מכירת הבכורה וכו'. (ומה שפרש"י שלפי פשוטו הוא לשון גדולה כמו אף אני בכור אתנהו, ג"כ מקושר לזה כי עיקר הגדולה והחשיבות הוא ע"י שמקבלת מהחכמה והבכורה כמב"פ) ועי' עוד שם רש"י שהתרה במכה אחרונה עי"ש. אבל לפי הנ"ל מתבאר עוד כי כשזה קם זה נופל כי כל בחי' הבכורה והגדולה שלהם הי' דייקא ע"י שהי' אצלם בחי' הבכורה והחיות דק' בגלות. (וכמובא שע"כ היו מושלים בכיפה מחמת שהי' ישראל אצלם בגלות והיינו כנ"ל) ובהוצאת הבכורה דק' מחו כל בכורי מצרים, (וזה יש לרמוז במה שאמר עשו "הנה אנכי הולך למות", כי קליפת בכורי מצרים הוא עצמו קלי' עשו כנ"ל ובמאנם להוציא את הבכורה דק' הלכו למיתה, וא"כ "למה זה לי בכורה") וזהו אשר נאמר ביציאת ישראל ממצרים, (שמות י"א) ויתן ה' את חן העם בעיני מצרים גם האיש משה גדולמאד וגו', היינו בחי' החזרת החן והחשיבות בחי' הבכורה אל הקדושה.

ח) והנה זהו שירדו דייקא יעקב ובניו למצרים בכדי לברר משם בחי' הבכורה והחשיבות והחן דק', כי יעקב ובניו הם עצמם בחי' כלל הח"ן והחשיבות דק' כנ"ל, והנה ידוע שירידת יוסף למצרים הי' בכדי לטהר את המקום להכינם לכלל ישראל שירדו לשם אח"כ, כי הי' צריך מקודם להתיש כח הקלי' של הבכורה דסט"א וזה הי' ע"י יוסף דייקא שהוא עיקר תולדותיו של יעקב כמב"פ, והוא עיקר שטנו של עשו כמאמר חז"ל.

ונמצא שכל ירידתו של יוסף למצרים הי' בכדי לברר בחי' החן והחשיבות דק', וזהו ענין תוקף הנטיונות שהי' לו שם הכל כדי לברר בחי' הדעת דק' מתוקף האפל והחשך כמובן בפנים, וע"כ זכה באמה עי"ז שנקרא חכם ונבון בחי' בירור החכמה והדעת מחוך הקלי' (וע"כ חכ"ם ונבו"ן גימ' יעקב"ב, וגם ח"ן ר"ת ח"ם נ"בון).

ט) וזהו אשר תיכף בירידת יוסף למצרים נאמר "וימצא יוסף חן וגו'" כשהי' בבית פוטיפר, וכך תיכף כשנחנו אותו לבית הסהר נא' ויהי ה' את יוסף וגו' ויתן חנו וגו', היינו בכל מקום הי' מברר מהם בחי' החן ומחזירו אל הקדושה, וזה י"ל במש"כ ויהי יוסף יפה תואר וגו' בחי' חכמת אדם תאיר פניו, ואז התגברה השפחה בישא (בחי' מלכות דסט"א) לינק מהחכמה דק' ויוסף עמד בנסיון ע"י שהתקשר עם יעקב בחי' דמות דיוקנו של אביו ראה (כמבו' בס' פרפראות לחכמה) ולא די שלא ינקו ממנו אלא אדרבה הוא עוד החגבר להוציא מהם ניצוצי הדעת דק' עד שזכה לבחי' חכם ונבון כנ"ל, וזה שזכה לעלות שם בגדולה וחשיבות ונעשה משנה למלך כי זכה לברר משם החן והחשיבות דק', וזה שציוה יוסף לספר לאביו כל גדולתו וחשיבותו שיש לו במצרים כמ"ש "מהרו ועלו אל אבי וגו' שמני אלקים לאדון לכל מצרים" היינו לבשרו שעלה בידו לברר מהם בחי' החן והחשיבות דק' במדה גדולה מאד עד שכבר נחלשה כח הקלי' כי כשזה קם זה נופל וע"כ "רדה אלי אל תעמוד" שכבר יכולים אהם לירד למצרים לגמור הברור.

י) וזהו אשר השתדל יוסף בחתולותיו שיורידו את בנימין אליו בהקדם (כי זה הי' ג"כ כעיף הקדמה והכנה לירידת יעקב ובניו למצרים) כי חלקו עדיין לא נתברר מעשיו כי לא הי' אז בעת הברור-כנ"ל, ועדיין צריך לברר חלקו בהחכמה והחן דק' מקלי' עשו ומצרים, וע"כ תיכף בראותו את בנימין אחיו אמר לו אלקים יחנך בני, היינו שבירר חלק החן שלו מקליפת מצרים, ואז התוודע אל אחיו וצוה להוריד את אביו למצרים לגמור הברור וכו', תן לחכם ויחכם עוד.

שמואל משה בן מרים שרה

(א) הו' כ"א עתיקא טמיר וסתים וכו' בענין קדושת ז' הנרות עיי"ש כל הענין, מובא שם תיקונו של כל אחד משבעת הנרות דהיינו בעינים שלא להסתכל במה שאסור, אזנים מרמזים על אמונת חכמים וכו', חוטם מרמז על יראת שמים כמ"ש והריחו ביראת ה' עיי"ש.

והנה בעינים, באזנים ובפה מבאר רביז"ל מה לעשות בהם לבד מחוטם שאינו מבאר בו רק שיהי' לו יראת שמים, והלא יראת שמים הוא דבר כללי ואינו מעשה ששייך לדבר מיוחד וגם שמירת העינים ואמונת חכמים נמשכים ג"כ מיראת שמים וא"כ מה הדבר המיוחד השייך לחוטם.

ונראה לבאר בע"ה, הנה כאברי האדם כל אבר יש לו פעולה שמשמש לאדם, העינים רואים, האוזן שומעת וכו' וכו' לבד החוטם שאיך לו פעולה מיוחדת, אבל האמת שהחוטם משמש לאדם יותר מהכל כי הוא מביא הרוח חיים לאדם ובלעדו העינים אינם רואים והאזנים אינם שומעים וכו', וברוחניות ג"כ כך, יראת שמים היא הרוח חיים של כל הפעולות טובות של האדם כי בלי יראת שמים א"א להתחיל בשום דבר כידוע וע"כ היא מרומזת בחוטם כנ"ל כי הוא ממש בדומה לחוטם כנ"ל, וזה כל תיקון החוטם שיהי' לו יראת שמים היינו רוח חיים כנ"ל.

ועפ"ז נראה לומר, מה שאומר רביז"ל בתו' ב' אמור אל הכהנים וגו', כי משיח וכן כל הצדיקים האמיתיים הם בחי' חוטם שהוא בחי' תפלה כמ"ש והריחו ביראת ה' וכו' והוא ג"כ כנ"ל, כי לכאורה מה מוסיפים לנו הצדיקים אמיתיים שבכל דור ודור ומה יש לנו בהתקרבותינו אליהם, הלא כל המדות טובות והנהגות טובות כלולים בהתורה הקדושה שנמסרה לנו מסיני ע"י מרע"ה (ובאמת כך מקשים המתנגדים וקשה להשיב להם) וא"א לתפוס איזה הנהגה טובה שחדש צדיק אחד ולומר שזה כל החיוב בהתקרבות (וזה פשוט), ועפ"י הנ"ל נראה פשוט, כי הצדיק הוא בחי' חוטם כנ"ל ואיך בו שום פעולה ממשית מיוחדת וחדשה, רק פעולתו להכניס היות בכל פעולות האדם ואם תחסר הנשימה תחסר החיים כידוע, וזה כל מעלת הצדיק, כי זה טעות מה שחושבים שהצדיק צריך להמציא הנהגות חדשות, אלא שעצם ההתקרבות אליו מכניס רוח חיים חדש בעבודת ה' של האדם, אוחו הלימוד

ואותה התפלה שלמד והתפלל מקודם, עכשיו הוא בחיות אחר לגמרי (וכמובן בלקו"מ תנינא סי' ס"ז, שע"י התקרבות לצדיקים נפתחין עיניו וכו' והעיקר להסתכל על עצמו וכו' עיי"ש). וזה דבר שא"א להראות ולהסכיר אחד לחבירו רק כ"א מרגיש זאת בעצמו.

(ב) תו' פ"ב לקו"מ תנינא כי תצא וגו', עיי"ש כל התורה.

ונראה לבאר עפי"ז בע"ה, הנה ר"ה הוא יום הדין ואעפי"כ לא מצינו בו שום תפלה על סליחת עוונות וכד' כמו שמצינו ביום הכיפורים בברכה אמצעית מחול לעוונותינו וכו' ועוד ועוד, ובר"ה אין בעיקר הברכות תפלה רק על התגלות מלכות שמים וכו' כמ"ש מלוך על העולם כולו וכו' וידע כל פעול וכו', ופלא גדול הוא.

אך עפ"י התורה הנ"ל יהי' מיושב היטב עיי"ש באריכות, כי רביז"ל אומר שם שהעולם הזה הוא בחי' מלכות וכו' ומלכות הוא דין כמ"ש רביז"ל בכמה מקומות וע"כ בר"ה שאז הי' בריאת העולם כמ"ש זה היום תחילת מעשיך וכו', וביום ר"ה נברא אדם הראשון שהוא עיקר הבריאה וזה בחי' כסדר ושלא כסדר כמ"ש שם, ע"כ בכל שנה ביום זה נחפורר מדת הדין כי אז יום הולדת המלך כידוע, דהיינו בריאת העולם שהוא בחי' מלכות כנ"ל וע"כ ר"ה הוא יום הדין, ועיקר המתקת הדין הוא ע"י שמחזירין המלכות להקב"ה כמבואר שם עפי"ז נחבטל השלא כסדר לבחי' כסדר ועי"ז נמתקין הדינים כי באתר דאית דכר נוקבא לא אידכר תמן שהיא בחי' מלכות כמבואר שם, וע"כ עוסקים אז בחפלות רק על התגלות המלכות שזה המתקת הדין.

וע"כ בתחילת ליל ר"ה תיכף אחר שמו"ע של ערבית אומרים קפיטיל כ"ד בתהלים לדוד מזמור וגו' שמדבר שם לענין תיקון המלכות כמבואר בתו' הנ"ל דהיינו לה' הארץ ומלואה וגו' ויבוא מלך הכבוד ועוד, שמוסרים הארץ היינו המלכות להשי"ת כנ"ל.

ג) תו"פ"ז לקו"מ תנינא, דע שכוונות אלול הם תיקון לפגם הברית, כי סוד כוונות אלול הוא הנותן ביים דרך וכו' להאיר בחי' דרך ביים וכו' עיי"ש.

ונראה לומר בזה בע"ה, דהנה האדם בא לזה העולם הגשמי והעכור הדומה ליס הסוער בכדי להתקרב מכאן להשי"ת, דהיינו ע"י שיעמוד בכל הנסיונות שיעברו עליו ובפרט בענין תיקון הברית (כמובא בדברי רביז"ל כמה פעמים שיעקר הנסיון הוא בענין זה) עי"ז הוא מגלה הדרך שיש בזה היס הסוער היינו בתוך גשמיות העוה"ז, ובדרך הזה הוא מתקרב להשי"ת, כי יש דרך להתקרב להשי"ת אפילו בתוך גשמיות שבגשמיות אלא שמכוסה הוא וכל העבודה של האדם היא גלות זה הדרך ולהתקרב בו להשי"ת, וההתגלות היא כפי שבירת הרצונות הגשמיים כי הוא ממש בקיעת היס.

וז"פ הנותן ביים דרך וגו', כי האדם הי' רוצה להיות פרוש לגמרי מהעוה"ז (כדמיון מי שאינו רוצה להיכנס לתוך היס) והוא חושב שק באופן זה אפשר להיבדק בו יח', כי צריך להיות נקי לגמרי מהגשמיות כנ"ל, וזה א"א וגם לא כן הוא האמת, כי השי"ת ברא את האדם באופן שיהי' קשור אל הגשמיות דהיינו לאכול ולישן וכו' וכו' וכל עיקר עבודה האדם הוא לקדש ולטהר גופו וגשמיותו ולמצוא שם דייקא הדרך להתקרב אליו יח' כנ"ל, וז"פ הנותן ביים דרך וגו' שהשי"ת נתן הדרך בתוך היס דייקא, ובמים עזים נתיבה פי' התאוות רעות נקראים מים עזים ודווקא שם צריכים לחפש הדרך כנ"ל וא"א לעבור מעל לגשמיות ולא להיכנס בתוכו כנ"ל.

וע"כ מרמז הפ' על תיקון הברית כנ"ל, כי עיקר מציאת הדרך הוא ע"י שבירת תאוה זו כידוע כי היא עיקר הנסיון כנ"ל.

ובזה יש לפרש הפסוקים (תהלים ע"ז) ביים דרכך וגו' נחית כצאן וגו', היינו כמי שאומר להשי"ת, ביים דרכך הדרך שנחת לנו להתקרב אליך הלוא הוא בתוך היס ושבילך במים רבים כנ"ל ועקבותיך לא נודעו, היינו שאין אנו יכולים למצוא הדרך כי אין אנו נקיים לגמרי מהתאוות

והרצונות הגשמיים וכו', וע"ז ממשיך הפ' נחיה כצאן וגו', היינו העצה לזה הוא התקרבות לצדיקים בחי' משה ואהרן, וצאן הוא בחי' אמונה וביטול כידוע כי הצדיקים אמיתיים כבר ביררו וגילו הדרך כ"כ ע"י עבודתם וקדושתם עד שכל תקותינו היא רק שנזכה על ידם ג"כ לדרוך בנתיבותם ע"י התקרבותנו אליהם.

וז"פ בוקע ים לפני משה, היינו כי בקיעת הים שהוא מרמז על מציאת הדרך בחוץ הים הסוער בחי' ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים, זה הי' הכל לפני משה כי הוא הצדיק האמיתי שזכה לקדש ולטהר עצמו לגמרי לגמרי בחכמת השלימות כידוע עד שנפתח לפניו הים ממש גם באופן גשמי, וגם כל ישראל זכו אז לעבור בתוך הים ביבשה זה הי' מחמת שהי' אז לכל כלל ישראל אמונה בשלימות וביטול גמור אל מרע"ה כמ"ש ויאמינו בה' ובמשה עבדו, וע"י אמונה בהצדיק נכללין בו כידוע, ע"כ הי' אז בקיעת הים גם לפני כל ישראל אבל העיקר הי' לפני מרע"ה כנ"ל בוקע ים לפני משה.

וע"כ ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא, וזה ודאי לא הי' לפי מדריגתה, אלא שבאותה שעה הי' ביטול הבחירה בנקודה זו והאמינו כולם במרע"ה בשלימות ועי"ז נכללו בו בשלימות וראו מה שראו, (עי' לקו"מ תנינא סי' ל"ט).

וז"פ זה א-לי ענו ואמרו שזה הי' ע"י בקיעת הים בחי' ראתה שפחה כנ"ל, ומובא בליקו"מ תו' כ"ז שזה א-לי מרמז על תיקון הברית בחי' וזה לך האות עיי"ש, היינו שזכו אז למדריגת מרע"ה בעצמו שהוא תיקון הברית בשלימות כידוע, עד שזכו לומר זה א-לי בחי' ראתה שפחה כנ"ל.

ב א ו ר מ ד ר ש ע " פ ת ו ר ת ר ב י נ ו ז " ז
(בסי"ו)

איתא בתנחומא בראשית, מעשה בר' אבהו כשהיה מסתלק מן העולם הראה לו הקב"ה שלש עשרה נהרי אפרסמון התחיל לומר בשעת מיחה לחלמידיו אשריכם עוסקי התורה אמרו לו רבינו מה ראית אמר להם י"ג נהרי אפרסמון נתן לי הקב"ה בשכר תורתי ואני אמרתי לריק יבעתי לחהו והבל כחי כליתי אכן משפטי את ה' ופעולתי את אלקי.

ותמהו המפרשים איך יתכן שיאמר ר"א על יגיעתו שהי' לריק הלא אין הקב"ה מקפח שכר כל ברי', ואולי אפשר לפרש דבריו ע"פ מאמר רבינו ז"ל בסי"ו, וע"ש היטב ומובן שם שענין השגת והענוג עוה"ב נקרא בשם כבוד אלקים, ומבו' שם שא"א לזכות לכבוד הזה כ"א ע"י תשובה שהוא בחי' שם אקי', כי אקי' דא אנא זמין למהוי היינו קודם התשובה עדיין אין לו הווי' וכו' וכשבא לעשות תשובה אז הוא בבחי' אהי"ה היינו שיהיה לו הווי' בעולם וכו' וצריך לאחוז חמיד במדה התשובה וכו', ואפילו אם יודע אדם בעצמו שעשה תשובה שלימה אעפ"כ צריך לעשות תשובה על תשובה הראשונה כי מחלה כשעשה תשובה עשה לפי השגתו ואח"כ בוודאי וכו' הוא מכיר ומשיג יותר את השי"ת נמצא לפי השגתו שמיג עכשיו בודאי השגתו הראשונה היא בבחי' גשמיית נמצא שצריך לעשות תשובה על השגתו הראשונה על שהתגשם את רוממות אלקותו, וזה בחי' עוה"ב שיהי' כולו שבת כולו תשובה כי בכל עת ששיגו השגה יתירה יעשו תשובה על ההשגה הראשונה, והנה לפי מה שמבו' מקודם שהתשובה היא בחי' אקי' דא אנא זמין למהוי, נמצא שכל תשובה שבכל מדריגה אפילו במדריגה עליונה מאד שעושה תשובה על ההשגות הקודמות הוא בבחי' אקי' היינו שנדמה לו כאילו עדיין אין לו הווי' כלל ומזמין א"ע מעתה שיהי' לו הווי' בעולם, ועי"ז דיקא זוכה בכ"פ יותר להשגות עוה"ב שהוא בחי' כבוד אלקים, וע"ש עוד במה שמפרש מאמר רב"ח זימנא חדא וכו' ונגדי נחלי דמשחא מתחוחייהו וכו' היינו ע"י השתיקה זוכין לכבוד אלקי שהוא בחי' שמן וכו', ועי' במי הנחל מש"כ שזהו מה שמובא לעיל בדבה"ק מה שהמשילו חז"ל את הבא לעשות תשובה להבא לקנות אפרסמון, היינו בחי' כבוד אלקים השגות עוה"ב שהוא בחי' שמן אפרסמון, וזהו נחלי דמשחא

היינו נהרי אפרסמון, שהוא בחי' תענוגי עוה"ב.

וזהו שאמר ר' אבהו ואני אמרתי לריק יגעתי, כי בכל עת שעלה למדריגה יותר גבוהה ראה בעצמו שעדיין לא התחיל כלל ועדיין אין לו הווי' בעולם ועי"ז בעצמו עלה בכל עת יותר ויותר כי עשה חשובה על חשובה עד שזכה לכבוד אלקים שהם בחי' נהרי אפרסמון והבן.

וע"ש בענף יוסף שמביא מילקוט חדש ערך גן עדן, וז"ל שני גן עדן יש, האחד הוא היכלא עלאה ושם נהרי אפרסמון וכל תענוגי עוה"ב, וג"ע התחתון הנקרא היכלא תתאה גם שם מתענוג העוה"ב אבל לית לי' מגרמי' כלום עד שניתן לו מהיכלא עלאה כו' ע"ש, וגם זה יתבאר ע"פ דברי רבינו ז"ל במאמר הנ"ל כי מבו' שם שיש בחי' כבוד עוה"ז וכבוד עוה"ב שהם בחי' נקודה התחתונה ונקודה העליונה שבאלף, וע"ש שהוא"ו שבאמצע הוא בחי' ההארה וההשפעה שנקודה העליונה מאירה ומשפיעה בנקודה התחתונה, וז"ל שזה בעצמו הוא בחי' ג"ע התחתון וג"ע העליון ושג"ע התחתון מקבל מג"ע העליון כמבו' שם.

ואולי י"ל שענין נחלי דמשחא שהם נהרי אפרסמון כנ"ל דנגדי מתחותיהו זה בעצמו בחי' ההמשכה מנקודה העליונה לנקודה התחתונה שהוא בחי' הוא"ו כנ"ל ולפ"ז י"ל שזהו מס' י"ג נהרי אפרסמון דייקא, שהוא בחי' וא"ו שמספרו י"ג.

ואולי יש לרמז כ"ז בסיום הפסוק שאמר אכן משפטי את ה' ופעולתי את אלקי, שלבאורה כפל את הענין במלות שונות, אבל י"ל שרומז להשני מיני כבוד הנ"ל של עוה"ז ועוה"ב וזה שהזכיר ב' השמות ה' אלקי שרומזים על יחוד ב' הנקודות הנ"ל שהם בחי' כבוד עוה"ז וכבוד עוה"ב, וכמובא בדבה"ק בסי' נ"ד ע"פ ה' אלקי גדלת מאד עיי"ש.

ואולי י"ל שהוא הנרמז במה שאמר אכן וגו', כי הנה זה מבו' שנקודה העליונה היא בחי' ספי' כתר ונקודה התחתונה היא בחי' ספי' המלכות. והנה ספי' כתר נרמז באות כ' כמובא בפנים מזוהר וחקונים בכמה מקומות, וספי' מלכות נרמז באות נ' כמובא בדבה"ק בסי' א' ע"ש, ועי' יחודם וחיבורם געשה אות א' כמבו' בפנים וזהו הנרמז בחיבת א' כ"ך,

שעי"ז משפטי את ה' ופעולתי את אלקי היינו כבוד עוה"ב וכבוד עוה"ז, שהם בחי' י"ג נהרי שמן אפרסמון כנ"ל, וכל דברינו בדרך אפשר.

מ א נ " ש

ה ע ר ה ע ל ה מ ע ש ה מ ז " ב ע ט ל ע ר ס
(מקושר לתורה כ"ד בליקוטי הנינא)

לפני התחלת השבעה בעטלערס אמר הרבי מה אתם יודעים איך לשמוח מתוך מרה שחורה אני אספר לכם איך פעם אחד היו שמחים.

ויש כאן לעיין בכמה ענינים:

א. האם הרבי מספר בכל השבעה בעטלערס איך היו שמחים.

ב. הרבי מספר בהתחלה על שמחה אבל זה לא הספור שאיך היו שמחים

זה ענין לגמרי אחר.

ג. מה הלשון מתוך מרה שחורה שיאמר רבינו סתם איך לשמוח.

נתחיל מהקושיא השלישית הרבי אומר שעיקר השמחה זה לחטוף את היגון ואנחה ולהפוך אותם לשמחה כי הבן אדם רגיל בשעת שמחה שמחה (אם זוכה לזה) ובשעת עצבות הוא שוכח בענין השמחה והרבי אמר שאדם צריך לחזק את עצמו להפוך את היגון ואנחה לשמחה אבל עדיין נשאלת השאלה גם על תרוץ זה אבל איפה נרמז זה בכל הספור של השבעה בעטלערס לזה כבר לא נמצא שום רמז שהופכים יגון ואנחה לשמחה.

כעת נגש לתרץ את הקושיא הראשונה האם הרבי מדבר בכל הספור של השבעה בעטלערס על ענין של שמחה וממילא תתרוץ גם הקושיא השני'.

הרבי כותב בליקוטי מוהר"ן ח"ב תורה קי"ט, "ענה ואמר רבינו ז"ל הנה הכל אומרים שיש עוה"ז ועוה"ב וכו', אפשר יש גם עוה"ז גם כן באיזה עולם (לכן כנראה מחילים לטפס על הכוכבים לחפש את העוה"ז באיזה מקום) כי בכאן נראה שהוא הגהינם" וכו'.

אם כן כל עבודתנו צריכה להיות לברוח מהגהינם ועל זה אמר הרבי בחיני מוהר"ן (סעיף י' דף י"ז) "וכי זה מלאכה לעשות טובה לאדם בעוה"ב לבד אלא שגם בעוה"ז יהי' טוב לו".

כל הששה בעטלערס מתפארים בשמחה שלהם ועיקר השמחה שלהם שאין להם שום שייכות לעוה"ז ולגיהנם שנמצא בזה העולם וכל המחנה שהם נותנים לבני הזוג את החיים שלהם ואח הסגולות שלהם ועיקר הסגולה שלהם שאין להם שום שייכות לעוה"ז ממילא אין להם שום חסרון ושמחתם בשלימותה ובשיאה תמיד.

אבל אין יזכה אדם להגיע לשמחה כזו וכן אין תחורץ הקושיא השלישית להפוך את היגון ואנחה לשמחה.

על זה מספר לנו הרבי בספור הזה שהוא אומר עליו שהוא הספור הגדול ביותר מכל הספורים שלו, שברגע שהם התגעגעו אחר הצדיק באוחו רגע ממש הוא מיד התגלה אליהם והופיע עליהם ובזה הרבי מגלה לנו את הסוד הגדול ביותר שלו שהוא עיקר הסוד של כל חסידות ברסלב וזה הסוד הנעלם מעיני כל העולם שאף אחד אינו יודע כיצד זכינו לעלות ולהתרומם בעצותיו הנפלאות יותר מכל אחינו בני ישראל אשר גם להם יש מעין עצות אלו, זה רק על ידי הכח שברגע שאנחנו מתגעגעים אחר הצדיק מיד הוא מתגלה עלינו ברוח קדשו ומנחיל לנו את כל מדרגותיו העצומות המוציאות אותנו מכלל העוה"ז והופכות כל יגון ואנחה לשמחה עצומה ותמימה ממש.

ובזה רבינו נוחן לנו את העצה הקלה ביותר כדי לקיים את דברו בחורה כ"ד ח"ב שרבינו פותח אותה "מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד" ובסופה הרבי כותב ומסביר את קשיות העצה הזו, היות ל'כי טבע האדם למשוך עצמו למרה שחורה ועצבות מחמת פגעי ומקרי הזמן" יוצא שהאדם מצד טבעו מלא יסורים עצבות ומרה שחורה אם כן כיצד הוא יתחיל להיות בשמחה ממש הרי אין חבוש מחיר עצמו מבית האסורים, אלא לכך רבינו מגלה לנו בשבעה בעטלערס שאפילו שאין חבוש מחיר עצמו מבית האסורים ותמיד הבעי' כמו שכותב רבינו מאין לוקחים את העצה לעצה, אבל ברגע שאדם מתחיל להצטער ולהתגעגע כיצד הוא יזכה לקיים את העצה של רבינו מיד מתגלה עליו רבינו ומעלה אותו ומוציא אותו מכל מאסר החשך של הגיהנם של זה העולם ומנחיל לו "את האור צדיקים ישמח" שזו כל שמחתנו ותקותנו לעד ולנצח נצחים מתהום כל התהומות ועד רום המדות והמעלות.

ח ד ו ש י ם ב מ א מ ר א ש ר י ת מ י מ י ד ר ך
(בלקו"א ח"א סי' א')

א) תורה א' לקוטי קמא מקושר במעשה החכם ותם, בתורה א' מובא, דע כי ע"י התורה נתקבלין כל התפילות וכל הבקשות והחן והחשיבות נחעלה וכו' ובהמשך דבריו הק' מביא באור הענין, ומסיים וע"י התורה נותן כח למלכות דקדושה ואזי מקבלת המלכות שהיא בחי' נ' חיות מן החכמה שהיא בחי' ח' ונתחבר ונתקשר הח' והנ' וכו', דרך אגב אפשר לומר שמיד בתחילת דבריו הק' מרמז רביז"ל בדבריו גמר הענין שמביא שע"י התורה נתקבלין כל התפילות וידוע שתפילה הוא ענין של מלכות כמובא בהרבה מקומות ע"ש הכתוב ואני תפילה היינו ע"י התורה נתחברין הח' והנ' וממילא נתעלה התפילה שהיא בחי' העלאת המלכות דקדושה.

ואפשר לומר שכל הענין של התבטלות לבנה לחמה מלכות לחכמה שזה הענין הוא לבטל שכלו וחכמתו לגמרי כלפי השכל העליון הוא כעין אותה תמימות שמצינו אצל התם בספ"מ ולהיפך ענין של לא יתפוץ כסיל בחבונה שהוא היפך החכמה מצינו אצל החכם בספ"מ.

בתחילת המעשה של חכם ותם מביא רביז"ל שהתם למד מלאכה תפירת מנעלים מביא רביז"ל בזה"ל: ומחמת שהיה תם לכך למד הרבה עד שקבל ואפשר לרמז בזה ומחמת שהיה תם היינו שבטל חכמתו ושכלו לגמרי לכך היה צריך ללמוד הרבה ולעסוק בתורה לחת כח למלכות דקדושה כדי שתוכל הבחי' נ' לקבל החיות מהח' ולחקן ולעלות המלכות דקדושה ע"י תפירת מנעלים, ושמעתי בדרך צחות מאחד מאנ"ש שתם הוא הר"ת של תופר מנעלים וידוע שמלכות היא בחי' רגלין וזה היתה עבודה התם להעלות ולחקן המלכות מהמקומות הנמוכין שברגלין שהוא בחי' חקון מנעלים, וג"כ אפשר לומר שתם הוא ר"ת תקון מלכות שכל מהות התם היא ע"י תמימותו והתבטלותו לחכמה להעלות ולהגביר המלכות דקדושה, ומובא ג"כ אח"כ האיך ששמח במנעל של ג' קצוות ומובא בהרמזים שלאחר המעשה שזה ענין התפילה היינו ע"י שתקן המלכות ונתחבר הח' והנ' עי"ז שמח בתפילתו שזה ענין שמצינו בגמ' ששגורה תפילתו בפיו ששמח ומרגיש נעימות בתפילתו הוא סימן שנתקבל התפילה ולכן שמח במנעל של הג' קצוות שזה ענין של קבלת התפלה ע"י שמחתו ע"י התחברות הח' והנ'.

ואפשר לומר ג"כ אלעיל שע"י שהיה חס למד הרבה, זהו הענין ג"כ שמובא
אצל יעקב שהוא שלמות החכמה ויעקב איש חס "יושב אהלים" היינו עיקר
שלמות החס הוא ע"י שיושב ולומד תורה כמובא אצל יעקב, וזה שכתוב בסוף
המעשה התם שנעשה חכם ג"כ ונעשה ראש לכל המנסטריין שזה ענין של התחברות
החכמה והמלכות שזה שלמות התקון שמביא רביז"ל כאן בתורה א'.

ולהיפך אצל החכם ע"י שלא רצה לבטל שכלו אל השכל והחכמה דקדושה
אלא סמך על שכלו וחכמתו אנו רואים האיק התדרדר וירד לשפל המדריגה
שהוא בחי' עשו כמובא בלקו"מ.

מובא אצל החכם שהלך לחפש לעצמו עבודה מביא רביז"ל שם שהחל
לעבוד עבודה זו מחמת שמצא בעיניו חן, ומדייק רביז"ל לשון "חן" היינו
חן דסט"א ואח"כ מחמת שמצא עבודה אחרת החשובה עזב עבודה זו ועבד את
האחרת ומדייק שם רביז"ל "החשובה" ענין של חשיבות דסט"א היפך החן
והחשיבות דקדושה, והלך אחרי החן והחשיבות שלבו חפץ בחינת לא יתפוזר
כסיל בתבונה כי אם בהתגלות לבו שזה ענין של התגברות מלכות הרשעה.

ובהמשך המעשה מביא רביז"ל שאח"כ הלך ולמד לשונוה ומובא בהרבה
מקומות בלקו"מ שלמוד לשונוה עכו"ם הוא פגם לשה"ק פגם הדבור שהוא ענין
של פגם המלכות כי מלכות "פה" בחי' דבור, ובתורה מ"ח מביא רביז"ל
מפורש שע"י למוד לשונוה עכו"ם עי"ז גורם שנתעורר סוכה נוצרים סוכת
עכו"ם עי"ש ועי"ז גלו מעל שלחן אביהם שזה ענין של גלות השכינה הבא
ע"י למוד לשונוה עכו"ם א"כ אנו רואים שבדרך החכם היתה התגברות מלכות
הרשעה.

ואח"כ מביא רביז"ל שלמד דאקטרייא ומצינו שזה ענין פגם התפילה
פגם האמונה ומובא שעיקר הנהגת המלכות הוא ע"י אמונה ומובא בלק"ה שע"י
האמונה מקבלין מהמוחין שזה ענין שע"י אמונה מקבלת המלכות מהחכמה וזה
היה ג"כ פגם החכם ע"י שלמד דאקטרייא שהוא היפך האמונה בסול הקשר של
הח' והנ' כמובא בתורה א' בלקו"ה שהוא היפך דבר ה' היפך התפילה.

וזה ג"כ שמצינו אצל החכם שהמלך שלח שליח לקרוא אליו שזה ענין מה

שמרמזים לאדם מן השמים לשוב אל השם מובא שם שהחל לנהוג בענוה, אל שפל כמוני וכו' שהוא ענין של התלבשות במצוות היינו כשבא לו המחשבה הטובה שזה ענין של השליח שקרא לו אל המלך אז התלבש במצוות והחל לנהוג בענוה פסולה, ולעיל כשהיה צריך להעשות אדם השלם ע"י שהיה צריך לישא אשה מובא שם שנעשה בעיניו כל העולם כלא שזה היא הגאווה שזה ע"ז ממש כמובא שזה היפך מלכות דקדושה שזה הכל בא לו ע"י שהלך בשכל עצמו ולא בטל דעתו וחכמתו אל השכל והחכמה דקדושה.

(ב) שם מובא כי מחילה היצה"ר מתלבש עצמו במצוות ומטעה את האדם כאילו מטיתו לעשות מצוה, וזה בחי' צוציחא דנורא חורחא, אש לבנה אעפ"כ מלאך מזיק הוא.

לכאורה תמוה קצת שבכל התורה הזאת לא מרמז רביז"ל ענין התלבשות במצוות.

ואפשר לרמז קצת בדרך רחוק, שכל הענין של התלבשות במצוות זה כעין חכמות וערמומיות שהיצה"ר מונעו מהעבודות התמימות והפשטות ומפחהו להתלבש במצוות לעזוב התמימות ולילך אחר המצוות הגדולות שזה ענין של חכמות וערמומיות שזה עיקר המונע מההתבטלות של הנ"ל כדאמרן לעיל שכל המונע מהתקשרות הח' והנ"ל הוא החכמות והערמומיות שאינו רוצה לבטל שכלו כלפי השכל העליון וזה מה שמביא רביז"ל שהיצה"ר היינו ההתלבשות במצוות, שזה החכמות והערמומיות רוצה להשפיל החן והחשיבות, שזה התמימות והפשטות.

ואפשר לקשר ג"כ מה שמובא בתורה י"ב שלבן זה ח"ח שד יהודאי בחי' הערמומיות והחכמות ויעקב הוא החכמה האמתית, ואפשר לרמז שאע"פ שלבן לזמד התורה אעפ"כ נקרא בשם שד יהודאי שזה ענין של התלבשות במצוות למוד התורה ועל ידו נתהווה גלות השכינה היינו היפך העלאת המלכות כמובא בתורה י"ב, וכל הענין שלומדים חורה ואינו מגיע לשלמות היינו שלא נחבר הח' והנ"ל זה מחמת הערמומיות שבתורה שזה בחי' שד יהודאי שזה

בחי' לבן כמובא בפנים.

ומכל זה אפשר להבין ג"כ מה שרביז"ל מדייק חוורתא אש לבנה, היינו בחי' לבן שע"י הלבן שזה הערמוניות שזה ההתלבשות במצוות, על ידו אי אפשר להגיע ליעקב שהוא בחי' שלמות החכמה והתמימות.

בפסוק ויבא יעקב שלם עיר שכס ויחן פני העיר, מרומז ענין שלמות החכמה שזה בחי' ויבא יעקב שזה החכמה והתמימות שלם היינו שלמות היעקב שהוא החכמה והתמימות, עי"ז ויחן פני העיר, ויחן מביא רש"י לשון חן ומבואר היטב שע"י שלמות החכמה עי"ז ויחן פני העיר היינו שהעיר (לשון התעוררות) פני החן ע"י שלמות החכמה והתמימות התחברות הח' והנ".

בצאל ברוך כן צפורה
מישיבת ברסלב ב"ב

חידושים ע"פ תורה ו"ח א"

בפרקי אבות שמעון בנו אומר כל ימי גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה, לכאורה יש להפלא מדוע מוסיף חיבת "לגוף" הי-ה לו לומר ולא מצאתי טוב אלא שתיקה, וכה"ג הקשה "בעל השל"ה", עוד יש לעיין בהמאמר מדוע דווקא בין החכמים נתוסף לו ידיעה זו, אך לפי דברי רבינו בתורה ו"י יתישב כל הנ"ל, שמבואר שם שעיקר התשובה הוא כשישמע בזיונו ידום וישתוק, עוד מבואר שם שצריך תמיד לאחוז במדת התשובה ואפילו החכמים היינו הצדיקים גם אצלם שייך תשובה, (תשובה על תשובה) עוד מבואר שם שלפני התשובה אין להאדם הוי-ה כלל וטוב לו שלא נברא משנברא.

ותשובת הצדיקים נעשה ע"י שמיג השגה יותר גבוהה באלוקות עי"ז מחבייש על השגתו הראשונה ועושה תשובה, ולפי כל הנ"ל יתבאר היטב המשנה בפרקי אבות, וזהו: שמעון בנו אומר כל ימי גדלתי בין החכמים, היינו שכאן מדבר מחשובת הצדיקים, שע"י שגחוסף בהם חכמה עי"ז עושים תשובה וזהו שאומר "גדלתי" שגדילת שכלו הייתה בין החכמים, וממילא נתוסף בו בכל

פעם יותר השגה בגדולה השי"ת וממילא צריך לעשות תשובה כנ"ל וזהו: ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה, ומפרש ר" עובדיה-ה מברסנורא כשמחפין אותו ושותק, כי זה עיקר החשובה כנ"ל, וזהו ולא מצאתי לגוף טוב, היינו אימתי יהי-ה לגוף טוב לו שנברא כשמחפין וכו' היינו כשעושה תשובה ואז טוב לו שנברא כי לפני החשובה טוב לו שלא נברא כלל.

עוד בתורה ו' באות ז' שנקודה העליונה היא בחי' משה כי נקודה העליונה היא כסא וכו' וכסאו כשמש נגדי, נמצא מבואר שם שע"י שהאדם שותק כשמחפין אותו עי"ז זוכה לכבוד אלקי, היינו שפע הכתר בחי' אור בחי' שמש, ועפ"ז יבואר לנו מאמר חז"ל (שבח פ"ה ע"ב) הנעלבים ואינם עולבים וכו' עליהם הכתוב אומר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו והקשו המפרשים מהו זה דמיון לשמש (ועיין מהרש"א שתירץ שכמו שהשמש לפני שמתחלת לזרוח היא אדומה ומאדימה פני השמים ולבסוף היא נעשית לבנה כך המתבטא פניו מאדימין ומחלבנין) אך לפי דברי רבינו מבואר היטב היינו ע"י ששותק כשמחפין אותו ע"י זה זוכה לנקודה העליונה שפע הכתר בחי' "וכסאו כשמש נגדי" שזוכה לכבוד ואור אלקי.

אליעזר בן שרה
מישיבת ברסלב ב"ב

בלקוטי מוהר"ן ח"א סי' כ"ז, למשוך את כל העולם לעבודתו וכו' זה הדבר נעשה בכל דור ודור לפי השלום שבדור כי ע"י השלום שיש בין בני האדם והם חוקרים ומסבירים זה לזה האמת עי"ז משליך כל איש את שקר אלילי כספו ומקרב עצמו אל האמת, וא"א לבא לבחי' שלום אלא ע"י הארת פנים, הדרת פנים וכו' זה בחי' דרושי התורה וכו' בשלש עשרה מדות הנמשכים מי"ג תקוני דיקנא וכו' ולהדרת פנים הנ"ל א"א לבא אלא ע"י תקון הברית בבחי' הוד והדר לפניו, כשעוז וחדוה במקומו, שהוא ברית הנקרא בועז וכו', ועי"ש בענין שלם בחורתו, בלא קושיות (והיינו כי זה שזכה לבחי' דרושי התורה אז תורתו בודאי שלמה בלא קושיות).

ויש לרמז כ"ז בענין הכתוב הנאמר על אהרן שהי' אוהב שלום ורודף שלום שהי' עושה שלום בין ישראל שנא' תורת אמת היחה בפיהו ועולה לא

נמצא בשפחיו בשלום ובמישור הלך אתי ורבים השיב מעון, (עי' אבות דר"ג פי"ב) וזהו "תורת אמת היתה בפיהו" היינו בחי' הארת פנים, הדרת פנים, בחי' דרושי החורה הנמשכין מי"ג ת"ד, וע"כ נק' "תורת אמת" כמבו' במ"א בשם האריז"ל שהארת פנים הוא תיקון ואמת בחי' יעקב כמבו' בכונות על י"ג מדות (עי' בסי' מ"ז) ויש לומר ג"כ שע"כ נק' "תורת אמת" כי היא שלמה בלא קושיות וסתירות כנ"ל וזהו "ועולה לא נמצא בשפחיו" היינו שאין שום קושיא וסתירה בדברי תורתו, ועי"ז "בשלום ובמישור הלך אתי" היינו כנ"ל כי עי"ז זוכין לשלום, ועי"ז "ורבים השיב מעון" כי עי"י השלום יכולין לקרב בנ"א לעבודת השי"ת.

ויש לרמוז עוד באופן אחר קצה, לפי לשונו הק' המבו' בפנים, "כי עי"י השלום שיש בין בני האדם והם חוקרים ומסבירים זה לזה האמת עי"י זה משליך כל איש את שקר אלילי כספו וכו'", מבואר מזה שכשבני אדם מדברים זה עם זה וכוונתם אך ורק אל האמת בלי שום מרמה אז בהכרח יסתבב מדבורם שיחקורו ויסבירו זה לזה האמת לאמתו, היינו שזה העולם אינו התכלית רק שיש עוד עולם עומד לנצח שהוא התכלית האמתי, וממילא משליך כל איש את שקר אלילי כספו, וזה אינו שייך רק כשיש שלום בין בני האדם לא כן בהעדר השלום אז אף שמכחוצ נראה שכאו"א מברר ומיעץ להבירו לטובה אבל באמת אין פיהם ולבם שוים ובקרבת ישימו ארבע ומרמה ידברו בשפתותיהם, ובודאי לא יגיעו להאמת האמתי עי"י דבורים כאלו.

וזה הי' הכח של אהרן הכהן שהוא בעצמו הי' אוהב שלום באמת והי' דבריו מכוונים רק לטובת בני האדם באמת, ועי"ז הי' יכול לחקור ולהסביר את האמת ולרדוף ולעשות שלום בין בנ"א ולקרבת להשי"ת ולהחורה וזה שאומר הכתוב "תורת אמת היתה בפיהו ועולה לא נמצא בשפתיו", שהיו דבוריו זכים וטהורים בתכלית האמת ולא הי' נמצא שום מרמה ועולה בשפחיו, כי הי' רוצה באמת טובת בני האדם ועי"ז "ורבים השיב מעון".

וכן מובן המשנה באבות (פ"א מי"ב) הלל אומר הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבת לחורה, כי על ידי שלום מקרבין בני אדם להשי"ת.

וכן יתבאר המאמר א"ר חנינא תלמידו חכמים מרבים שלום בעולם כי
מבואר שלשום זוכין ע"י דרושי התורה, וע"כ "תלמידי חכמים" שהם הזוכין
לדרושי התורה "מרבים שלום בעולם", ועי' גם בספר המדות (אות לימוד סי'
ע"ה) ע"י תורה תזכה לשלום, ואח"כ מביא שם הכתוב "שלום רב לאוהבי
תורתך ואין למו מכשול", והיינו שע"י השלום שזוכין ע"י התורה, עי"ז
חוקרים ומסבירים זה לזה האמת שע"ז מתקרבים באמת להשי"ת, ונמנעים
ממכשולות וחטאים, ואח"כ מביא שם הכתוב "ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את
עמו בשלום" היינו כי לזכות לכ"ז עד שיבא לשלום הוא ע"י תיקון הברית
הנק' "עוז" כמב' שם.

ישראל חיים דויטש

(א) בלקוטי מוהר"ן ח"א סי' ה', מבו"ש בענין מאחז"ל (אבות פ"ד)
שכר מצוה מצוה שיש בעלי דרגא שעושין המצוות בשמחה גדולה כ"כ עד שאין
רוצה בשום שכר עוה"ב, אלא הוא רוצה שיזמין לו הקב"ה מצוה אחרת בשכר
מצוה זאת כי הוא נהנה מהמצוה בעצמה עד שיש לו כל העוה"ב שלו בהמצוה
בעצמה וכו' עיי"ש, לפ"ז יש לפרש בפסוק (שמות א' כ') וייטב אלקים
למילדות, וירב העם ויעצמו מאד, שהמילדות שמחו כ"כ במצוה קיום והצלת
נפשות ישראל עד שכל ההטבה והשכר שלהם הי' בזה שהשי"ת הזמין להם עוד
לקיים מצוה זאת, (ולפ"ז י"ל שע"כ רבו ועצמו במאד מאד כי שכר מצוה
מצוה, ועבור מצוה שני' זכו עוד הפעם לשכר מצוה מצוה עד אין מספר, -
המו"ל).

(ב) בלקוטי מוהר"ן ח"א תורה ה' אות ד' אבל צריך לפנות את המוחין
וכו' ממחשבות זרות, חמץ, שלא יחמיץ את חכמתו וכו' בחאוות וכו', וזהו
גער חית קנה כדאיחא בזהר (פנחס רנ"ב) קנה חית תשבד ותעשה ממנה ה"א
ותעשה מאותיות חמץ מצה וכו' היינו כשתשמור את חמכתך וכו' שלא תהרהר
וכו' עכ"ל. נמצא שהרהורים רעים נקראים בשם חמץ ועי' בתורה כ"ז ז"ל
איך מפיק ומוציא ניוצוי הקדושה שנפלו ע"י פגם הברית, ואמר להם
בהיינו דעאל וכו' בזה שנכנס בו רוח שטות, היינו הרקורי זנות, והוא
משבר תאוותו בזה הוא מפיק ומוציא ניוצוי הקדושה של פגם הברית כי זה

הוא בחי' תשובה המשקל, עיי"ש. ונמצא לפ"ז שחיקון המצה שהוא בחי' תקון הברית הוא דייקא כשמתגבר הרוח שטות של התאוות שהוא בחי' חמץ והוא מתגבר עליהם ומשבר תאוותיו עיי"ז נעשה בחי' תקון הברית שהוא בחי' מצה.

(אהמ"ג, זהו עצם המבו' בסי' ה' הנ"ל שהמצה נעשה ע"י שבירת קנה החית של חמץ דייקא כי המחשבות זרות הם בחי' החית קנה שהוא בחי' החית של חמץ וע"י שמשבר המחשבות זרות הוא משבר קנה החית של חמץ ונעשה ה' ונעשה מצה, וע"ש בסי' כ"ז בענין הנ"ל שמפרש שם רציצא בחי' קנה רצוץ שהם העכו"ם וכו' והם דבקים בקנה רצוץ כמ"ש גער חית קנה וכו' עכ"ל. הרי מבו' שענין שבירת תאוותו הוא בעצמו בחי' שבירת קנה החית של חמץ שהוא בחי' גער חית קנה המבו' בסי' ה' הנ"ל).

ועפ"ז אפשר להבין הא דאמרו חז"ל דאין יוצאין מצות מצה אלא מדבר הבא לידי חמוץ שהם חמשת מיני דבן שנא' לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצה דברים הבאים לידי חימוץ אדם יוצא בהם ידי חובת מצה יצאו אלו וכו' (פסחים ל"ה) כי עיקר הקדושה הוא דייקא במקום שהי' יכול לחול האיסור והוא משברו, (היינו כי עיקר המצה הוא ע"י שבירת קנה החית של חמץ דייקא).

ג) בסי' ו' אות ה', והנקודה העליונה הוא כסא דמתכסיא, בחי' תשובה וכו' פני משה כפני חמה ודא נקודה העליונה וכו' מבו' מצרופי דבה"ק אלו שהצדיק בחי' משה הוא בחי' תשובה ונלע"ד שזהו הענין המובא בחיי מוהר"ן ח"ב בגדולת השגתו סעי' ס"ד שאמר רבי' פעם מה אחס יכולים לעשות תשובה וכי מספיקים ימיכם וכו', לחקן פגם אחד וכו' רק אני עושה תשובה בשבילכם ויש לאל ידי לחקן הכל כל מה שקלקלתם עד הנה וכו' עיי"ש, (אהמ"ג, פשוט דזהו כפי התקרבותו ודביקותו בהצדיק ע"י שהולך בדרכי עצותיו הק' שזהו ענין נקודה התחתונה המבו' בפנים הדבוק לנקודה העליונה עיי' הוא"ו שבאמצע שהוא בחי' האהל שדרך שם מאיר משה ליהושע, וזהו עיי' בחי' ויהושע בן נון נער לא ימוש מתוך האהל ועיי"ז האיר עליו משה בחי' התשובה, והבן).

ד) בסי' ז', ואמונה הוא בחי' הפלה כמ"ש (שמות י"ז) ויהי ידיו

אמונה וחרגומו פרישן בצלו, וזה בחי' נסים למעלה מהטבע וכו': יש לומר כי זה בעצמו נרמז ג"כ במקרא הנ"ל כי ענין זה בודאי הי' למעלה מדרך הטבע שכאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וגו' כמבואר שם במקרא, וכל זה היה ע"י שהיו ידיו אמונה ופרישן בצלו, כי תפלה משנה הטבע כמבואר בפנים.

יצחק בן חנה
מישיבת ברסלב ב"ב

ר מ ז י ס

(א) בלקוטי מזהר"ן ח"א סי' ר'.
מבואר שע"י שהאדם מקיים דום לה', ששומע חרפתו ואינו משיב, ושאר החקונים המבואר בפנים עי"ז נעשה צורת א' ונעשה עי"ז בחי' אדם, גם מבואר בפנים שע"י השתיקה נקרא חכם כי סיג לחכמה שתיקה, ואפשר לרמז כ"ז בפסוק (ההלים מ"א) אשרי משכיל אל דל, כי בעת שהוא עני ודל מן הדעת צריך לקיים דום לה' הנרמז בר"ת ד"ל, ועי"ז נעשה חכם ונשלם צורת אדם הנרמז בר"ת משכיל אל דל.

(ב) עוד מבואר שם שלפני התשובה הוא בבחי' דם כי עדיין הדם שבחלל השמאלי שבלב בחוקף ועוז וע"י ששומע חרפתו ואינו משיב ומקיים דום לה' נעשה צורת אלף ונעשה אד"ס. ועי' בלק"ה ה' שחיטה שמבאר כי ע"י החטא הוא יורד לבחי' רוח הבהמה ח"ו שהוא העדר הדבור וע"כ ענשו וחקונו עי"ז בעצמו היינו ע"י הדמימה והשתיקה, ועי"ז יתוקן מה שפגם שחוזר ועולה לבחי' אדם לבחי' הדבור כי גדר האדם הוא מדבר ע"ש, ועי' גם כמ"א בדברי רבינו ז"ל כי לפני התשובה הוא בבחי' כבוד פה וע"י התשובה הוא ממשיך וא"ו ונעשה כבוד עם וא"ו ועי"ז הוא בבחי' למען יזמר כבוד ולא ידום, עי' בסי' י"א ובסי' כ"ט, וכ"ז ע"י שמהקן צורת אלף ונעשה בחי' אדם שהוא גדר מדבר, וי"ל שזה נרמז בר"ת של תיבת אל"ף שהוא להתיר פה אלמים כמובא בדבה"ק בסי' ס', ע"ש.

(ג) עוד מבואר שם שכשרוצה אדם לילך בדרכי התשובה צריך להיות בקי ברצוא, בקי בשוב וכו', היינו שיתחזק בדרכי ה' חמיד בין בעלי' ובין בירידה וכו', וע"ש בסוף המאמר בלשון מהרנ"ה ז"ל וז"ל ודקדק רבינו ז"ל

וקרא ענין זה בלשון בקי כי היא בקיאות גדול מאד מאד שיזכה לידע לייגע עצמו ולטרוח בעבודת ה' חמיד ולצפות בכל עת להגיע למדריגה גבוה יותר ואעפ"כ אל יפול משום דבר וכו', וכ"ז נרמז בצורת אלף ע"י כ"ז בפנים. וי"ל שע"כ אלף הוא לשון למוד כמ"ש ואללףך חכמה, כי הבקיאות באה ע"י הלימוד בהתמדה רבה, כי להיות בקי בזה צריך ללמוד הרבה בהתמדה דברי ההתעוררות וההתחזקות של הצדיקים עד שידע היטב ויהי' בקי בזה איך להתחזק בכל עת, וי"ל שע"כ גם מס' אלף ע"ה הוא כמס' בקי, והבן.

(ד) עוד מבו' שם שע"י התשובה זוכה לכבוד עוה"ז וכבוד עוה"ב שהם בחי' גקודה העליונה ונקודה התחתונה שבאלף ע"ש, ואולי י"ל כי מבו' בפנים שהכבוד נרמז באות כ', וידוע שהנקודה שבאלף הוא בחי' יו"ד, והנה יו"ד (במלואו) עולה כ' (עי' בלק"ת סי' פ"ב) וזה רומז ב' הנקודות הנ"ל שהם בחי' שני כפיך, היינו כבוד עוה"ז וכבוד עוה"ב.

(ה) בלקוטי מוהר"ן ח"א סי' ז', דע כי עיקר הגלות אינו אלא בשביל חסרון אמונה כמ"ש הבואי תשורי מראש אמנה וכו' אבל אי אפשר לבא לאמונה אלא ע"י אמת וכו': יש לומר שזה מרמז בפסוק הנ"ל תשורי מראש אמנה, ר"ת אמ"ת שעל ידה באים לאמונה, ויזכו לגאולה.

(ו) בלקוטי מוהר"ן ח"ב סי' ע"ב, מחקק דא משה כמשרדז"ל, גם מחקק בגימ' רמ"ח היינו בחי' השפלות של משה שמלוכש בכ"א מישראל ברמ"ח אבריו בכל אבר ואבר: יש לומר שמרמז בפסוק ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה ידיו עליו, מלא רוח חכמה ר"ת רמ"ח, והיינו כמב' שם מקודם שעיקר הגדולה היא שפלות, וזה מקבלים מהצדיק שהוא בחי' איש אשר רוח בו שידוע להלון נגד רוחו של כל אחד ואחד, כי כולם מקבלים ממנו, ורוח הזה הוא בחי' רוח אלקים בחי' המוחין בבחי' ואמלא אותו רוח אלקים בחכמה וכו', עיי"ש. וזהו עצמו "מלא רוח חכמה" הנא' ביהושע שעליו נא' ג"כ הפסוק הנ"ל איש אשר רוח בו המובא בפנים, היינו שהוא הי' דבוק באמת ברבו משה עד שהיו כל רמ"ח אבריו מלאים ורוח חכמה שהוא עצמו בחי' השפלות כמב"ש.

ז) בסי' ו' באות ז', שיכלו זרעו של עמלק זה בחי' ידבר עמים
חתינו וכו' נקודה התחונה: יש לומר שזה מרומז בתורה בפסוק (דברים
כ"ה) מכה תמחה את זכר עמלק "מתחת השמים", היינו נקודה התחונה שהוא
תחת הוא"ו שהוא בחי' שמים, כמבו' בפנים וכמבו' בפנים שנקה"ת היא בחי'
והארץ הים רגלי שהתחלת הכתוב הוא השמים כסאי בחי' הוא"ו שמכסה הנקודה
העליונה דמתכסיא לעילא מוא"ו שבאלף, ונמצא לפ"ז שנקודה התחונה היא
בחי' "תחת השמים".

ח) מה שמובא בסוף ספורי מעשיות המעשה בצדיק אחד שנפל עליו עצבות
והי' קשה מאד עליו, עד שנפל עליו עצלות וכבידות כ"כ עד שלא הי' אפשר
לו כלל לזוז ממקומו ממש, ורצה לשמח עצמו ולהרים עצמו ולא הי' אפשר לו
בשום דבר וכו' עד שהתחיל לשמח עצמו בשמחה שלא עשני גוי וכו' והתחיל
לשמוח ולהרים עצמו מעט מעט וכו' עד שהגיע להשמחה שהי' למשה רבינו ע"ה
בעת שעלה לקבל הלוואות, ובתוך שהרים ושמה את עצמו פרוח בעולמות כמה
וכמה אלפים פרסאות, ובתוך כך הביט בעצמו והנה הוא רחוק מאד ממקום
שהי' בתחלה וכו' וכשירד אח"כ למטה מצא את עצמו במקום הראשון ולא
נעתק ממקומו כלל רק אפשר כחוט השערה עיי"ש היטב כל המעשה, והראו לו
שכ"כ יקר בעיני השי"ת תנועה והעתקה קטנה שהארם מעתיק עצמו בזה העולם
אפילו פחות מחוט השערה עד שלמעלה הוא רץ בזה כמה וכמה אלפים פרסאות
עד שאינו כלל על מקומו הראשון. יש לומר שכל זה מרומז בפסוק (תהלים
ל"ז) ועוד מעט ואיך רשע והתבוננת על מקומו ואיננו, היינו ע"י שהארם
אפילו רשע גמור שעושה איזה תנועה קטנה בשביל השי"ת בבחי' "ועוד מעט
ואיך רשע" אז "והתבוננת" למעלה "על מקומו" וטראה ש"איננו" שם כי כבר
רץ והלך משם כמה אלפים פרסאות.

יצחק אייזיק בן רבקה

בלקוטי מוהר"ן ח"א סי' ו', עיי"ש היטב. הנה מבו' שם שא"א לזכות לחשובה כ"א ע"י שיהי' בקי וידע היטב שהשי"ת נמצא בכל מקום הן בעלי' הן בירידה בבחי' אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך עיי"ש, ומבו' שם שכ"ז מאיר בעולם הצדיק האמת שהיא בחי' משה, שהוא בחי' נקודה העליונה שעל האלף והוא מאיר כ"ז לתלמידו יהושע וכלל ישראל שהם בחי' נקודה התחתונה של האלף, והוא מאיר זאת ע"י הוא"ו שבתוך האלף שנמשך מנקודה העליונה לנקודה התחתונה, ומבו' שם שהוא"ו הוא בחי' האהל שמשם מאיר משה ליהושע, עיי"ש כ"ז היטב. והנה י"ל שזהו הנאמר במשה "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו", היינו בחי' אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך, שזה הדעה מאיר הצדיק בחי' משה בעולם, והוא מאיר כ"ז ע"י האהל שהוא ר"ת א"ה ה'ראת ל'דעת.

ישראל חיים דויטש

ר מ ז י ח כ מ ה

חידושים במאמרי לקוטי מוהר"ן בדרך נוטריקון. וגמטריא
(ע"ד מיני' ובי')

א) בסי' א', מבו' מצרופי דבה"ק שענין החן הוא ע"י שנמשך על האדם הארת השכל העליון עי"ז הוא מוצא חן בעיני כל רואיו (כי השכל הוא בחי' ח' והאדם עצמו הוא בחי' נ', עי' באור הלקוטים) שהוא בחי' הארת החמה בלבנה, וי"ל שזהו הנרמז בהכתובים המובאים בפנים לענין הארת אור החמה (בחי' השכל) וזהו ואורח צדיקים כאור נגה וכו', נג"ה כמספר ח"ן, וזהו מש"כ בפנים "ונעשה אור הלבנה כאור החמה" שהוא מלשון הכתוב והי' אור הלבנה כאור החמה, החמ"ה כמספר ח"ן, וזהו ג"כ מה שמובא בפנים ענין הכתוב שנא' ביוסף בכור שורו הדר לו וכו' ופי' רבינו ז"ל בכור הוא בחי' השכל וכו' הדר לו ת"א זיו לה לשון אור כי השכל מאיר לו וכו', הנה זי"ו ל"ה הוא כמספר ח"ן.

(ב) שם, ומחנין לי' באלותא וכו' הלוחות וכו': הנה בתורה כחוב לחת (חסר) והוא כמס' אלות"א.

(ג) שם, הנה מבו' בפנים שע"י הלחות נעשה יחוד חמה ולבנה, שעל ידי זה נעשה בחי' ת', י"ל שזהו הנרמז בעצם תיבת לח"ת שהוא ר"ת ח"מה ל"בנה ת'. (וזה יש לרמז ברש"י (דברים ט' יא) לחת כתיב מלמד ששניהם שוים, היינו אור הלבנה כאור החמה).

(ד) ועי' בס' באור הלקוטים מה שמבאר שיחוד אב ובן הוא בחי' יחוד חמה ולבנה (וזהו "יעקב ויוסף כחדא" המוב"פ) ועי"ש מה שמרמז באותיות של א"ב ב'ק', כי האב מצד עצמו הוא בחי' אור השכל שהוא מצדו אור פשוט שהוא בחי' א', וע"י התקשרותו עם הבן בחי' לבנה נחלק ונעשה לבחי' שני המאורות, וזהו א"ב, והבן הוא בחי' לבנה שעל ידו נעשה ב' מאורות, ואצלו נחלק האור לבחי' נ' שערים וצמצומים וזהו ב'ק', עיי"ש כ"ז. והנה ביחודם הוא בחי' אב"ן שהוא אב ובן כחדא, והנה כ"ז נעשה ע"י הלוחות כנ"ל וזהו שנקראו בתורה "לחת האב"ן".

וזה יש לרמז בענין י"ב אבני יעקב (שהם י"ב בניו כנודע) שנעשו אב"ן אחד ע"י שנכללו אתו, והוא האבן שתייה כידוע, שלוחות האבן מקבלים הארתם ממנו כמובא בדברי רביז"ל בסי' ס"א עיי"ש.

(ה) והנה ע"י היחוד הנ"ל נעשה ח"ן שכ"ז נעשה ע"י הלוחות, וזהו "לחת האבן" האב"ן כמספר ח"ן.

(ו) והנה עי"ז נעשה תקוץ וקיום המלכות כמבו' בפנים על "ומחנין לי' באלותא" שע"י הלוחות מכניעין את הגלא הרוצה להטביע החץ והחשיבות בחי' מלכות, וזהו "לח"ת האב"ן" כמספר מלכו"ת.

(ז) בסי' ג', מבו' שתיקוץ הקול הוא ע"י לימוד תורה שבע"פ בלילה שהוא בחי' (בראשית א') ולחשך קרא לילה עיי"ש, יש לרמז שע"כ קו"ל ר"ת ולחשך קרא ל'ילה.

ח) בסי' ד', מבו' בפנים שכלל התקונים להמשיך מאור א"ס על האדם שע"ז יודע שכל מאורעותיו לטובתו כ"ז הוא ע"י הצדיק שהוא בחי' משה דייקא, ושכ"ז נרמז בעצם תיבת משה, כי עיקר המשכת האור הפשוט הוא ע"י ענוה בחי' מ"ה בג' בחינות ומתלת מ"ה נעשה תלת מא"ה (שהוא ש') וזהו מ'ש"ה, כמבו' כ"ז בפנים.

ועי' בס' באור הלקוטים איך שרמז גם פרטי התקונים הנרמזים בהמקראות המובאים בפנים, שנרמז בהם משה, וזהו מה שמביא בפנים באות ז' המקרא "ואיש חכם יכפרנה" שכפרת עונות הוא ע"י הצדיק בחי' משה, וזהו הנרמז ואיש' חכם' יכפרנה' ס"ת משה, (בהקדמת באהל"ק).

וכן מביא בבאורו על המאמר הנ"ל בענין הג' בחינות שיש בהתקרבות להצדיק שמבו' בפנים על מאמר רבב"ח שנזכר שם ג' פעמים "שיתין מחוזא" שרבינו מפרשם על ג' בחינות הנ"ל ומביא על כ"א מקרא מיוחד א' "ששים המה מלכות", ב' "ששים גבורים", ג' "ששים אותיות" שבברכת כהנים, עי' כ"ז בפנים, והנה בכ"א מהמקראות הנ"ל נרמז משה, כי ש"שים ה"מה מ"לכות ר"ת משה, וששים גבורים שהתחלת הכתוב הוא ה"נה מ"סתו ש"לשלמה ר"ת משה, ובברכת כהנים כתוב כה תברכו את בני ישראל אמ"ר לה"ם אותיות שניות משה, עי' כ"ז בבאהל"ק.

ט) והנה בפנים באות ז' בענין הכ' ואיש חכם יכפרנה מבו' שהוא הצדיק בחי' משה שהוא עניו וע"כ נקרא איש חכם כמ"ש "והחכמה מאין חמצא", והנה מובא בסה"ק שתיבת "מאינ" רומז על משה כי הנעלם של משה שהוא מ-ס' ש-י"ן ה-א' הוא מאינ"

י) ויש להוסיף בזה בענין הכתוב המובא כאן חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה, שע"ז מבאר רבינו שהאיש חכם הוא העניו בחי' משה שעליו נא' והחכמה מאין חמצא, ובהקדם מה שמבאר בבאור הלקוטים בענין המבו' בפנים באות ח' שוידוי דברים לפני ת"ח נק' "יום המיתה" ומבאר שם שזה מחמת שע"י ודוי דברים זוכה לבחי' התפשטות הגשמיות ונכלל בא"ס שזהו בחי' הסתלקות משה כמבו' בפנים באות ט' וע"כ נק' "יום המיתה"

והבן. והנה זה לעומת זה הוא בחי' המיתה של הרשעים הנרמז בהמקראות המובאים בפנים "תמותח רשע רעה", "חמת מלך מלאכי מות", והנה להנצל מ"מיתה" זו הוא ע"י ענוה' בחי' התפשטות הגשמיות שהוא בחי' "יום המיתה", שכ"ז הוא ע"י שמתקרב ומתודה לפני הת"ח בחי' משה, והנה זהו עצמו הנרמז בהכתוב הנ"ל "חמת מלך מלאכי מו"ת, ואיש חכ"ם יכפרנה" שהוא בחי' "איך" כמ"ש והחכמה מאין תמצא, היינו ע"י בחי' "יום המיתה" שהוא בחי' התפשטות הגשמיות בחי' אי"ן, על ידו ניצל ממלאכי מו"ת.

והנה בענין הכתוב "והחכמה מאין תמצא" שרבינו מפרשו ע"ד הרמז שהחכמה נמצאת ע"י בחי' אי"ן, הנה י"ל שזה נרמז גם בפשטות הכתוב הנ"ל שהכתוב שואל "והחכמה מאין תמצא" היינו ע"י מה זוכין למצא את החכמה, והכתוב משיב "אבדון ומו"ח אמרו באזנינו שמענו שמעה" (איוב כ"ח) ופרש"י המאבדין וממיחין עצמן עלי' וכו' היינו כנ"ל שזה שזוכה לבחי' ענוה וביטול בחי' התפשטות הגשמיות שנק' "יום המיתה" הוא זוכה למצא את החכמה.

והנה י"ל שזה נרמז גם בעצם הכתוב ו"החכמה מ"אין ת"מצא שהוא ר"ת מו"ת, שהוא בחי' התפשטות הגשמיות, שע"ז מכניעין המלאכי מו"ת. והנה כ"ז הוא ע"י הת"ח בחי' משה כמב"פ, וזהו אשר משה במלואו כזה מ"ם שי"ן ה"א עולה מו"ת, ו"החכמה מ"אין ת"מצא.

יא) בסי' ה' באות ב', כי עולם שנה נפש הן מקבלין חיותם מהמצוות וכו' והנה מבו' בפנים שהעיקר ע"י הצדיק בחי' משה שעושה המצוות בשמחה גדולה כ"כ עד שיש לו כל העוה"ב בעת עשיית המצוה, שזה בחי' נבואח משה באספקלריא המאירה. וי"ל שזה שנרמז בס"ת עולם שנה נפש היינו מש"ה שע"י קיומו את המצוות נמשך חיות לעולם שנה נפש.

יב) בסי' ו' באות ב', כי עדיין הדם שבחלל השמאלי שבלב ששם מדור היצה"ר כמ"ש (קהלת י') ולב כסיל לשמאלו עדיין הוא בחוקף ועוז ובשביל זה באין עליו בזיונות וכו' וכשמקיים דום לה' אזי הקב"ה מפיל לו חללים וכו' ולבי חלל בקרבי וכו': והנה מובן מאליו שאז נאמר עליו

תחילת הכתוב הנ"ל "לב חכם לימינו" וזהו נרמז ולבי חל"ל, ר"ת ל"ב ח"כס ל"ימינו.

יג) שם, כמ"ש דום לה' וכו' ועי"ז זוכה לכבוד אלקי וכו', ולקמן באות ד' מביא בענין הכבוד אלקי את הכתוב וכבדתו מעשות דרכיך, עיי"ש. והואיל שכ"ז זוכיך ע"י בחי' דום לה'. י"ל שע"כ דו"ס ר"ת ו'כבדתו מ'עשות ד'רכיך.

יד) שם, מבו' בפנים שהוא"ו שבאמצע האלף שהוא בחי' הארת נקודה העליונה לנקודה התחתונה היא בחי' אהל, והנה מבו' מצירופי דבה"ק שעיקר ההארה הוא בחי' "אומרים לו המתן", וי"ל שזה נרמז בר"ת אה"ל, א"ומרים ל"ו ה'מתן.

טו) כפי' כ"ט באות ג', מבו' בענין הכתוב (קהלת ט') בכל עת יהיו בגדיך לבנים, שהוא בחי' תיקון המלכות עיי"ש, וי"ל שזה נרמז בעצם הכתוב ככל' עת' יהיו' בגדיך' לבנים', ס"ח מלכו"ת.

טז) שם, בבחי' נחש משיך לגבה ואטיל בה זוהמא, בבחי' דם נדה: הנה זוהמא"א כמספר נד"ה, והנה כ"ז הוא בבחי' הבגדים כמב"פ, וע"כ הוא ג"כ עצם מספר בגדי"ם, וזה בגדי"ם לבנים, היינו טהרה הגדה.

יז) שם, ואז היא נק' עיר הדמים וכו', ולקמן באות ה' בד"ה וזה לא תאכלו וכו' בבחי' עיר הדמים בבחי' מדוע אדם ללבושך: היינו שעיר הדמים הוא בחי' פגם המלבושים, וע"כ י"ל עיר' הדמי"ם עולה כמס' מלבו"ש עה"כ.

יח) שם, באות ו', וכ"ז שלא תיקון תקה"כ והשכינה היא בחי' מדוע אדם ללבושך וכו' אזי הדבור אסור וכו' וזה בבחי' בתר דשכיב ר' שמעון וכו' כי ר"ש היינו קשת הברית וכו': ומבו' מזה שרשב"י הוא התיקון לבחי' מדוע אדם ללבושך, וזה שהגמטריא של שמעון' ב"ן יוחא"י עולה מכוון כמס' מדו"ע אד"ם ללבוש"ך, כי הוא התיקון.

יט) והנה באות ה' מבו' שיעקב הוא ג"כ בחי' התיקון הג"ל ומביא שם הכ' ישב אהלים שרומז על תיקון זה עיי"ש, י"ל שע"כ יש"ב ר"ח ש"מעון ב"ן י"וחאי.

כ) שם, (באות ו') וכ"ז שלא תיקן וכו' והשכינה היא בבחי' מדוע אדם ללבושך בחי' דם נדה אזי הדבור אסור בבחי' נאלמתי דומי', י"ל שזה עצמו נרמז בחיבת נא"ל"מ"תי שע"י שיש בחי' מ'דוע א'דם ל'לבושך, צריך להיות בחי' אל"ם ר"ח מ'דוע א'דם ל'לבושך (מפי השמועה).

כא) וזהו נרמז גם בר"ח נ'אלמתי ד'ומיה ה'חשתי, שהוא צרוף נד"ה, שאז צריך להיות בבחי' נאלמתי וגו', (מפי השמועה). והנה מבו' בפנים בהחלת המאמר שעיקר תקון הדבור הוא ע"י שממשיך טוב בהדבור (וזהו בעצמו בחי' המשכת הלבנוניח להלביץ את הדבור מבחי' מדוע אדם וגו' עיי"ש ותביץ), וזהו נאלמתי דומי', מפני שהחשתי מטו"ב, שלא נמצא טוב בהדבור, שאז הוא בחי' מדוע אדם בחי' דם נד"ה, וצריך לקיים נ'אלמתי ד'ומי' ה'חשתי.

כב) בס"ל ל' אות ה', וזה צדק לפניו יהלך, צדק מלכותא קדישא, כשמוליכין אותה אל אור הפנים העיקר ע"י בחי' וישם לדרך פעמיו היינו שלש פעמים בשנה וכו' עיי"ש, שבזה מרפאין ומחייץ את המלכות, עיי"ש היטב בהחלת המאמר מענין רפואת החולה כי הכל אחד, ואולי יש לרמז לפ"ז בספורי מעשיות בהמעשה מהחגר שכולו סובב על ענין רפואת רגלי הלבנה (מלכותא קדישא) שנתן לה השמש עצה שתלך להדרך שיש שמה הרבה פול (אבק) ועיי"ש בענין החגר (שהוא הצדיק העוסק בתיקון הלבנה כמבו' בחכמה ותבונה) שחייב כששם רגליו בהדרך הנ"ל תיבך נחרפאו רגליו עיי"ש היטב. וזהו "צדק לפניו יהלך" היינו לרפואת הרגלין שהן כלי ההליכה של המלכות שיהי' בבחי' פנים היינו שיצאו מסטרא דמותא אל אור פני מלך חיים, העצה "וישם לדרך פעמיו", היינו שישים פעמי רגליו בהדרך הנ"ל שיש שמה הרבה פול שהוא עצמו ר"ח ו'ישם ל'דרך פ'עמיו, והבן.

כו) בסי' ל"ד באות ה', ומלאפוס היינו ויוסף הוא השליט הוא בחי' נקודה עם וא"ו, כי בחי' יוסף נמשך מחכמה ובינה כמ"ש אחרי הודיע וגו' אין נבון וחכם כמוך, היינו חכמה ובינה וכו' וחכמה הוא בחי' נקודה היינו יוד וכו' ובינה וכו' הוא וא"ו וכו', הנה מבואר שיוסף זכה לחכמה ובינה שהם בחי' יו"ד עם וא"ו, יש לומר שזהו נרמז בעצם שמו יוסף, שיש בו י"ו וס"ף עולה בגימ' חכמ"ה בינה"ה.

כז) בסי' ל"ה באות ה', ועיקר המוחין שמקבלין ע"י האמונה אין מקבלין אלא מאור הפנים וכו' דרך האמונה הנקראת מלכות שהוא בחי' ירושלים כמ"ש (בראשית י"ד) ומלכי צדק מלך שלם והרגומו מלכא דירושלם וכו', ולקמן באות ט' מבואר בענין רצו"ע גימ' ש"ע וכו' כי האמונה מקבלת מש"ע נהורין של אור הפנים עיי"ש, וי"ל שזה נרמז בפסוק הנ"ל ומלכי צדק מלך שלם, של"ם בגימ' ש"ע שהמלכות מקבלת מש"ע נהורין שעולה בגימ' של"ם, (ודו"ק בלשוננו הק' באות א' "ועיקר החכמה לקנות שלמו"ת וכו'" וכן ענין הכתוב המובא בפנים שם "ותרב חכמה שלמ"ה").

כח) והנה מכו' שם שהתחדשות המוחין הוא ע"י שינה, ויש ג' בחינות שינה, א' שינה בשמיות, ב' משא ומתן, ג' פשטי אורייתא. שכל אלו ג' בחינות שינה כשהם באמונה זוכין עי"ו לחדש ולקבל את המוחין מאור הפנים (הנרמז בחיבת של"ם כנ"ל שבגי' ש"ע נהורין של אור הפנים) ואולי יש להסמיק לזה מה שדרז"ל עה"כ ויבא יעקב של"ם בגופו שלם בממונו שלם בתורתו, שרומז על ג' בחי' שינה הנ"ל, היינו שינה גופניית, שינה של מו"מ, ושינה של פשטי אורייתא שבכולם זכה להתחדשות המוחין בבחי' של"ם, ור"ח בורשטיין נ"י הוסיף ע"ז כי זה נרמז בעצם חיבת של"ם, כי הוא ר"ת ש"ינה, (כפשוטו) ל"ימוד, מ'מוך.

כט) שם, (באות א') פרעה לשון ביטול כמ"ש (שמות ה') אל תפריעו את העם: נלע"ד מבואר מצרופי דבה"ק שעיקר כחו מפגם השינה דק', כי בקדושה צריך דייקא לפעמים לבטל שכלו ודעתו בבחי' שינה כמב"פ, וע"י שפוגם בזה מחגבר ח"ו השינה והביטול לגמר' בחי' פרעה שע"ז מחגברים החכמות הצוניות שהם בחי' בת פרעה והבן, וזה שחיבה פרע"ה עולה בגימ'

כמספר שנה (כ"ה ע"פ דקדוק הלשון, בלי יו"ד).

(ל) שם, (באות ח") מבו"שע"י המו"מ באמונה נבנה ירושלים שהיא בחי' עיר קטנה (בחי' המאור הקטן), ויש לרמז שע"כ שמ"ה זבול"ן (המובא בפנים) עה"כ עולה כמס' עיר קטנה.

(לא) שם, (באות י") באור פניך יהלכון בחי' מו"מ וכו' שמח זבולון וכו' באמונה וכו': יש לומר שע"כ ר"ת י' ב'אור פ'ניך י'הלכון עולה אמונה (וכן זבולון ע"ה עולה כן).

(לב) מבו"שעיקר תיקון המו"מ (בחי' שמח זבולון) הוא שיהי' כמו רב ספרא וכו', י"ל שע"כ שמ"ח זבול"ן עולה כמס' ר"ב ספרא.

(לג) היוצא מבואר מצרופי דבה"ק במאמר זה, שמחית ושכירת הקליפות בחי' בת פרעה הוא ע"י ערקא דמסאני בחי' רצועות של הפליין, וזהו שהיבת ערקא"א עם האותיות עולה כמספר ב"ת פרע"ה, כי על ידה מכניעין ושוברין אותה.

(לד) שם, מבואר מדבה"ק באות ט' שעיקר תיקון החרועה היינו השכירה הוא ע"י אור החשמל שהוא בחי' ערקא דמסאני בחי' "שרוך הנעל", והנה זהו שהתיבות "שרוך הנעל" בגימ' כמספר "חרוע"ה, והנה ע"י שרו"ך הנע"ל נשמר האמונה שנק' "מלכא דירושלים" כמב"פ, וזהו שהתיבות "מלכ"א דירושל"ם" עולין ג"כ כמספר הזה.

(לה) מבואר בפנים (במאמר הנ"ל) שבעת שינה צריך לשמור האמונה ע"י בינה וכו' בבחי' "אמא מסככת על בנהא", ואז נתחדשו המוחין ע"י השינה ונתחזקין מעיפתם שע"ז אנו מברכין "הנותן ליעף כח" (כמבו' באות ג'), והנה זהו שהתיבות אמ"א מסככת" ע"ל בנה"א עולה כמספר הנותן ליעף כ"ח עם הכולל.

(לו) מבו"שם, שחכמות חזוניות נקראת בשם חית קנה, וההצלה מזה הוא ע"י בחי' במחשכים וגו'. י"ל שע"כ חית מחשכ"ם עולה כמס' חית"ת הנ"ל שעל ידה נצולים מזה.

לז) בסי' ל"ו המיוסד על פסוק בקרוב עלי מרעים וכו', עיי"ש שכולו טוב על ענין הכנעת קליפת בלעם, ותיקון הדעת בחי' משה, וע"ש איך שמבאר כ"ז בפסוק הנ"ל בקרוב וגו', והנה י"ל שע"כ הר"ת של ב' קרוב ע"י מ'רעים ל'אכול וגו' הוא צירוף בלע"ם, שבפסוק זה נרמז ענין הכנעתו.

לח) המבו' שם מדבה"ק, בענין הכ' "וידוע דעת עליון" הנא' אצל בלעם שהוא ההיפך וכנגד מה שנא' במשה רבע"ה "ואתה פה עמד עמדי" (עי' באות ב') והנה זהו שהתיבות וידוע דע"ת עליון עולה כמספר ואח"ה פ"ה עמ"ד עמ"י עה"כ, כי הם בבחי' זה לעמת זה וגו'.

לח) ומענין המבו' שם באות ג' שע"י התאוה הכללית הוא מחקשר בנשמותיהן דערב רב, ומובן מזה שזהו כנגד הדעת דק' שע"י נעשה נשמות חדשות (כמבו' באות ה'), וזהו שער"ב ר"ב עולה כמס' דע"ה, היינו דעת דקלי', שמס' נשמותיהן דערב רב, ומי שמתקן דעתו זוכה לדעת דק' שמס' נעשה נשמתין ורוחין חדתין דק'.

לט) שם, (באות ב') גם אותיות בלעם מרמזין שהוא בקלי' כנגד התורה וכו' גם יוסף קודם שהיה לו התגלות בתורה היינו חכמה בינה וכו': יש לומר שגם הגמטריא של שמו מרמז שהוא כנגד התורה הנק' חכמה בינה, כי בלע"ם עולה כמספר התיבות חכמה בינה עם הב' תיבות.

מ) שם, (באות א') מבאר שהתגלות התורה הוא בחי' "לידה" וכו'. וכפי המבו' להלן מצרופי דבה"ק שעיקר הלידה נעשה ע"י קבלת עומ"ש בשני הפסוקים שמע וברוך שם שיש בהם י"ב תיבות כנגד י"ב שבטים, ומ"ט אותיות כנגד מ"ט אותיות שבשמות השבטים, י"ל שע"כ לידה עולה כמס' מ"ט.

מא) שם, (באות ו') וזהו כלל גדול כי מפי עליון לא תצא כ"א "אור פשוט", אך לפי בחי' הכלי המקבל וכו' וזהו צדיקים ילכו בס' וכו': הנה המובן בפנים שזה טובב על כלל התגלות התורה, שלמעלה הוא בחי' "אור פשוט", ולמטה נצטייר לפי בחי' הכלי וכו', וכבר מבואר בפנים למעלה ששורש כל ההתגלויות שבתורה הוא בחי' "שבעים פנים" של החורה,

וזהו שהתיבות "שבעים פני"ם" עולין כמס' "אור" פשו"ט".

מב) בלקוטי הלכות ה' יין נטח ה"ד (המיוסדת על מאמר הנ"ל) באות כ"ח מבואר שם בענין משה רבינו וכן כמה צדיקים קדושים שהמשיכו התורה בעולם שחיו ק"כ שנה, שזה כנגד ק"כ צרופי אלקים שהם באורי וצרופי אור התורה וכו' עיי"ש, והנה זה מבואר בפנים שהעיקר לזכות להצורפים הק' הנ"ל הוא ע"י שמירת הברית, וזה שבפסוק המובא בפנים לענין משה רבינו ע"ה שהי' צריך לפרוש מכל וכל כמ"ש "ואתה פה עמוד עמדי", שבזה בעצמו נרמז קדושתו (שכנגדו בבלעם נא' נופל וגלוי וגו') וכ' שם בבעה"ט עמוד בגי' ק"כ שרמז לו שיחי' ק"כ שנים עיי"ש, ומכוון להנ"ל כי זה זכה דייקא ע"י קדושת הברית שהוא בחי' עמוד, (אמנם באמת כתורה כתוב עמוד חסר ו' וע"ש בבעה"ט מש"כ ע"ז, ואולי י"ל כי עמידה הוא מסטרא דדכורא (כמבו' בלק"ה נשיאוח כפים ה"א על מאמר זה) שהוא בחי' ו', נמצא שחיבת עמד רומז באות ו' וביחד הם מס' ק"כ, ויש לבאר עוד ע"פ המבו' מצרופי דבה"ק בפנים, שעיקר בחי' הצרופים טובים הוא ע"י שממשיכים אוח ו' למרת שיהי' מאורת מלא וזהו ע"י תקון הברית שהוא בחי' עמ"ה הנ"ל, וע"כ עמד עס ו' גימ' ק"כ שרומז לק"כ צרופי אלקים שהם באורי וצרופי אור התורה כנ"ל.)

מג) בדבר מארז"ל המובא בפנים, ע"פ ושמתם סס חס סס חיים, ומובן בפנים שהסס חיים הוא בחי' הוא"ו של מאורות מלא (שהוא סמנא דחיי כנודע) יש לרמז לפ"ז ו-שמתם שתשימו ו' בחוך המאורות שהוא בחי' סס חס סס חיים.

מד) לפי הנ"ל שחיבת ת"ם רומז על ציור הטוב בבחי' מאורות מלא, שע"ז עיקר צעקת הנפש דראמ"ח ע' קלין (המבו' באות א') שחזכה לבחי' מאורות מלא בחי' סס חס סס חיים, אפשר לרמז זה בהכתוב המובא בפנים (בסוף המאמר) "כך נפשי תערוג" לענין צעקת העין קלין, כי נפשי עולה כמספר ח"ם שע"ז עיקר צעקת ועריגת הנפש.

מה) בהכתוב הנ"ל "כך נפשי תערוג" המובא בפנים לענין צעקת העין קלין נרמז בכחוב עצמו מספר הקלין כי חיבת כ"ן עולה שבעים, (שמעתה מהרא"ס שליט"א).

מו) המבו' בפנים (באות ג') שפגם המוחין בא מהסחול, י"ל שע"כ
טחו"ל עולה בגימ' כמס' אב"א ואמ"א ע"ה.

מז) בענין הכתוב הנ"ל כן נפשי תערוג וגו' מתי אבא ואראה פני
אלקים, פנ"י היינו המוחין כמובן בפנים, וזה פנ"י עולה כמס' חכמ"ה
בינ"ה, שהם השבעים פנ"ים של תורה.

מח) וזה עצמו נרמז ג"כ במה שהביא רבינו על ענין העלמת המוחין
אח הכתוב ואנכי הסתר אסתיר פנ"י, היינו המוחין הנ"ל שעולין כמספר
פנ"י שהם הע' פנ"ים.

מט) ע"פ עניני המאמר אפשר לרמוז ולבאר את הכתוב שאמר בלעם
בברכתו "מה אקב וגו' כי מראש צורים אראנו וגו' הן עם לבדד ישכן
ובגוים לא יתחשב", עי' בכל המאמר כי אין כאן מקום להאריך, ובקיצור
שעם ישראל מושרשים בע' פנים של תורה, וכנגדם הם שבעים אומות הרחוקים
מהתורה, והעיקר תלוי בחקון הברית שע"ז זוכין בכל עת להתגלות חדש
בתורה ועבודה שנמשכים משבעים פנים של תורה, וההתגלות הוא בחי' לידה,
וכשמקבלים שפע התגלות התורה זה תלוי כפי בחי' כלי המח של המקבלים,
כן מציריין האור לברכה או להיפך ח"ו כי מלמעלה יורד אור פשוט, וזה
שרצה בלעם להמשיך הארת התורה כפי הציור של מחו הפגום כדי שיצטייר
לקללה ח"ו אבל השי"ח עשה עמנו נס שכבר ירד מלמעלה אור מצויר לברכה,
ועי"ז עקם פיו של בלעם והפך את הקללה לברכה.

ונקדים עוד בענין המבו' בפנים שאוחיות בלעם הם כנגד התחלת
התורה וסופה וע' פנים של תורה ומ' יום שניתנה תורה שמובן שכ"ז רומז
על הענין שבלעם רוצה להמשיך אור התורה אליו כדי לציירו לקללה ח"ו,
שזה בעצמו בחי' "ויודע דעת עליון" המובא בפנים.

גם ענין המ"ם יום הנ"ל נלע"ד שרומז על מ' יום של יצירת הולד כי
התגלות התורה הוא בחי' לידה כמבו' בפנים, ולפ"ו י"ל כי הנה הלידה

נעשה ע"י שנפתח המ"ם ונעשה שני דלתין כידוע (וזה הלשון הק' בפנים
"ונפתחין" לו סודות התורה, היינו פתיחת הדלתות) וזה י"ל שרומז המ"ם
של בלעם שהוא מ"ם סתומה שרוצה לסתום ולעכב הלידה ח"ו, אבל ברהמי
השי"ת לא הפיק זממו.

וזהו עצמו אשר אמר בלעם בהתהפכות פיו לברכה "מה אקוב וגו' כי
מרא"ש צורי"ם אראנו" היינו שאין בידו לצייר את אור התורה לקללה כי
האור כבר ירד מרא"ש מצוי"ר לברכה היינו שכבר היכף בחללת ירידתו כבר
נצטייר לברכה כנ"ל, (רמז זה שמעתי מרי"א זילברמן נ"י), וזהו "הן עם
לבדד ישכן ובגוים לא יתחשב" היינו כי הם רחוקים מע' תאות של הע'
אומות והם מיוחדים ומושרשים בע' פנים של חורה וזהו ע"ד הפשט, וגם
נרמז על ענין הוצאת קדושת התורה מפיו של בלעם שרצה להתגבר לצייר לפי
כלי מחו, וזהו בעצמו בחי' עקימת פיו והפיכת הקללה לברכה, וזהו "הן
ע"ם ל"ב-ד"ד" היינו אותיות בלע"ם שהם בחי' קדושת התורה שנפל אצלו
הוציאו ממנו ע"י שנעשה ממ"ם סתומה ב' דלתין (גם יש לרמז ב' דלתין,
היינו ד' אותיות ח"כ"מ"ה', וד' אותיות ב'י"נ"ה' שהם כלל התורה
כמב"פ), וזה "ישכן" היינו יש - כ"ן, כ"ן מס' שבעים היינו ע' פנים של
חורה שנצטיירו לטוב, וזה ישכן מס' צירי ע'.

ג) ולפי הנ"ל יש לרמז במה דאיחא שבלעם הוא קלי' עמלק, וכנודע
שעמלק הוא בחי' פגם הברית, והנה החילוק בין בלעם לעמלק, הוא שבלעם
יש אות ב' ובעמלק אות ק', ושאר האותיות שוה בשניהם, דהנה מבו' בפנים
שאות ב' של בלעם הוא נגד התחלת התורה, והנה איתא שהתורה מתחלת בב'
שרומז על ברכה, ולדברי רבינו ז"ל היינו ששלימות התורה שיצטירו לברכה
ולא להיפך ח"ו, וזה שעמלק יש בו ק' במקום ב', היינו שמתגבר ע"י פגם
הברית לצייר ח"ו התורה לקללה, וזה רצה בלעם לעשות בכחו העצום שהי'
לו דרך הקלי', והשי"ת ברחמיו הפך הקללה לברכה, וע"כ אצלו יש ב'
במקום ק'.

נא) בסי' ל"ז באות ו', והנה פי' חרב לה' מלאה דם כי השכינה נק'
חרב לה' וכו': וזה שהתיבות הנ"ל חר"ב לה' מלא"ה ד"ם עולה כמס'
שכינ"ה עה"כ.

(גב) שם, רי"ו דיך מנצפ"ך, הדמים שהם הנפשות הם ה' אותיות וכו': היינו כי שורש הנפש הוא מגבורות כידוע, וזה שגם נפ"ש עולה ה' פעמים אלקי"ם.

(גב) שם, ואלו הצופים וכו' הם נהירין בורידין רי"ו דיך וכו' כי מרי"ו נעשה צורת א' וכו': המבו' שע"י הכנעת הגוף והתעלות הנפש שע"ז זוכין לבחי' הבל פה שא"ב חסא עי"ז נעשה מרי"ו צורת א' ועי"ז נהירין וממתקין הדינים בחי' ה' אותיות מנצפ"ך, וכ"ז אפשר לרמז בהפסוק המובא בפנים באוח א' לענין שהדעת שהוא בחי' נפש הוא בחי' אור כי גדולה דעה שניתנה בין שתי אותיות שנא' כי אל דעות ה' וכתוב "אל ה' ויאר לנו", וכל הנ"ל יש לרמז בפסוק זה, כי לנ"ו עולה כמס' אלקים שהוא בחי' דינים, וזה "אל ה'" שהוא בחי' דעת היינו התעלות הנפש, עי"ז "ויאר לנו" שמאירין וממתקין הדינים בחי' אלקים, ועיקר האור וההמתקה הוא ע"י שנעשה מרי"ו צורה א', וזה עצמו נרמז בתיבה ו"י א"ר"ה שהם אותיות רי"ו א' שע"ז ויא"ר לנ"ו שמאיר וממתק הדינים וכנ"ל.

(נד) שם, וזה חרב לה' מלאה דם וכו' וע"י הזיווג היא מקבלת פרנסה וכו': וי"ל לפ"ז שע"כ חר"ב לה' מלא"ה ד"ם עם האותיות עולין כמס' פרנס"ה עם האותיות, כי משם נמשך פרנסה.

(נה) שם, (באוח ג') מבו' שע"י התענית נעשה אדם, וי"ל שזה שמובא שנותיו של אד"ם הראשון היו חתק"ל כמספר תענית"ה, כי עי"ז השלים בחי' אד"ם שנפגם ע"י אכילת עה"ד.

(נו) שם, (באוח ו') מובן מדבה"ק שהחליף של השחיטה הוא בחי' חרב לה' בחי' הדיבור וכו' חרב פיפיות וכו': י"ל שזהו מה שמבו' בגמ' שר' זירא בדיק לי' בלישני' (שמעתי מהרר"ד שפירא שליט"א).

(נז) בס"י מ"ו, ע"י המחאה כף (בשעת התפלה) נמתקין הדינים כי יש ג' היות שהם בחי' ג' ידים וכו', והדבורים וכו' יוצאים מהגרון גי' ג' פעמים אלקים, והם נמתקים ע"י ג' היות וז"פ נפשי בכפי תמיד וכו' נפש, זה בחי' דיבור כמו שכתוב נפשו יצאה בדברו היינו בחי' תפלה,

כמ"ש טורף נפשו באפו וכו'; הנה לפי פשוטו לא הביא רבינו הכתוב הזה טורף וגו' כ"א להוכיח שנפש הוא בחי' תפלה והיינו כמו שפי' חז"ל (ברכות ה' ב') שטורפין תפלתו וכו', אמנם כידוע מדרכו בקודש שדרך אגב נכנס ונתבאר גם ענין המקרא הזה ע"פ מאמר זה, כי מה שתפלתו נטרפה זה בעצמו מחמת התגברות בחי' הדינים (וחרוץ א"ף) שבצמצם הדבורים היוצאים מהגרו"ן שבגימ' ג' פעמים אלקים וזהו טורף נפשו באפ"ו, היינו בחי' אף ודינים, וזהו הנרמז בעצם חיבת באפ"ו, היינו ב"א מס' ג' פ"ו מס' אלקים, היינו ג' פעמים אלקים שע"י שלא ממחיקים אותם ע"י ג' הוי"ו נעשה ח"ו בחי' טורף נפשו באפו.

נח) שם, בכפי היינו בחי' מחאת כף וכו', מבו' שע"י המחאת כף ממחיק הדינים של אלקים ע"י שם הוי", וזה עצמו נרמז בחיבת "ככפי" שעולה יב"ק כמס' הוי"ה אלקי"ם היינו המתקת אלקי"ם בשם הוי"ה, (עי' כע"ז בלק"ה יו"ד ה' תרו"מ ה"ד בענין גור"ן ויק"ב שרומז לתקון הנ"ל כי גור"ן עולה ג"פ אלקי"ם יק"ב עולה הוי"ה אלקי"ם עיי"ש).

נט) בט"ל נ"א, שיש טהור הוא בחי' אחר הפעולה, שהוא יש, ואז שייך שם טהור וכו', מבו' מזה שהשחלשלות הטומאה והטהרה הוא מבחי' יש, וע"כ אפשר לזכר ולהעלות מטומאה לטהרה כי הטומאה נשתלשלה מהטהרה כמבו' כ"ז בפנים, והנה י"ל שזה עצמו נרמז בהפסוק המוב"פ מי יחן טהור מטמא לא אחד, היינו שאחר הפעולה שייך טומאה וטהרה, וזהו "טהור מטמא" דייקא כי על כן שייך להעלות מטומאה לטהרה כנ"ל, וכ"ז הוא ע"י בחי' לא אחד, שהוא אחר הפעולה בחי' יש, וזהו אשר אלו התיבות "טהור מטמא" עולין כמס' י"ש.

ס) בלקוטי חנינא סי' ז' באות י', לוי"תן זה בחי' מלכות כ"ש וכו': וזהו אשר לוי"תן גימ' מלכו"ח, גם הפסוק המובא להלן לענין שהפרנסה נמשך מהמלכות בחי' לוי"תן כמו שנא' אליך ישברוך לתת אכלם בעתו (שהוא המשך הכתוב לוי"תן זה וגו') הנה ס"ח ישברוך לתת אכלם בעתו גימ' מלכו"ח.